

Hvordan bli felt av PFU

Hvor ligger hodet til journalistene?

Bacheloroppgave i journalistikk

Universitetet i Stavanger

2021

Tollef Jacobsen

Malin Høgestøl Brynjulfsen

Veileder: Ingeborg Marie Jensen

Forside

Bacheloroppgave

Studieprogram: Bachelorprogram i journalistikk

Opptaksår: 2018

Er oppgaven konfidensiell? (skriv X) NEI: X JA: _____

Kan oppgaven benyttes til undervisningsformål (anonymt)? JA: X NEI: _____

Forfatter(e)

Studentnr (6 siffer)	Kandidatnr (4 siffer)	Navn:
250332	8462	Tollef Jacobsen
248791	8475	Malin Høgestøl Brynjulfsen

Oppgavens tittel:

Hvordan bli felt av PFU: Hvor ligger hodet til journalistene?

Veileder: Ingeborg Marie Jensen

Sammendrag

Temaet for denne oppgaven er de norske mediehusenes håndtering av Vær Varsom-plakatens (VVP) punkt 4.14. Problemstillingen er: «*I hvor stor grad begrunner mediehusene sine brudd på VVP-punkt 4.14 med mediernes endrede arbeidsvilkår som følge av digitaliseringen i samfunnet?*» For å besvare denne problemstillingen har vi tatt for oss 58 saksbehandlingsrapporter publisert på presse.no. Her har vi sett etter likhetstrekk mellom sakene for å kunne sette dem inn i kategorier, og dermed se hvordan mediehusene argumenterer bruddene av punkt 4.14. Ut i forskningen måtte vi likevel se oss nødt til å se på 4.15 i tillegg til 4.14. Våre tanker da vi gikk inn på oppgaven var at mediene ville skylde på tid. Funnene viser likevel at det ikke er like enkelt som det. De viser oss at saksbehandlingene i Pressens Faglige Utvalg (PFU) er like grå som journalistikken skal etterstrebe. Journalistene vil ikke legge skyld på tidspress, men teorien vi har funnet tilsier likevel at teknologisk utvikling i journalistikken har påvirket arbeidet og viser oss bakenforliggende årsaker som kan ligge til grunne for de mange behandlingene av punkt 4.14.

Et essensielt punkt i denne oppgaven er å se hva som i teorien er etisk riktig, veid opp mot journalistisk praksis i et digitalisert samfunn. Av den grunn trekker vi fram den etiske teorien til Svein Brurås, Kildeutvalget og Jan Thoresen, sammen med undersøkelser av praktisk arbeid gjort av Helle Sjøvaag og Emili Knutson.

Abstract

The aim of this project is to assess the Norwegian media houses management of the “Be Wary poster” (no.: Vær Varsom-plakaten (VVP)), section 4.14. The thesis question is: “*To what extent do the media houses justify their breaches of VVP article 4.14 with the media’s changed working conditions as a result of the digitalisation in society?*” To answer this question, we have considered 58 case processing reports published on presse.no. Assessing the similarities between the cases allowed us to put them into categories, and thus see how the media houses argue the violations of section 4.14. After extensive research we found that in addition to 4.14 we also had to look at 4.15. Our expectations going into this project were that the media would put the blame on time constraints. However, our findings suggest that it is more complex than this. They indicate that the case processing in the Press’ Academic Commission (no.: Pressens Faglige Utvalg (PFU)) is as grey as journalism should strive for. Journalists do not want to blame time pressure. Nevertheless, the subject literature we have found suggests that the technological development has influenced the journalistic work and indicates the underlying reasons that may be essential to the many considerations of appeal in article 4.14.

The objective of this thesis is to see how the ethics considered correct in theory, differentiates to its practice in a digital society. Therefore, we highlight the ethical theory of Svein Brurås, the Source Committee and Jan Thoresen, in addition to the investigations of practical journalism done by Helle Sjøvaag and Emili Knutson.

Forord

Denne bacheloroppgaven er blitt skrevet som en avslutning på vårt bachelorstudium ved Universitet i Stavanger. Den er blitt til gjennom en hektisk og teknisk utfordrende tid.

Tusen takk til vår veileder, Ingeborg Marie Jensen, for fantastisk veiledning med kritiske spørsmål og for at du la til rette for oss slik at vi omsider kom oss i mål med oppgaven. Dine tilbakemeldinger har vært uvurderlige og gitt oss et innblikk i oss selv og den akademiske skriveprosessen. Aner du hvor mye dine direkte kommentarer har betydd for oss? Vi kom oss gjennom oppgaven! Takk igjen.

Vi ønsker også å takke våre lærere som ga oss grunnlaget fra starten av studiet. Takk til Siri Wichne Pedersen, Espen Mathiesen, Ingvald Nordmark og Turid Borgen. Dere har gitt oss så utrolig mye mer kunnskap om det journalistiske yrket enn vi kunne drømme om. En takk er også å gi til alle våre gjesteforelesere og vikarer gjennom årene, deriblant Ragnhild Sofie Selstø, Maiken Ree og Magnus Kirkaas Gjertsen. Og vi kan ikke takke Terje Hillesund nok for de innledende timene til dette prosjektet og hjelpe oss med å komme i gang med oppgaven.

Dessuten ønsker vi å takke universitet vårt for at de har holdt åpent gjennom koronapandemien. Dere har stilt til veie grupperom som gjorde det mulig for oss å møtes fysisk og få rodd denne oppgaven i havn. Det hadde vi aldri klart om vi kun møttes digitalt.

Tollef Jacobsen

Malin Høgestøl Brynjulfsen

Stavanger, 6. mai 2021

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	2
1.1 BAKGRUNN	2
1.2 PROBLEMSTILLING	4
1.3 FORSKNINGSOBJEKT.....	5
2.0 TEORIKAPITTEL	5
2.1 SAMFUNNSOPPDRAGET UNDER PRESS	5
2.2 TEKNOLOGISK PÅVIRKNING I JOURNALISTIKKEN	8
2.3 EN EVIGVARENDE JAKT	9
2.4 KILDER UNDER PRESS.....	10
2.5 ET JOURNALISTISK NETTUNIVERS.....	11
3.0 METODE	14
4.0 FUNN OG ANALYSE	17
5.0 DRØFTING	25
5.1 TID OG KVALITET UTFORDRES	25
5.2 FLERE FRIKJENNELSER ENN FELLELSER.....	27
5.3 TEKNOLOGISK UTVIKLING I PRESSEN	29
6.0 KONKLUSJON	31
7.0 LITTERATURLISTE	33
7.1 BØKER	33
7.2 DOKUMENTER	33
7.3 NETTSIDER	33

Vedlegg:

Vedlegg 1 (side 36 – 87)

Vedlegg 2 (side 88 – 89)

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn

Holdninger og fremgangsmåter i journalistikken forandres hele tiden. Brurås skriver at tidligere var en mediebedrift enten en radio- eller fjernsynskanal, eller en avis. I dag publiserer flere mediehus daglig på alle disse plattformene (Brurås, 2014, s. 12). Det er ikke lenge siden man kun fikk avisene i papirutgaver. Vi ser at samfunnsdigitaliseringen også later til å ha hatt en stor innvirkning på de ulike fremgangsmåtene og holdningene en finner i journalistikken. Ifølge Brurås har nettpubliseringsen endret vilkårene for både presentasjonen og formidlingen av det journalistiske materialet. Det gjelder både for form og innhold, men også for tidspresset og rytmen (Brurås, 2014, s. 12). Det kan tenkes at det tidligere ikke var plass til like mye informasjon i hver sak, fordi det var begrenset trykkplass i avisene. Når avisene i dag legger alle saker ut på nett i tillegg til papir, er det mulighet for å skrive lengre og mer utfyllende saker. Våre erfaringer sier at det fortsatt finnes ulike regler i ulike redaksjoner for hvor lang saken bør være, men muligheten for å få mer informasjon inn er til stede. I tillegg kan tidspresset synes å ha økt etter at avisene ble digitale. Grunnen kan være at informasjon i dag kan finnes flere steder. Avisene er avhengige av at folk leser dem, og det kan tenkes at konkurransen mellom aviser, har gjort det viktig for dem å være først ute med saker. Da man kun hadde papiraviser, måtte en vente til avisen kom dagen etter for å få informasjonen. Det kan tenkes at tidspresset den gangen ikke var like høyt. Dersom det var høyt tidspress, dukket det kanskje opp rundt deadline når avisen måtte på trykk.

Ifølge Brurås skjer publiseringen i dag hyppigere enn tidligere. Saker som kan kategoriseres som «breaking news» legges ofte ut raskt fordi nyheten som regel alltid allerede er ute i sosiale medier. Den hurtige nyhetsformidlingen som skjer på nettet kommer i en konflikt med journalistikkens krav om kildekritikk og kontroll av opplysninger (Brurås, 2014, s. 12). Igjen kan en se at digitaliseringen og et økt tidspress risikerer å krasje med etiske krav som finnes i journalistikken. Journalisten har som ansvar å finne ut om informasjonen kilden kommer med er korrekt. En kilde kan bære på feilinformasjon, selv om kilden mener informasjonen er korrekt. Alle har ulike interesser, fordommer og holdninger. Det kan tenkes at disse noen ganger synes gjennom kildene. Dersom en kilde for eksempel har sterke fordommer og holdninger mot en enkeltperson eller et selskap, vil det være viktig at journalisten sjekker informasjonen kilden kommer med. Dette gjør det viktigere å gi den angrepne part samtidig imøtegåelse.

Et eksempel på hvor feilinformasjon spredte seg raskt er Sola-brannen, en stor brannulykke som skjedde den 7. januar 2020. En diesebil tok fyr i parkeringshuset på Stavanger lufthavn i Sola kommune. Ifølge Faktisk.no slo ideen om at brannen startet i en elbil rot i mange nordiske mediehus (Dahlback, Molnes & Karlsen, 2020). NRK skriver at ett av de første tipsene politiet fikk inn var at brannen startet i en elbil. Operasjonsleder i Sør-Vest politidistrikt, Victor Fenne-Jensen, kunne ikke bekrefte om dette var sant (Høyland et al., 2020).

Faktisk.no viser at i Norge så man Facebook-grupper som «Vi som er totalt imot MDG» og «Folkeaksjonen for Riksrett» dele bilder og innlegg som nedsnakket elbiler ved å benytte seg av flyplassbrannen som motiv. Nettavisen publiserte en link på Facebook til nettsaken under tittelen «Flytrafikken stanses på grunn av kraftig elbil-brann: – Vi har ikke kontroll». Da det derimot ble kjent at brannen skyldtes en eldre diesebil, endret de nettsidetittelen. Facebook-tittelen sto likevel uberørt. Dette gjorde at alle som delte Nettavisens artikkel fra Facebook, delte med feilaktig tittel. Kommentarfeltet under artikkelen på Facebook, kritiserer også Nettavisen for å konkludere at en elbil var skyld i brannen (Dahlback et al., 2020). Vi liker å tro at norske aviser er ordentlige og skikkelige, men at et profesjonelt mediehus som Nettavisen gjør en slik feil viser viktigheten av å dobbeltsjekke faktaene og ikke komme med kraftige beskyldninger. Dette mener vi belyser et problem med norsk journalistikk. Sola-brannen var en «breaking news»-hendelse og faktuelle feil skjer, men som vi kan lese fra Faktisk.no sin referanse av kommentarfeltet er vi som lesere kritiske til mediehusene. Vi holder dem høyt i det norske samfunnet, og da kritiserer vi dem når de gjør feil: vi forventer at informasjonen er korrekt og ikke forhastet for å få «det store skupet».

Dette er interessant fordi det ser ut som nettjournalistikken oftere går i fellen med å få «det store skupet». I en nyhetsoppdatering på Facebook er det de mest oppsiktsvekkende titlene som fanger leseren. Det kan i det lange løp derfor se ut som journalistikken har utviklet seg mer til å drive det vi kan kalle for klikkhoreri, og kommer med en innledende tekst som tvinger lesere inn i sakene sine når det gjerne blir en litt skjev vinkling og ikke helt korrekt. Et journalistisk produkt må ha en spiss vinkling for å fange leserne sine, men vi ser tendensene til at man ofte lager en sak i svart-hvitt. Vi føler resultatet dermed blir at man skaper en dramaturgi og gir aktørene en rolle i tekstens narrativ. Måten teksten framvises, har en påvirkning på virkeligheten. Dette gjør at en journalist kan stå i fare for å bli felt av Pressens Faglige Utvalg (PFU). Brurås beskriver PFU som et overvåkningsorgan innenfor norsk presse, og skal fremme en viss etikk og faglig standard som skal prege norske redaktørstyrte mediehus som følger Vær Var-

som-plakaten (VVP), og ser til at de følger nevnte plakat sammen med Tekstreklameplakaten (Brurås, 2014, s. 30 – 31).

Ett feiltrinn som PFU har vært travelt opptatt med de siste årene er, ifølge statistikken, brudd eller kritikk av VVPs punkt 4.14, som omhandler retten til samtidig imøtegåelse (Pressens Faglige Utvalg, 2015 & 2021). Dette punktet skal gjøre at journalistene etterstreber en stor grad av sannhet i saken. Samtidig skal det åpne for muligheten til å etterprøve utsagnene. Punktet gjør at lesere får et klarere bilde av alle sider av en sak. Likevel er punkt 4.14 også det mest innklagde punktet til PFU, noe vi finner urovekkende. For oss virker dette punktet som ryggraden i journalistikken. Likevel er det også dette punktet mediehus blir felt mest på, eller får mest kritikk for i løpet av ett år av PFU. Vi tenker at en mulig grunn til dette kommer av et uklart skille mellom punkt 4.14 og 4.15 i VVP. Sistnevnte omhandler retten til *tilsvar*, ikke *imøtegåelse*. Brurås forklarer forskjellen med at imøtegåelsesretten åpner opp for å slippe til i samme sak og svare på sterke beskyldninger rettet mot en. Retten til tilsvaret trår i kraft i etterkant av publisering, og blir derfor ofte igangsatt av den angrepne part også etter beskyldningene er publisert. Brurås ser journalisters problem med å vite når det skal være tilsvaret og når imøtegåelse skal brukes, men mener at redaksjoner likevel bør være raus med muligheten å komme til orde. Retten til tilsvaret oppstår allerede når en person eller organisasjon er omtalt. Tilsvaret skal likevel stille krav til anstendighet, saklighet og omfang. En redaksjon bestemmer likevel selv når det må settes en sluttstrek for en diskusjon for å unngå drittsslenging (Brurås, 2014, s. 143 & s. 148). Vi mener det også er dette som gir mediehusene makten til å bestemme historien som formidles til leserne sine. Denne makten gjør at de sitter med et ansvar å gjøre rede for korrekt informasjon og slippe alle parter til. Som det står nedfelt i bunnen av Vær Varsomplakaten: «Ord og bilder er mektige våpen. Misbruk dem ikke.» (Pressens Faglige Utvalg, 2020a). Vi mener det derfor står i klartekst at journalistene skal følge de etiske reglene plakaten ber dem opprettholde. Statistikken til PFU viser likevel en skremmende trend i journalistikken som vi ønsker å undersøke nærmere i denne oppgaven.

1.2 Problemstilling

Vår problemstilling er «*i hvor stor grad begrunner mediehusene sine brudd på VVP-punkt 4.14 med mediernes endrede arbeidsvilkår som følge av digitaliseringen i samfunnet?*». Ved å stille oss dette spørsmålet, håper vi å finne ut hvordan journalistene begrunner brudd på punkt 4.14 og hvilke argumenter er brukt. Dette gir oss også muligheten til å se om bruddet og anklagene

som fremstilles er alvorlige. Vi ønsker å se hva som knyttes til bruddene i PFU sine behandlinger, og undersøke om journalistene velger kjappe løsninger for å holde tritt med samfunnsdigitaliseringen.

1.3 Forskningsobjekt

I denne oppgaven har vi sett på en rekke saksbehandlinger som er gitt en vurdering av PFU på punkt 4.14 i 2020. Samtidig vil vi se på saksbehandlinger som er gitt en vurdering på punkt 4.15, da vi mener dette punktet henger tett sammen med punkt 4.14. Sakene ble gjerne klaget inn i løpet av 2019, men ble gitt en endelig vurdering i 2020. Vi kommer til å se på sakene utfra PFU sine kategorier av sakene: fellelse, kritikk og frikjennelse. Ved å ta for oss disse artiklene og knytte det opp til aktuell forskning og teori, håper vi å få en indikator på hva som karakteriseres som et brudd, en kritikkverdige sak og en frikjennelse. Det vil derfor være PFU sine avhandlinger og rapporter om mediehus sine saker som vil være forskningsobjekter i denne oppgaven. Saksbehandlinger ligger i vedlegg 1 i slutten av oppgaven, men vi vil komme med henvisninger til enkelte av dem utover i oppgaven.

Relevante forskningsartikler og bøker om presseetikk og teknologiutviklingen vil bli kilder i forskningen. Med andre ord vil vår forskning hovedsakelig bestå av en kvantitativ innholdsanalyse og tekstanalyse.

2.0 Teorikapittel

Vi vil i denne delen av bacheloroppgaven legge fram tidligere forskning og teori som vi har tatt utgangspunkt i for vår egen forskning vedrørende problemstillingen *«i hvor stor grad begrunner mediehusene sine brudd på VVP-punkt 4.14 med medienes endrede arbeidsvilkår som følge av digitaliseringen i samfunnet?»*.

2.1 Samfunnsoppdraget under press

Det vi mener er viktig å se på i denne oppgaven, er blant annet journalistenes samfunnsoppdrag, meningen bak retten til samtidig imøtegåelse og kildens rettigheter. Dette tar Brurås opp i sin bok om etikk for journalister. I denne rekkefølgen vil vi også gå gjennom hva Brurås har lagt til grunne: dermed vil det også bygge grunnlaget for oppgaven.

I en oppgave om presseetikk vil det være naturlig å ta opp det vi mener utgjør ryggraden i journalistikken: samfunnsoppdraget. Selve konseptet om journalistenes samfunnsoppdrag fungerer som en pekepinn i bransjen deres. De skal avdekke urettferdighet og være samfunnets vaktbikkje. Brurås forklarer at journalistenes publikum har rett til å vite om hva som skjer i kulissene og bak samfunnets sceneteppesaker som angår nordmenns velferd og trygghet, om folkevalgte opprettholder tilliten som er gitt dem, hvordan privat næringsliv og organisasjonsliv operer, om en bedrift forurenses miljøet, og om pølsefabrikken lyver om kvaliteten (Brurås, 2014, s. 40). Samtidig skal journalistene gi alle sider en mulighet til å uttale seg for å vise sannhetsbildet. Brurås forklarer at mediene ivaretar visse funksjoner som trengs for å opprettholde et demokrati: innbyggerne kan utøve et reelt folkestyre gjennom omfattende og bred tilgang på informasjon (Brurås, 2014, s. 37 – 38). Med andre ord har mediene en oppgave i å fungere som en bauta i det norske demokratiet.

Å kun referere til journalistenes samfunnsoppdrag, fungerer likevel ikke i lengden. Journalister kan ikke gå fram slik de vil, og i hvert fall ikke presse kilder. De kan anbefale kildene å uttale seg om noe, men heller ikke noe mer. Slik Brurås skriver, så er én av kildens rettigheter å nekte å uttale seg i mediene. Hvis journalisten likevel mener at kilden bør, kan hen stille spørsmålene hen hadde planlagt å stille for å få kilden til å snakke. Om de likevel nekter å uttale seg, kan og bør ikke pressen la seg stoppe av det; da kjører man heller saken, forutsett at journalisten virkelig har prøvd å nå gjennom til kilden – dog uten hell (Brurås, 2014, s. 182 – 183). Retten til samtidig imøtegåelse er nettopp den tankegangen som bygger opp det journalistiske arbeidet. Man skal gi personen som utsettes for sterke beskyldninger mulighet for å uttale seg. Ønsker de ikke det, kan man oppfordre den angrepne til å gjøre det. Brurås skriver blant annet at det er et presseetisk prinsipp å legge til rette for at en sak involverer alle parter, og at dette skjer i *samme* artikkel, reportasje eller innslag hvor påstandene kommer fram. I noen tilfeller er det likevel tilstrekkelig at personen eller organisasjonen som er utsatt for kritikk, får komme med et tilsvarende svar i etterkant av publisering (Brurås, 2014, s. 142 – 143). Å oppnå korrekt form for samtidig imøtegåelse, forutsetter likevel at kilden er innforstått med de reelle beskyldningene. Brurås utdyper dette med uttrykket «å gjøre premissene klare» (Brurås, 2014, s. 185).

Klare premisser er noe av grunnen til at vi ser på diskusjonen om samtidig imøtegåelse i pressen. Når dette innfris, er kilden innforstått med hvilke beskyldninger de må ta stilling til. Brurås forklarer at samtidig imøtegåelse kun blir innfridd dersom redaksjonen gjør beskyldningene klare for den angrepne, punkt for punkt (Brurås, 2014, s. 144). Det er også dette journalistene

bør etterstrebe: kildebredde og at alle kommer til orde. Det er nettopp det punkt 4.14 handler om: retten til samtidig imøtegåelse, og dermed oppnå kildebredde fordi alle får sagt sin mening. Likevel gjør Brurås oss oppmerksomme på at punkt 4.14 ofte er det punktet i Vær Varsom-plakaten som blir oftest brutt. Dette er bekymringsverdig for både PFU og presseorganisasjonene. Journalist Per Edgar Kokkvold sier til Brurås at «den samtidige imøtegåelsesretten er ikke bare det punktet hvor vi feiler mest, men det punktet hvor vi egentlig burde feile minst» (Brurås, 2014, s. 142 – 143).

Brurås anbefaler alle redaksjoner å være rause med imøtegåelsesretten. Dette begrunner han først og fremst med at det er viktig at folk får imøtegå beskyldningene utav hensyn til dem som blir angrepet i det offentlige rom gjennom mediene. Han legger da til at journalistikken simpelthen også blir bedre når man belyser saken fra flere sider. For å kunne gjennomføre dette, understreker Brurås viktigheten av tidspresset. Man kan ikke ringe opp den som skal imøtegå beskyldningene og si «vi publiserer om en time, vi må ha ditt svar innen da». Av den grunn trenger kilden å få rimelig med tid til å komme med en imøtegåelse: dette gir dem mulighet til å sjekke opp i forhistorie relatert til saken (Brurås, 2014, s. 143 – 144). Tidspress er også verdt å diskutere.

Brurås forklarer at nyheter rapporteres hurtig, helst umiddelbart og uten opphold. I gamle medier var nyhetene styrt av deadline. Dette har ikke nettmediene. Her er publiseringen kontinuerlig. Dette kan likevel komme i konflikt med sannhet, kildekritikk og kontroll av fakta. Dobbeltsjekker journalisten en faktaopplysning eller undersøker kildens bakgrunn og kompetanse, utsettes publiseringen en halvtime. Ved umiddelbar publisering, risikerer journalisten å gå ut med feilinformasjon. De engelske ordene *immediacy* og *verification* – best oversatt til *hurtighet* og *verifikasjon* – legger til rette for et dilemma hvor hurtighet kommer foran verifikasjon i norske redaksjoner. Den nye digitale mediesituasjonen har gitt økt produksjonspress. Som resultat av dette blir den redaksjonelle undersøkelsen og faktakontrollen svekket. Dette fører altså til at man får færre kilder i nyhetssakene, og kvaliteten på arbeidet peker nedover. Likevel er kravene til kvalitetsjournalistikk de samme som før (Brurås, 2014, s. 134 – 135). Forskjellen er bare at vi i dag har oppnådd å ha tilgang på mer teknologi som gjør jobben til journalistene lettere.

2.2 Teknologisk påvirkning i journalistikken

«Nyhetsprosessene handler i stor grad om teknologi» (Sjøvaag, 2020, s. 83). Her snakker Sjøvaag om en av rammebetingelsene for journalistikken. Hun snakker om hvordan den utformes, praktiseres, brukes og formidles. De teknologiene som journalister benytter seg av kan både gjøre ting mulig, men også virke begrensende. Disse påvirker ikke bare journalistikken i seg selv, men også journalisten, redaksjonen og økonomien i bransjen. Derfor er teknologien en trussel, men også en mulighet som journalistikken alltid har vært nødt til å forholde seg til (Sjøvaag, 2020, s. 83).

«Medieinnhold spres i økende grad gjennom nettverksbaserte digitale infrastrukturer» (Sjøvaag, 2020, s. 92). Med disse infrastrukturene mener Sjøvaag sosiale plattformer som Facebook, Google, etc. I disse nasjonale medielandskapene er disse plattformene de nye portvaktene i systemet som tidligere ble kontrollert av kringkastings-, og kabel- og teleselskaper. Aktørene som opererer i disse landskapene som kontrolleres av disse plattformene, tilpasser seg infrastrukturen deres. Ifølge Sjøvaag gjør dette at eierskapet til plattformene også har en effekt på mediens innhold og tilbud til leserne. (Sjøvaag, 2020, s. 92 – 93).

Noe som ifølge Sjøvaag er med på å endre journalistenes arbeidshverdag er de teknologiske infrastrukturene som distribuerer medieinnhold. Noe som ikke bare endrer forretningsmodellen til mediene, men også hvordan journalister jobber, er konsekvensstrategier og multiplattformproduksjon. Sjøvaag skriver at verktøyene vi har til disposisjon, er med på å forme det vi produserer og måten vi produserer det på. «Medienes teknologier har noen egenskaper som er med på å forme hvordan innholdet ser ut, og hvordan vi bruker det» (Sjøvaag, 2020, s. 93).

De teknologiske egenskapene til mediene er med på å påvirke vårt mediebruk. Noe som er annerledes i dag enn hva det var i fjernsynets og radioens tidsalder, er tilgangen og bruken vår av informasjon og underholdning. Sjøvaag skriver at informasjonen som finnes i papiravisen, viser informasjonen som var tilgjengelig ved deadline. En sak kan i dag publiseres på nett samtidig som hendelsen skjer. Journalister trenger ikke lenger vente til sendetid for å publisere informasjonen de har, noe som er en fordel med nettet. Saker kan hele tiden oppdateres på nett etter hvert som ny informasjon kommer inn og nyhetsdekning på nett kan også være «live» på nesten samme måte som på TV (Sjøvaag, 2020, s. 96).

Sjøvaag skriver videre at sosiale medier som Twitter, Instagram og Facebook setter reporterne i direkte kontakt med lesere og kilder. Ifølge henne øker dette relevansen og bredden til journalistikken. Journalistikken må være omstillingsdyktig når teknologien utvikler seg i den raske farten det i dag gjør. Det er også viktig at nyhetsmediene er til stede der folk befinner seg (Sjøvaag, 2020, s. 100).

2.3 En evigvarende jakt

Ved å ta for oss masteroppgaven *Nettavisens prioriteringer – en studie av VG Nett* av Emili Knutson, går vi inn på journalistenes praksis og hvordan de ter seg på nett. Oppgaven tar utgangspunkt i Verdens Gang (VG), hvor Knutson gjennomførte en rekke intervjuer med ansatte i mediehuset for å finne svar på hva som var avisens praksis for å hente inn lesere på nettsaker og hvordan dette påvirket det journalistiske arbeidet. Masteroppgaven tar ikke opp samtidig imøtegåelse, men påpeker faktorer som sier noe om mediernes maktposisjon i samfunnet og hvor stor påvirkningskraft de besitter (Knutson, 2017)

Knutson påpeker at aviser med godt omdømme oppnår flere klikk og spredning av nyhetssakene sine. Når man har et godt omdømme, oppnår man å ha større gjennomslagskraft hos publikummet sitt. Hvis de velger spesifikt din avis framfor en annen, gir leserne mediehuset sin tillit til arbeidet som produseres (Knutson, 2017, s. 10). Dette viser at produktene journalistene leverer fra seg og publiserer – og hvor hyppig de produserer – går hånd i hånd med oppfatningen publikummet har av mediehuset.

Å være ute med siste nytt, beskrives av Knutson som en evigvarende konkurranse mellom de norske mediehusene fordi leserne bytter mellom mediehus og ulike plattformer for å få den nyeste og mest troverdige informasjonen. Hun karakteriserer nyheter som store og dramatiske, og da gjerne også direkterapporterende. Da velger mediehusene å bryte inn i dekningen av én type nyhet, for å gi plass til en mer aktuell nyhet. Dette gjøres for å være først på ballen, selv om denne konkurransen ikke er like viktig i dag som den var i avisens storhetstid for å kunne oppnå å sitte med «dagens skup» (Knutson, 2017, s. 51 – 52; s. 54 – 55).

Grunnen til at det ikke lenger er like viktig å oppnå «dagens skup» er fordi man kan sitte med den store nyheten for dagen klokken 9 om morgenen, men brått oppdage at en konkurrent har lagt ut en mer spennende nyhet om noe annet klokken 12. Derfor kan det bli viktigere å holde

på leserne. Ifølge Knutson, er sannsynligheten minimal for at noen leser en artikkel helt ferdig – nettopp på grunn av det mangfoldige medietilbudet. Ny teknologi lar journalister sjekke hvilke saker som fenger gjennom måleverktøy. Det gjør at saker som har bragt inn flest klikk, også dekkes mer inngående (Knutson, 2017, s. 19). Statistikk Knutson har innhentet, viser henne at journalister sjekker klikkstatistikken opp til 20 ganger på bare ett skift bare for å se om vinklingen er feil eller bildet bør endres (Knutson, 2017, s. 21).

2.4 Kilder under press

I Kildeutvalgets rapport «*Sa hun virkelig det?*» *Medienes forhold til kildene* av Omdal, Gerhardsen, Sannum og Sætre, kan vi lese om hvordan avisene forholder seg til kildene de snakker med. Rapporten kom i kjølvannet av den omtalte «Giske-videoen» fra Bar Vulkan, hvor Ap-politiker Trond Giske ble filmet dansende tett opp til en ung 27-årig kvinne. Både videoen av Giske og debatten om hvordan VG hadde sitert Sofie Bakkemyr i saken, skapte hete diskusjoner etterpå. (Omdal, Gerhardsen, Sannum & Sætre, 2019)

Denne rapporten gir oss et innblikk i hvordan journalister opplever hvordan det er å jobbe i dagens mediebilde. Rapporten fra Kildeutvalget forklarer at journalistenes kilder har utviklet en ny opplevelse av bidragene sine til mediehus på grunn av et uoversiktlig mediebilde. Kildene er blitt mer sårbare i dag enn de var før. Internett og sosiale medier gjør at ting går fortere og at det publiserte materialet ikke lenger er i medienes kontroll (Omdal et al., 2019, s. 31).

Slik Kildeutvalget ser det, fører mangel av ressurser til mindre tid til å bygge en relasjon med kilden de intervjuer. En alminnelig praksis er også å få ut saker som gjerne er basert på én kilde, for så å legge til mer stoff etter hvert. På bakgrunn av det, ringer man også ofte opp den kilden som er lett å få til å snakke. Ifølge Kildeutvalget mener journalister at mye av dette presset har bakgrunn i konkurransene mellom mediene. Flere journalister antyder overfor utvalget at dette presset er selvpålagt, med den konsekvens at forholdet mellom journalist og kilde tar skade av det. Enn videre konkretiseres det at mange unge journalister ofte sitter på kontoret og snakker med kildene over telefon for effektivitetens skyld – dog gjerne fordi de unge også får de travleste nyhetsvaktene (Omdal et al., 2019, s. 12).

Når man ikke lenger har den samme tiden til å snakke med alle, kan man da velge å gå til offentlige plattformer, da ofte sosiale medier. Rutinene for hvordan man behandler denne in-

formasjonen varierer fra redaksjon til redaksjon – noen strengere enn andre. Kildeutvalget ser at mange bruker disse plattformene for å uttrykke seg, og vil ikke la seg intervjuet i etterkant av publiseringen av dette innlegget. Dette finner Kildeutvalget særlig framtrødende hos kilder i offentlige verv, som avskjærer seg fra publikumsspørsmål. (Omdal et al., 2019, s. 14). Nettopp fordi praktiseringen er så ulik, uttrykker også Kildeutvalget bekymring overfor Norsk Presseforbund at VVP har laget en felles plattform for presseetikk. Reglene må likevel tolkes lokalt: dette skjer gjennom skriftlige husrelger i enkelte redaksjoner, som også ofte er strengere og mer detaljerte enn selve Vær Varsom-plakaten. Likevel finnes det i praksis ingen bransjestandard på området som omhandler dialog med kildene (Omdal et al., 2019, s. 67). Man har ingen faste rammer for hvordan man skal forholde seg til rutinerte og urutinerte kilder, samt hva man mener inngår i klargjøring av premissene. Kildeutvalget forklarer at den journalisten som slurver, utsetter kildene for unødvendig ubehag og dermed bryte med god presseskikk. Personer som Kildeutvalget snakket med, forklarer at de opplevde stor individuell forskjell mellom journalistene i klargjøring av premissene (Omdal et al., 2019, s. 32).

Kildeutvalget påpeker at dette ikke innebærer å gi kildene en detaljert beskrivelse av hele saken, men å dele så mye informasjon at kilden er i stand til å treffe et valg om hen ønsker å bli intervjuet i saken eller ei. Når premissene er lagt, skal også mediehusene følge dem gjennom sakens gang. Av den grunn er det også viktig å ikke legge for strenge rammer slik at en innskrenker den redaksjonelle friheten. Omdal et al. påpeker at når erfarne pressefolk beskriver hvordan møtene mellom journalister og kilder skal skje, er det åpenhet som er stikkordet. Likevel er det lett å finne eksempler på at kilder ikke var klar over hva det innebar å snakke med en journalist (Omdal et al., 2019, s. 28 – 29).

2.5 Et journalistisk nettunivers

Noe som ifølge Thoresen er et viktig kjennetegn på god nettjournalistikk er å ha en åpen holdning til leserne. Leserne forventer at du som journalist har belyst saken rett- og sannferdig (Thoresen, 2014, s. 13). De fleste nettaviser stammer fra mediehus som har overlevd med minimal innovasjon i tiårene før nettet. Dette skriver Thoresen at gjerne kan skape interne kulturelle utfordringer (Thoresen, 2014, s. 26).

Thoresen skriver at journalister er opplært til å ha en ryggmargsrefleks som avviser kritikk. Det betyr at det som var satt på trykk, var det avisene stod for. Hva leserne mente hadde lite be-

tydning. Denne holdningen fungerer dårlig i en nettavis. De journalistene og reporterne som mottar kritikk fra leserne og andre er de som har muligheten til å lære. Når de da får muligheten til å lære, vil dette da også løfte dem opp og frem blant leserne. (Thoresen, 2014, s. 31 – 32). Det vil si at leserne vil se på de journalistene som faktisk tar imot kritikken og som lærer av det, som noen de vil følge fremover. «De mediene som lar leserne lære redaksjonen, er de mediene som vil overleve» (Thoresen, 2014, s. 32).

Når vi skal gå inn på nettjournalistikk, er det også naturlig å bevege seg inn på journalistens egne medievaner. Thoresen tar for seg en undersøkelse som ble gjort ved Kellogg School of Management i Chicago i 2009. I denne undersøkelsen ble det sett nærmere på holdningene som nesten 4000 journalister i 79 redaksjoner i USA hadde mot den digitale overgangen. Nesten halvparten av disse syntes digitaliseringen gikk for tregt, mens 20 prosent syntes alt var bedre før. Thoresen nevner at mange gjerne ville trodd at grunnen til dette var alderen, men det var ikke tilfellet. Ifølge studien var det to faktorer som var grunnen til at noen var mer villige til å jobbe digitalt enn andre. Den ene gikk ut på hvor mye tid journalisten brukte på nettet utenom arbeidstiden, mens den andre gikk ut på hvor mye de kjente til det digitale publikummet, leserne og hva de foretrekker (Thoresen, 2014, s. 35).

Thoresen skriver blant annet at «Norsk Journalistlag har vært opptatt av å heve kvaliteten på journalistikken» (Thoresen, 2014, s. 42). I 2011 gjennomførte Norsk Journalistlag (NJ) og Redaktørforeningen en kvalitetsundersøkelse. Over 2000 medarbeidere i ulike redaksjoner ble spurt hvilken holdning de hadde til kvalitet. Rundt en tredjedel oppga at produksjonskravet har økt, noe som har ført til at de opplever å levere flere artikler enn tidligere. I undersøkelsen ble de også spurt om de måtte levere artikler som manglet opplysninger fra relevante og vesentlige kilder. «Her svarte tolv prosent ja, mens nettjournalistene lå høyest med 21 prosent etterfulgt av radio- og fjernsynsjournalister» (Thoresen, 2014, s. 42). Deltagerne i undersøkelsen oppgir at det som påvirker kvaliteten i størst grad, er tiden de får til idé-, research- og kildearbeid. (Thoresen, 2014, s. 42).

For en nettjournalist betyr dette ifølge Thoresen at det finnes et kontinuerlig arbeidspress, men at det ikke er en fabrikk. Han mener at journalisten skal ha et bevisst forhold til arbeidsmengde og kvalitet, og at de skal klare å tilpasse arbeidsmengden til potensialet saken har. Journalisten kan forsvare å bruke lang tid dersom saken har potensial for å få mange lesere. Hvis den ikke har det skal journalistene i de fleste redaksjoner så raskt som mulig bli ferdig med saken for så

å gå videre. Det betyr at journalister må ha en kildekritisk tilnærming, innhente egne selvstendige kilder, vurdere ulike perspektiver, eventuelt lenke til tidligere saker, bildebruk og vinkling (Thoresen, 2014, s. 43).

«Er det journalistene eller leserne som skal bestemme hvordan nettavisen skal være?» (Thoresen, 2014, s. 44). Det er ifølge Thoresen en endring i de nyhetskriteriene som fantes da han ga ut boken i 2014. Blant annet står ikke objektivitetsidealet like sterkt lenger, og journalistikken skal fungere på en slik måte at den oppnår nok klikk til å kunne forsvare det arbeidet som er gjort. Samtidig skal også artikkelens mål ivaretas. Nyheter på nett er en kontinuerlig strøm av hendelser noe som fører til at det også er en endeløs øvelse (Thoresen, 2014, s. 44 – 45).

Nyhetskriteriet på nett er ifølge Thoresen ikke så forskjellig fra andre nyhetsmedier. Internettet gir imidlertid hurtighet, noe som er et fortrinn i forhold til andre medier. I tillegg gir nettet mobilitet, dybde og bredde (Thoresen, 2014, s. 45). «Overdreven vekt på hurtighet henger gjerne sammen med å bruke sidevisninger som måleparadigmer» (Thoresen, 2014, s. 45). Thoresen skriver at i nettavisenes univers er det leseren selv som bestemmer hva de vil lese og hvor lenge de ønsker å lese det. Denne umiddelbarheten med at leserne kan få nyheter overalt kombinert med muligheten for dialog mellom journalist og leser, direkte korrigeringsmuligheter, og muligheten for å trekke inn innhold fra alle medietyper, er med på å gjøre nettavisene til et unikt medium (Thoresen, 2014, s. 45 – 46).

Thoresen tar opp da US Airways rute 1549 i 2009 måtte nødlande i Hudson River i New York og bilder fra hendelsen allerede lå på Twitter før mediene hadde rukket å rapportere hendelsen. Det er slikt som endrer journalistikken. Reportere som tidligere gjerne leverte to saker til dagen, produserer nå tre ganger så mye. Nyheter blir nå mer personfokuserte og mer ensrettede, og tabloide fortellerteknikker preger nå også de ikke-tabloide mediene (Thoresen, 2014, s. 46).

Thoresen betegner objektivitet utfra dagligspråket. På dagligspråket betegnes objektivitet ved at forhold som for eksempel fremstillingen av en sak ikke er farget av ulike bestemte interesser. Den skal være upartisk og saklig. Objektivitetsidealet er noe som har stått sterkt i journalistikken, men ifølge Thoresen er idealet for strengt. Fullstendig upartiskhet er umulig. Alle har sine egne meninger og interesser som de styres av. Dette gjelder også journalister. De styres av interessene sine når de velger ut stoff, hva det skrives om og hvordan det skal skrives (Thoresen, 2014, s. 47). «Journalistikken må være i sannhetsbransjen. Journalisten må finne ut hva som er

sant og ikke sant» (Thoresen, 2014, s. 48). Da Thoresen jobbet i dagbladet.no, var redaktør for Journalisten, Helge Øgrim, hans mentor og kollega. Han lærte Thoresen noe av det viktigste han har lært i journalistikken, «å snu på det».

Hvis alle medier mener at noe er forkastelig, still da spørsmålet: Hvorfor det? Vær kritisk til forutinntatte holdninger og politisk korrekthet. Våg å utforske den andre siden av saken. Om du behersker denne teknikken, vil du for alltid komme opp med bedre ideer og bedre saker enn dine kollegaer (Thoresen, 2014, s. 48).

Selv om journalistikk presenteres som nøytral, upåvirket og objektiv, vil den alltid være mulig å tolke. Dersom et ekstremt uttrykk skulle komme til syne, må en også skrive inn det motsatte syn. Dette for å få en balanse. Selv om sannheten kanskje ikke ligger hos noen av synene, men heller en plass imellom (Thoresen, 2014, s. 48 – 49). Det vil si at det er to sider av en sak, hvor begge parter gjerne vil overdrive sin side til sin fordel. På den måten kan sannheten havne et sted mellom de to partene.

Noe som påvirker selve skrivingen til journalistene, er den kommersielle tankegangen. Noen ganger kan denne måten å tenke på presse de etiske grensene i journalistikken. Små justeringer, bildeutsnitt og valg av bilder, ord som byttes ut og riktig vinkel på en sak er eksempel på små ting som kan gi ulike effekter i en sak (Thoresen, 2014, s. 141). Noen av disse justeringene gjøres også på desken og den makten som ligger i å beherske forsidepresantasjon og desking er massiv. Dersom saken er godt vinklet kan den få ti ganger så mange klikk som en sak som ikke er like godt vinklet (Thoresen, 2014, s. 143).

3.0 Metode

For å finne et svar på spørsmålstillingen «*i hvor stor grad begrunner mediehusene sine brudd på VVP-punkt 4.14 med mediernes endrede arbeidsvilkår som følge av digitaliseringen i samfunnet?*», har vi tatt for oss saker som ble behandlet i PFU på punkt 4.14 og 4.15 i 2020. Det første punktet handler om retten til samtidig imøtegåelse, mens det andre handler om retten til et tilsvarende etterkant av publiseringen. Vi har tatt for oss disse sakene ved å benytte kvantitativ innholdsanalyse med elementer av tekst- og diskursanalyse. Den kvantitative tilnærmingen har vi valgt fordi formålet er å finne et svar som er basert på en stor mengde data. Halvorsen forklarer at kvantitative metoder inneholder få opplysninger om mange undersøkelsesenheter, har en høy intrasubjektivitet, og er mulig å etterprøve. Resultatene gir forskere muligheten å finne

forklaringer; og se en interesse for det felles, det gjennomsnittlige og det representative (Halvorsen, 2008, s. 132). Dette er også å finne i vår metode for kvantitativ innholdsanalyse. Ved etterprøving vil en kunne komme fram til det samme svaret vi har fått om man gjør de samme undersøkelsene, leser samme forskning, og gjøre dette på nøyaktig samme vis når man går fram i sin egen undersøkelse.

Slik Østbye, Helland, Knapskog, Larsen og Moe forklarer, kan den kvantitative innholdsanalysen være aktuell når man ønsker å få utarbeidet en oversikt av et større antall tekster. Dette kan man gjøre både for å se den totale dekningen av en sak, eller det normale innholdet gjennom ulike kanaler i flere eller ett enkelt tidsrom. Dette gjør at det i praksis eksisterer liten forskjell mellom innholdsanalyse og tekstanalyse. Begge analyseformene omhandler form og innhold, og alle typer tekster. Likevel er den vesentlige forskjellen at det her er snakk om *kvantitativ* analyse, og ikke *kvalitativ* analyse – som det ville vært med tekstanalyse. Ved å bruke den kvantitative innholdsanalysen, oppnår man oftest to mål ifølge Østbye et al.: få en beskrivelse av det vanlige innholdet hos et medium, og se hvordan én bestemt sak eller ett bestemt tema har blitt behandlet (Østbye, Helland, Knapskog, Larsen & Moe, 2013, s. 207 – 209). I dette tilfellet har vi funnet sakene som var felt, frikjent og gitt kritikk på punkt 4.14 og 4.15. Da vi først begynte prosjektet, så vi det ikke som nødvendig å ta med det siste VVP-punktet. Likevel ble vi fort oppmerksomme på at det ville være nødvendig, da mediehus refererte til muligheten for tilsvarende i sakene sine. Med de overnevnte analyseformene, får vi en oversikt over antall saker som er felt, fått kritikk og blitt frikjent på punktene 4.14 og 4.15 i 2020. Dette gjør vi ved å gå gjennom alle sakene som ble behandlet av PFU i 2020, totalt 121 saker. For å finne ut hvor mange av disse behandlingene omhandler punkt 4.14 og 4.15, går vi inn på hver enkelt sak. Til sammen jobbet vi med 58 saksbehandlingsrapporter. I vedlegg 1 finner man sakene vi har tatt utgangspunktet i forskningen vår: dette er tabellene A, B, C, D, E, F og G.

Det første vi gjorde i oppgaven var å bestemme oss for hvilke årstall vi skulle se nærmere på. Vi kunne ikke bite over for mye, og fant ut at det var best å fokusere på ett år. Da bestemte vi oss for 2020, det nyeste året. Vi telte gjennom alle sakene som var blitt behandlet hos PFU i 2020, og plukket ut alle sakene som omhandlet punkt 4.14 og 4.15. Etterpå delte vi dem mellom oss. Den ene tok for seg fellelser på punkt 4.14 og saker relatert til punkt 4.15, og den andre tok frikjennelser og kritikk på punkt 4.14 og frikjennelser på punkt 4.14 og 4.15. Det var ikke nok tid til å se gjennom alle sakene dersom begge skulle lest alle. Vi laget tabeller med små sammendrag av hva hver sak handlet om utfra klagers, mediehusets og PFUs ståsted.

Når vi har behandlet disse tabellene, har vi også benyttet oss av tekstanalyse. Dette har vi gjort for å kunne oppnå et større innblikk i sakene og finne likhetstrekk – hva som går igjen i PFU sine behandlingsrapporter. Ved å bruke tekstanalyse på behandlingsrapportene, har vi kunnet se argumentene fra mediehus og klager som er kommet fram i diskusjonen rundt VVP punkt 4.14. Slik Østbye et al. omtaler essensen av denne analyseformen, skal man fokusere på et «sosialt problem som har et semiotisk aspekt» (Østbye et al., 2013, s. 98).

I tabellene har vi laget kolonner med saksnummer, det vil si nummer vi har gitt den spesifikke PFU-behandlingen. Vi har også lagt til sakstittel med link til PFU-behandlingen, hvor tittelen på PFU-behandlingen viser klager og den innklagde avisen. Videre har vi egne kolonner til klagen, mediehusets begrunnelse, og til slutt PFU sin vurdering for frikjennelse, fellelse eller kritikk av mediehuset. I disse kolonnene har vi trimmet ned informasjonen til å inneholde VVP punkt 4.14, VVP punkt 4.15, og ett med begge. Under ligger rekkefølgen på tabellene og hva de inneholder.

- Tabell A: Frikjent for punkt 4.14
- Tabell B: Kritikk for punkt 4.14
- Tabell C: Felt for punkt 4.14
- Tabell D: Frikjent for punkt 4.14 og 4.15
- Tabell E: Frikjent for punkt 4.15
- Tabell F: Kritikk for punkt 4.15
- Tabell G: Felt for punkt 4.15

Når dette var gjort, gikk vi gjennom tabellene sammen og leste grundig over hver sak for å se hvilke kategorier de ville passe inn i. På dette tidspunktet hadde vi ikke valgt oss ut hvilke kategorier vi skulle ha, men vi hadde gjort oss noen meninger om hva som ville være relevant. Da vi hadde gått gjennom alle kategoriene, fikk vi et overblikk av mulige kategorier og valgte å ta utgangspunkt i seks av dem:

- Ikke forelagt all informasjon. Med dette mener vi at klager mener de ikke er forelagt all informasjon, og dermed ikke får opplyst saken godt nok.
- Ikke kontaktet. Med dette mener vi at klager mener å ikke ha blitt kontaktet av mediehuset for å kunne gjennomføre samtidig imøtegåelse.
- Ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse. Dette er en kategori hvor et mediehus mener det ikke var nødvendig å kontakte en klager for å oppnå samtidig imøtegåelse.

- Tilsvar. Her mener en part at det burde kommet, eller ville være tilstrekkelig med et tilsvar i saken.
- Tilstrekkelig imøtegåelse. Her mener mediehuset at de har gjort nok for å gi klager rett til samtidig imøtegåelse.
- Annet. Saker vi regner som enkelttilfeller, for mange elementer til å plassere dem i én kategori, etc., og derfor plassert på «annet».

Disse kategoriene valgte vi å kategorisere etter farge for å gjøre det enklere når vi skulle lage stolpediagram. Disse kan man se i vedlegg 2. Da vi hadde delt dem inn i kategorier, så vi på de forskjellige sakene – felte, frikjente og kritikk – og så etter likheter og ulikheter i de forskjellige sakene i de ulike kategoriene. Samtidig som vi laget tabeller med sammendrag fant vi også relevant teori som kunne støtte opp vår problemstilling. Det var viktig å få tak i teori i tillegg til tabellene for å danne et realistisk bilde av journalistikk i praksis. Vi har valgt å ikke gjøre intervjuer fordi det ikke ville være relevant for vår oppgave, da vi hovedsakelig tar for oss tall og statistikk. I tillegg skal PFU ha all informasjon vi trenger i sine saksdokumenter. Man skal ikke trenge å snakke med PFU for å finne ut hvordan de har kommet fram til sin vurdering, og hvordan de har vurdert saken.

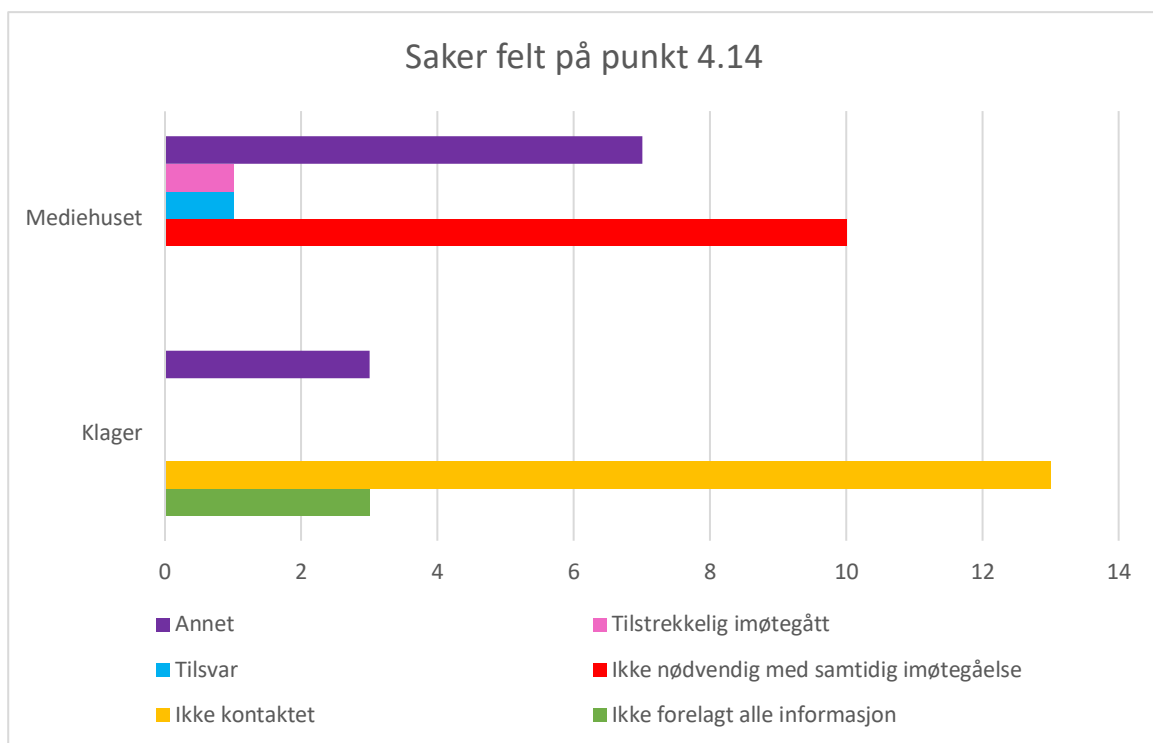
4.0 Funn og analyse

Våre undersøkelser viser at VVP-punkt 4.14, sammen med VVP-punkt 3.2, er punktene det er gjennomført flest fellelser eller gitt mest kritikk til de siste ti årene. I tabellen på neste side viser vi til PFU sin statistikk som er fremlagt i 2014 og 2020, og viser det totale antallet punktene 3.2 og 4.14 ble felt eller gitt kritikk av PFU. Statistikk hos PFU viser at antall klager har gått opp de siste årene. Begge punktene fra plakaten har gjennom årene vekslet på å toppe statistikken, med unntak av 2016: da sto det likt i antall fellelser og kritikk av VVP-punktene. Tallene som er uthevet i fet skrift, markerer året det var flest fellelser og kritikk (Pressens Faglige Utvalg, 2021).

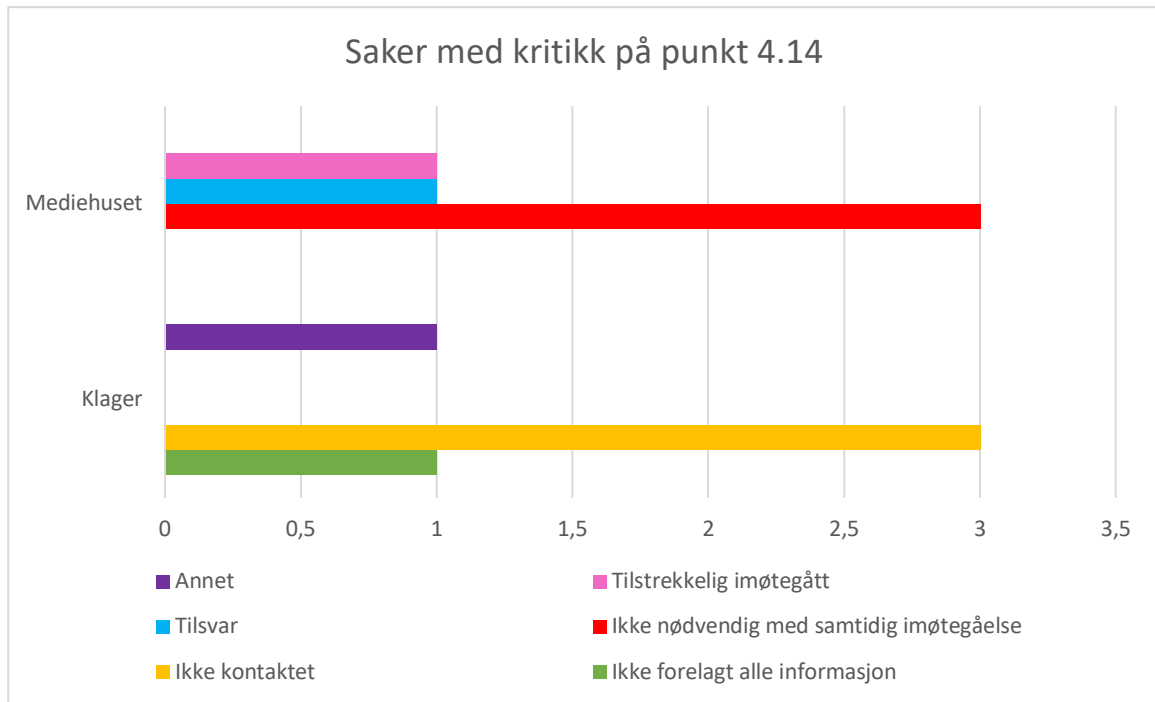
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
3.2	6	16	25	13	6	17	18	14	30	22	19
4.14	15	26	22	33	17	23	18	23	21	13	24

Kilde: Pressens Faglige Utvalg

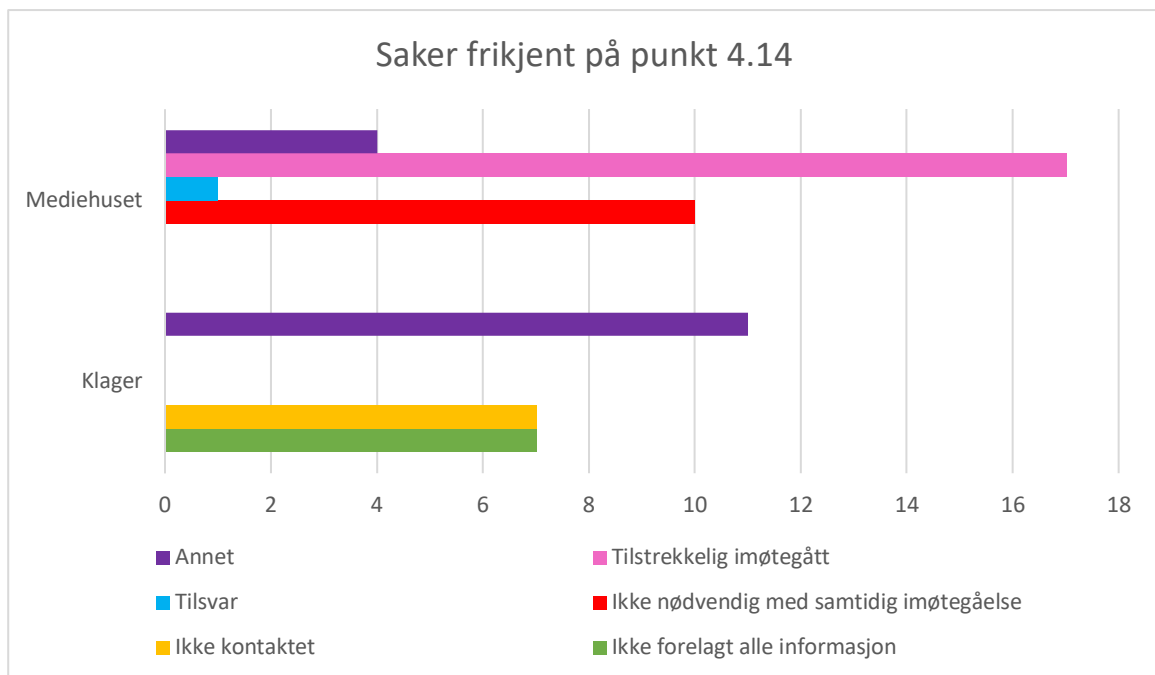
I 2020 ble det behandlet 121 saker hos PFU. Dette tallet gjelder for alle sakene som ble klaget inn og behandlet på alle punktene i Vær Varsom-Plakaten. Av disse 121 sakene, ble 36 felt, 20 fikk kritikk og 65 saker ble frikjent. De fleste av disse sakene er også klaget inn på andre punkter, men det kan se ut som de fleste klagene omhandler punkt 4.14. Som vi kan se i vedlegg 1, ble 19 av disse sakene felt, 5 fikk kritikk og 25 ble frikjent på punkt 4.14 i VVP. Under følger tre diagrammer som viser denne fordelingen i kategoriene vi nevnte i metodekapittelet.

Illustrasjon 1b

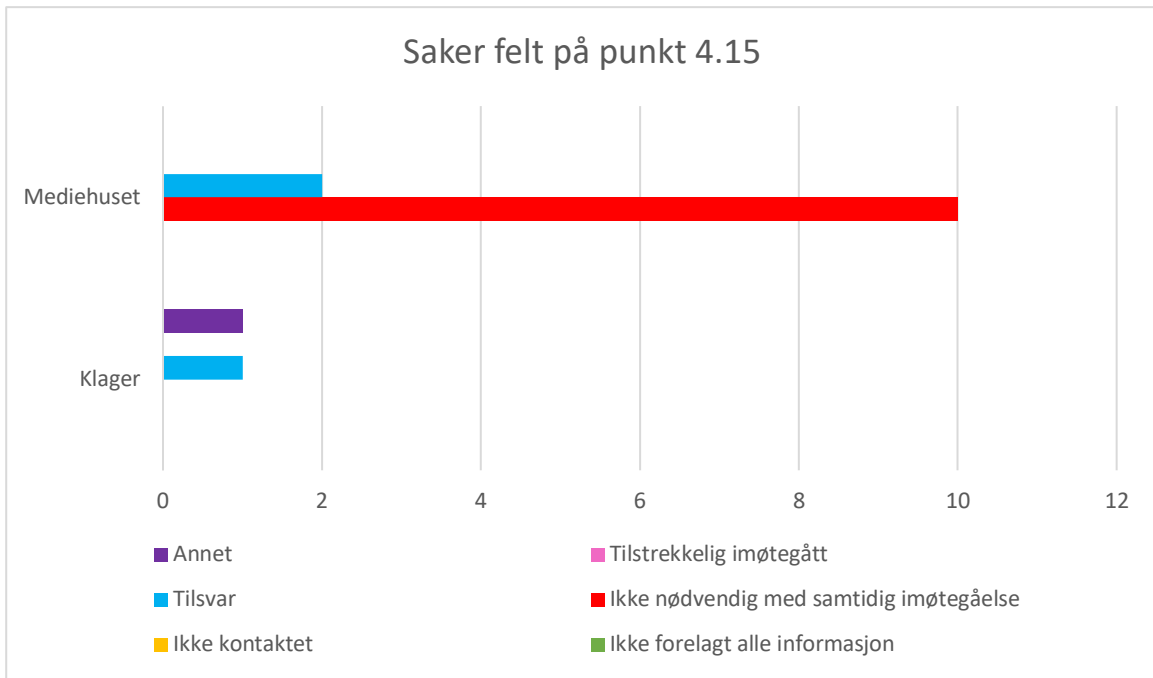

Illustrasjon 2b

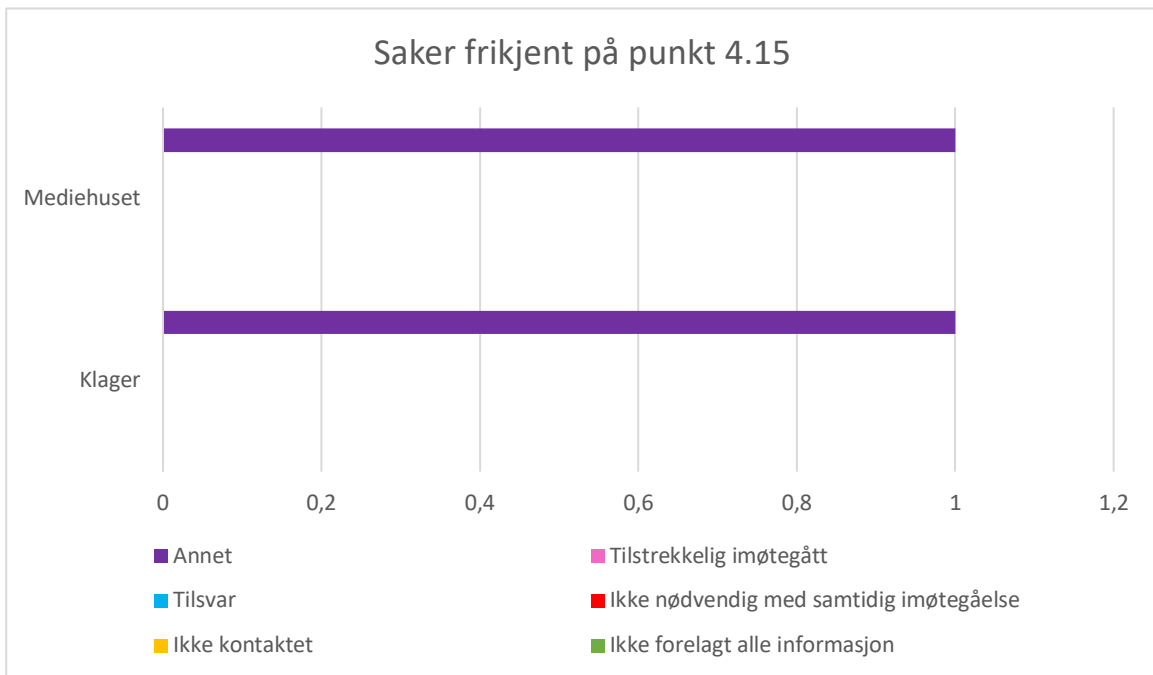

Illustrasjon 3b

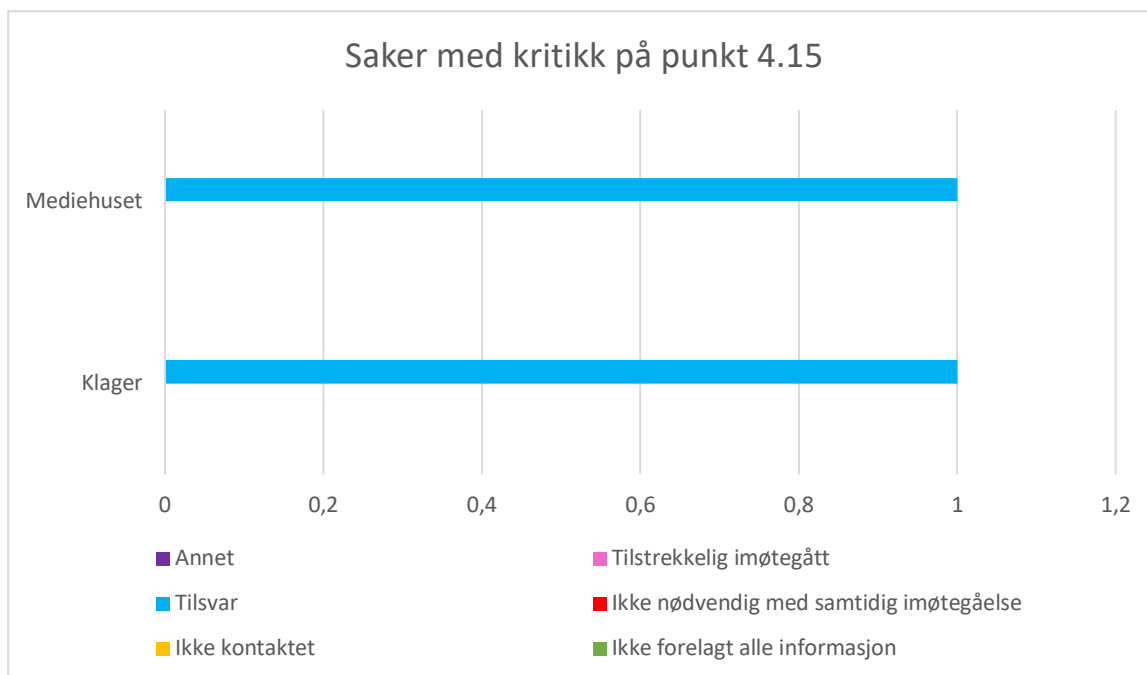
På en annen side ble 2 saker felt, 1 sak ble gitt kritikk og 1 sak ble frikjent på punkt 4.15. På neste side følger tre diagrammer som viser disse sakene fordelt på kategoriene nevnt i metodekapittelet.

Illustrasjon 7b

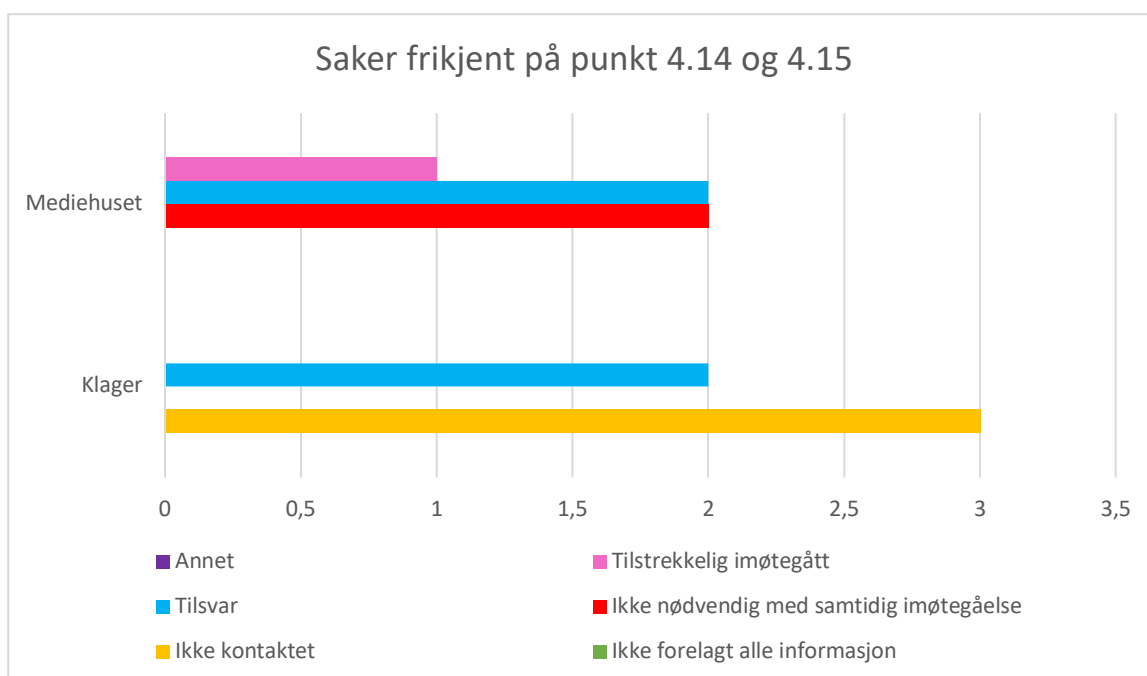

Illustrasjon 6b

Illustrasjon 5b

I tillegg ble 5 saker frikjent på begge de overnevnte punktene. Under ligger et diagram med disse sakene fordelt på kategoriene nevnt i metodekapittelet.

Illustrasjon 4b

I enkelte saker finnes flere former for dokumentasjon fra mediehusene på at de flere ganger har prøvd å kontakte klager. Dette kan en blant annet se i sak 4 fra tabell A, hvor klager selv mener å ikke ha blitt kontaktet. Klager mener at avisen har hatt epostadressen hans i flere år og at han

heller ikke kan se noen meldinger fra andre enn hans venner på hans lukkede sosiale medier konto. Oppland Arbeiderblad (OA) viser til dokumentasjon på at de har prøvd å kontakte klager gjennom epost, sosiale medier og telefon. OA har også prøvd å nå ham gjennom venner og tidligere forretningsforbindelser, men kom ikke gjennom. De valgte å tolke det som at han ikke ønsket å uttale seg. Selv om klager avviser å ha blitt kontaktet av OA, mener PFU at avisen har dokumentasjon som redegjør for deres forsøk på å kontakte klager. (Pressens Faglige Utvalg, 2020b). I denne saken ser en tydelig at klager og avis har ulike meninger om hva som er sant. Selv om klager her stod på sitt og mente bestemt at han aldri ble kontaktet, viser OA sin dokumentasjon noe annet. Om klager selv hadde noe dokumentasjon som kunne motsi dette kommer ikke frem i PFUs saksrapport. OA har derfor blitt plassert i kategorien «tilstrekkelig imøtegått» grunnen til dette er fordi de viser til flere forsøk på å kontakte klager.

Et gjentakende element vi ser i denne kategorien, er nettopp det som er tilfellet med OA. Sak 12 i tabell C er den eneste felte saken i denne kategorien. Her mener Josimar at kilden har gjort seg utilgjengelig og at de derfor ikke har hatt muligheten til å oppfylle retten til samtidig imøtegåelse. Dette henger ifølge PFU sammen med at klager – som er generalsekretæren i Norges Fotballforbund (NFF) og klager på vegne av NFF og forbundets daværende kommersielle direktør – mener den kommersielle direktøren ikke fikk all informasjonen han hadde krav på, og dermed ikke forsto alvorlighetsgraden av beskyldningene som var rettet mot ham (Pressens Faglige Utvalg, 2020c). I PFUs saksrapport kan man lese at det har vært kontakt mellom partene før publiseringen av saken, men samtidig har ikke Josimar presentert kilden for alle beskyldningene som er rettet mot ham. Ved å ikke gjøre dette, mister kilden muligheten til å imøtegå beskyldningene. Dette gjør at klager i denne saken havner i kategorien «ikke fremlagt all informasjon».

Et annet eksempel fra denne kategorien er sak 1 i tabell C. Her kan vi se at klager har blitt kontaktet, men at avisen ikke har gitt henne all informasjonen hun trenger for å bestemme seg om hun skal benytte seg av imøtegåelsesretten eller ikke. SMS-en klager fikk av journalisten før publisering lød slik: «spørsmålet er om du har noen kommentarer til Røberg-saken utover det du ga kollega Brekne sist? Vi har en oppfølging av saken nå» (Pressens Faglige Utvalg, 2020d). Som en kan se blir ingen av beskyldningene som kommer frem i saken, presentert i denne meldingen. Derfor svarte klager følgende: «Jeg har ingen ytterligere kommentarer enn at saken ligger hos fylkesmannen og skal behandles der. Informasjon om detaljer i saken er taushetsbelagt, og vi kan ikke kommentere det. Vi venter på fylkesmannens konklusjon»

(Pressens Faglige Utvalg, 2020d). Avisen begrunner valget med at tidligere erfaringer viser at klager svarer på spørsmål om tilsynssaker med «ingen kommentar» (Pressens Faglige Utvalg, 2020d). Her kan det virke som at avisen har tatt et valg utfra tidligere erfaringer, og da heller bare velger å hoppe over ett steg.

Går vi videre og ser på sakene som er frikjent, ser vi at PFU mener kildene har fått den informasjonen de har krav på – selv om kildene mener det motsatte. Eksempelvis kan vi se på sak 1 i tabell A. Klager ble stilt syv spørsmål fra Kapital for å oppnå samtidig imøtegåelse, men klager reagerer på at det er enkelte momenter i artikkelen som hun ikke får vite om før publisering. Artikkelen er en kritisk sak om klagers nye kritikk i mediene mot avdøde Tore Tønne. Kapital begrunner valget med å holde ulike momenter i artikkelen skjult for klager med at de ønsket å unngå drittsslenging. Slik det forekommer i PFUs saksrapport, mener også utvalget at det ikke er begått noen etiske overtramp i denne saken (Pressens Faglige Utvalg, 2020e). Det kan virke som at det ikke alltid er like lett å selv se hvilken informasjon man som kilde har krav på, og hvilken informasjon en ikke har krav på. Dette gjelder nok også når man har krav på samtidig imøtegåelse eller om det egentlig er tilsvarsretten man har krav på – og motsatt.

Vedrørende tilsvarsretten, laget vi en egen kategori for dette som vi kalte «tilsvar». I sak 18 i tabell C er det to klager som begge mener de skulle hatt samtidig imøtegåelse. Den ene klageren fikk muligheten til å skrive et svar, som de fikk på trykk. Tilsvaret veide likevel ikke opp for overtrampet som ble begått av Gjengangeren da klagerne ikke fikk imøtegå anklagene mot dem (Pressens Faglige Utvalg, 2020f). I sak 4 i tabell B skulle klager opprinnelig hatt samtidig imøtegåelse likt som i den forrige saken. Også her fikk klager mulighet til å gi et svar (Pressens Faglige Utvalg, 2020g). Forskjellen mellom denne saken og den forrige – hvor denne fikk kritikk og den andre ble felt – er at her gikk også avisen ut og beklaget for det de hadde gjort.

Går vi videre og ser på saken i tabell F ser vi den eneste saken som i 2020 fikk kritikk på punkt 4.15. I denne saken er det to klager som reagerer på at de ikke fikk svar før to dager etter publisering. Redaktøren hadde tatt kontakt med begge klagerne to dager etter at saken var publisert, og beklaget at de ikke hadde kontaktet dem tidligere. Her kan det være lurt å merke seg at saken ble publisert i en helg, og redaktøren tok kontakt mandag morgen da han kom på jobb og ble gjort oppmerksom på de påklagde påstandene. Tilsvarene ble publisert i papiravisen og PFU mener de også burde blitt lagt inn i en oppdatert versjon av den opprinnelige saken

(Pressens Faglige Utvalg, 2020h). Det kan her se ut som at utvalget valgte å gi avisen kritikk nettopp fordi tilsvaret kun var trykket i papiravisen.

Vi la merke til at de fleste av sakene hvor klager var i kategorien «ikke kontaktet», mente mediehusene i de aktuelle sakene at de ikke var nødvendig med samtidig imøtegåelse. Av de felte sakene ser vi at avisene har hatt feil og at klager hadde rett på samtidig imøtegåelse. Innenfor kategorien «ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse» kan vi se at mediehusene på generelt nivå mener at beskyldningene ikke var sterke nok, eller at de ikke var knyttet til klager. I sak 10 i tabell A kan vi se at det er to som eier et gartneri som klager og mener de blir anklaget for å slippe gift i jorda. De blir ikke kontaktet av Telemarksavisa (TA). Grunnen til dette er fordi saken ikke handler om dem, men om en konflikt mellom noen naboer og en utbygger og gartneribransjen før i tiden. PFU er enig i at klagerne ikke hadde rett på samtidig imøtegåelse. Om enn noe, ville det vært tilsvaretsretten som ville trådt i kraft. Det fikk også klagerne muligheten til, men de avslo fordi de hadde mistet tilliten til TA. Dette gjorde at PFU valgte å frikjenne avisen (Pressens Faglige Utvalg, 2020i).

I de fleste felte sakene i kategorien «ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse», mener mediehusene at klagerne ikke var nødvendige kilder å snakke med. I sak 4 i tabell C blir avisen henvist videre til klagers advokat for å gi mediehuset de nødvendige kommentarene for å oppnå samtidig imøtegåelse. Telemarksavisa (TA) velger å ikke kontakte advokaten fordi de ønsker svar direkte fra klager (Pressens Faglige Utvalg, 2020j). I andre tilfeller, som i sak 15 i tabell C viser det seg at tidligere eier av en barnehage ikke blir kontaktet angående en tilsynsrapport av barnehagen. Nåværende eier kontaktes, noe Marsteinen mener er nok. Ifølge PFU forekommer det beskyldninger av faktisk art som er rettet direkte mot tidligere eier. De mener derfor at klager burde vært kontaktet (Pressens Faglige Utvalg, 2020k). Selv om begge sakene er ulike, ble utfallet det samme: begge ble felt. I tillegg til at begge mediehusene er felt, ligger de også i samme kategori. Den første fordi avisen ikke så det som nødvendig å kontakte klagers advokat for å hente inn imøtegåelsen, og den andre fordi avisen mente det holdt at nåværende eier uttalte seg.

Den siste kategorien vi har valgt er «annet». Her har vi plassert saker som ikke har passet inn i noen av kategoriene over. Eksempelvis er «tid» og «tidligere erfaringer» blant temaene som havnet under «annet». Noen som er på «annet», er bare én av partene; andre ganger er det både avis og klager. Dette er fordi noen ganger har det vært mulig å plassere én av partene under en

av hovedkategoriene mens den andre parten har havnet som et enkelttilfelle i en egen kategori. I sak 16 i tabell C legger Demokraten seg langflat og erkjenner feilene de har gjort (Pressens Faglige Utvalg, 2020l). Vi har ingen kategori for dette, for utfra det vi kan se gjelder fullstendig erkjennelse kun denne ene saken. I andre tilfeller kan vi se at avisene erkjenner at de kanskje burde ha gjort ting annerledes, men mener likevel å ikke ha begått noen etiske brudd. I sak 12 tabell A mener klager at avisen har gitt henne for liten tid til å finne frem alle dokumentene hun trengte for å gi en fullstendig imøtegåelse. Klager var på en ukes ferie da avisen tok kontakt med henne første gang. Romerikes Blad (RB), var i kontakt med klager 4 ganger i begynnelsen av august og saken ble først publisert 10. september. RB mener hun hadde god tid på seg til å komme med en imøtegåelse, mens klager selv mener hun ikke fikk nok tid (Pressens Faglige Utvalg, 2020m).

5.0 Drøfting

5.1 Tid og kvalitet utfordres

Da vi startet, var vi overbevist om at vi skulle se flere tilfeller av mangel på tid hos journalistene. Etersom vi erfaringsmessig vet hvor travelt det er i en redaksjon, dannet det bakgrunnen for vår oppgave. Likevel viser våre tabeller at det bare var to tilfeller hvor tid blir brukt som et argument for dårlig presseskikk. Dette finner vi i sak 8 og 12 i tabell A, hvor begge klagerne var på ferie og mente de burde fått mer tid. Vi finner det fascinerende at klagerne skylder på tid, og ikke avisene. Ifølge argumentasjonene fra PFU – og det vi kan lese fra saksrapportene – er likevel ikke tid et problem. Vi tenkte denne fordelingen ville være motsatt med tanke på produksjonskravene som stilles til journalister i dag, og at det dermed ikke ville være tid til å ta kontakt og innhente samtidig imøtegåelse. Slik er det likevel ikke. Likevel kan det tenkes at tidspress aldri ville fungert som et argument for å ha brutt god presseskikk. Dét kan være en grunn til at vi heller ikke ser dette i argumentasjonen. Derfor kan vi hverken bekrefte eller avkrefte denne påstanden.

Det meste av teori vi har funnet viser at tidspress er en reel faktor. I rapporten fra Kildeutvalget kommer det frem at flere journalister antyder at de har lagt dette presset på seg selv. Kildeutvalget skriver at unge journalister gjør intervju over telefon, noe som øker effektiviteten (Omdal et al., 2019, s. 12). Knutson forklarer at mediehusene kan velge å bryte inn i dekingen av én type nyhet for å gi plass til en mer aktuell nyhet (Knutson, 2017, s. 51 – 52). Som vi har snakket

om tidligere, er det ikke lenger like viktig å sitte med de store nyhetene, da det endrer seg raskt i løpet av dagen. Likevel påtar journalistene seg ansvaret om å være først ute med nyhetene: dette skaper konkurranse dem imellom for å trekke til seg flest lesere. Knutson mener konkurransen eksisterer for å holde på leserne, især når de har muligheten til å bytte mellom forskjellige mediehus – slik at leseren på den måten har den nyeste og mest oppdaterte informasjonen (Knutson, 2017, s. 54 – 55). I tillegg til å holde på leserne, har journalistene et eksternt press når det kommer til deadline. Dersom en konkurrent har vært på samme sted, vil journalisten gjerne være ute med nyheten først. Andre eksterne press kan være at journalisten må ferdigstille andre saker samtidig, eller få noe bekreftet av en utilgjengelig kilde. Dersom journalistene føler på et tidspress og har et krav om hvor mange saker de skal produsere i løpet av én dag, kan det tenkes at dette vil gå utover kvaliteten. Vi finner saker hvor journalister har jobbet i ni måneder med én sak og har innhentet samtidig imøtegåelse. Er det nødvendig med noen dager lenger på en sak, får journalisten de dagene; likevel må de produsere andre saker, og da resulterer dette igjen med kvantitet foran kvalitet.

I kvalitetsundersøkelsen gjort av NJ i 2011, forklarer Thoresen at journalistene mener det som i størst grad påvirket kvaliteten på arbeidet, var tiden de fikk til blant annet research- og kildearbeid. Flere journalister opplevde også at produksjonskravet har økt etter at de begynte å publisere på nett (Thoresen, 2014, s. 42). Brurås mener produksjonspresset kommer av den nye digitale situasjonen, og sier at hurtighet ofte trumfer verifiseringen av informasjonen som publiseres (Brurås, 2014, s. 135). Det kan se ut som at det finnes noen likhetstrekk mellom Brurås og Thoresen. Likevel kan ikke dette være en fullstendig fasit. Det må finnes en viss form for kvalitet i journalistenes arbeid. Ettersom det er flere frikjente enn felte saker – 25 frikjennelser mot 19 fellelser – tyder dette likevel på at journalistene gjør jobben sin. Dersom flere av mediehusene var blitt felt på punktene vi har sett på, ville det vært mer bekymringsverdig. Det kan tenkes at når en opplever å måtte produsere flere saker enn tidligere, velger man å gå for den enkleste løsningen. Journalister velger en vinkling, og da velger de også ofte de kildene som passer til den vinklingen. De kildene som gjerne blir uviktig for den aktuelle saken, får heller en oppfølgingssak. Det kan tenkes at vinklingen vil gjennomgå noen forandringer gjennom arbeidsprosessen, men den vil alltid forme seg etter journalistens ønsker og interesser. Da kommer en igjen inn på at de ikke tar kontakt med en kilde.

At avisene ikke kontakter noen som i utgangspunktet er en viktig kilde i en sak, trenger ikke komme av at de ikke tenker på det, eller ikke bryr seg. Det kan heller tenkes at journalistene

jobber med skylapper. Pressen skal ikke trenge å involvere alle parter i en sak. Da kan det tenkes at de aldri blir ferdige. Dette understreker PFU i sak 13 i tabell C. Ofte vil det være nødvendig å prioritere hvilke opplysninger man mener er relevante utfra den vinklingen som er valgt (Pressens Faglige Utvalg, 2020n). Det PFU understreker i denne saken stemmer ikke overens med Thoresens teori. Thoresen mener det er viktig å få frem begge sidene av en sak fordi én part alene kan komme til å overdrive sin side. Dette vil gjøre at sannheten havner mer mot midten av de to sidene. Derfor mener han det er viktig med begge sidene fordi én side ikke sitter med hele sannheten (Thoresen, 2014, s. 48 – 49).

Noe vi så ved å dele sakene inn i kategorier var at i tabell C er det 13 saker hvor klagerne er i kategorien «ikke kontaktet». I tillegg er det 10 saker i samme tabell hvor mediehusene ikke har sett det som nødvendig å kontakte klagerne. Disse tallene kan ses i en sammenheng. Dersom mediehusene mente det ikke var nødvendig å kontakte klagerne for å innhente samtidig imøtegåelse, vil det heller ikke være aktuelt å kontakte dem. Dette kan ha skjedd fordi avisen ikke så på dem som en nødvendig kilde til saken. Dette kan vi se i sak 15 i tabell C, hvor avisen har kontaktet nåværende eier for imøtegåelse. Ifølge PFU er det naturlig at nåværende eier får uttale seg, men at det er utsagn som berører den tidlige eieren direkte. Derfor skulle hun ha vært kontaktet (Pressens Faglige Utvalg, 2020k). Det kan tenkes at journalistene for eksempel ikke får med seg alt når de holder på med en sak, og derfor ikke alltid tar kontakt med aktuelle kilder. Blant annet sak 7 i tabell C hvor Helgelands Blad mente at klager ikke var nødvendig å kontakte og at det var kommunen de skulle snakke med. Avisen mente anklagene i saken gikk utover kommunen, men det var også beskyldninger direkte mot klager og derfor skulle klager vært kontaktet (Pressens Faglige Utvalg, 2020o).

5.2 Flere frikjennelser enn fellelser

Mens vi har jobbet med oppgaven, kommer det fram av tabellene i vedlegg 1 at det er flere som har blitt frikjent enn felt på VVP-punkt 4.14 og 4.15. Dette er interessant når en tenker på at antall klager sendt inn til PFU er gått opp de siste årene. Selv om det blir flere klager betyr ikke dette nødvendigvis flere fellelser. Sammenligner vi tabell A mot tabell C, er det tydelig flere frikjennelser enn fellelser på punkt 4.14: det blir hele 25 frikjennelser mot 19 fellelser. Hvis vi likevel slår sammen tabell B og tabell C, blir det 25 frikjennelser mot 24 saker som er gitt kritikk eller blitt felt. Når vi ser på tabell D – hvor 4.14 og 4.15 er blitt frikjent – ser vi også at det er flere frikjennelser enn fellelser rundt tilsvarsretten.

Antallet frikjennelser tilsier gjerne at journalister er mer observante, og vet hvordan de skal operere i et digitalt samfunn. Slik Brurås skriver, bør journalisten notere ned alle forsøkene man har gjort for å oppnå kontakt med kilden dersom det blir diskusjon om hen forsøkte godt nok (Brurås, 2014, s. 144). Dette stemmer overens med våre undersøkelser gjort av PFU sine behandlingsrapporter. Blant annet i sak 4 i tabell A tok OA kontakt med klager gjennom sosiale medier, mail, telefon, venner og tidligere kolleger (Pressens Faglige Utvalg, 2020b). Vi finner også noe lignende i sak 18 i tabell A. Her hadde Dagbladet gjengitt klager så godt de kunne, men fant det problematisk da han ikke svarte på oversendte spørsmål eller stilte opp til intervju. De møtte også opp på privatadressen til klageren for å få kontakt med ham (Pressens Faglige Utvalg, 2020p). I mange tilfeller later det til å ikke stå på engasjement fra mediehuset, men fremdeles kommer det inn mange klager på at de ikke har fulgt det etiske regelverket i Vær Varsom-plakaten.

Det kan tenkes at dette henger sammen med hvor enkelt man kan klage inn saker til utvalget. Hvis en går inn på presse.no, er det første som møter klageren «slik klager du». Det trenger ikke å være en omfattende klage, men den må sendes inn til PFU innen seks måneder fra publiseringsdato. Det vil si at hvis publiseringen av en sak er skjedd i januar, kan du ikke klage den inn i oktober. Klageren skal da redegjøre hva hen mener er det presseetiske overtrampet. Etter som nettstedet også er plassen for å finne Vær Varsom-plakaten, kan klageren gå inn og tolke de etiske reglene. De kan dermed gjøre seg opp en mening selv om punktene ved klagen. Plakaten fungerer som journalistenes retningslinjer, men må likevel tolkes av de lokale redaksjonene. Slik Kildeutvalget påpeker, er dette en praksis som skjer gjennom redaksjonens egne husregler – med det resultat at disse reglene ofte er strengere og mer detaljerte enn selve plakaten (Omdal et al., 2019, s. 67). Dette kan dermed lede til en vesentlig forskjell i hva journalisten og klageren selv oppfatter som sterke beskyldninger, og hva partene mener er etisk rett og galt.

Dette ser vi eksempelvis i sak 10 i tabell A. Klagerne mente det var et angrep på deres bransje, men saken handlet hverken om dem eller deres gartneri. TA mente klagerne ikke hadde krav på samtidig imøtegåelse, selv om klagerne selv mente de hadde det (Pressens Faglige Utvalg, 2020i). Dette kan bety at klagere ikke ser forskjellen mellom tilsvær og samtidig imøtegåelse: skillet som gjerne er tydelig for journalister, er gjerne ikke like enkel å se for personer som ikke kjenner fagterminologien. I saker hvor noen har klaget på vegne av – eller med samtykke av – involverte parter i saken, kan dette tyde på at noen gjerne blir krenket på vegne av andre. Selv

om dette ikke er et gjentakende element, ser vi dette gå igjen i flere saker: i sak 4 og 7 i tabell A og i sak 8 i tabell C. Selv om det ikke er like mange saker hvor dette er tilfelle, kan det tenkes at det gjelder på andre punkter enn punktene 4.14 og 4.15.

Mange av sakene som er felt på punkt 4.14, viser til tilsvarsretten. Mediehusene mener denne skal være nok. I disse tilfellene havner ikke mediehusene på punkt 4.15 fordi de er blitt felt på punkt 4.14. Dermed er det imøtegåelsesretten, ikke tilsvarsretten, som er aktuell i saken – især siden det er dette mediehuset blir klaget inn på. Alternativet er at klager har fått tilsvaer, men at det ikke var tilstrekkelig; eventuelt har ikke klager hatt rett på noe, etter mediehusets syn. Som vi ser i sak 10 i tabell A, mener klagerne at de burde fått imøtegått saken. Her mente TA at tilsvaer var tilstrekkelig – hvilket PFU ga dem medhold i (Pressens Faglige Utvalg, 2020i).

5.3 Teknologisk utvikling i pressen

Teorien viser at nyhetsspredningen går kjapt i det digitale samfunnet. Eksempelvis skriver Sjøvaag at nettet gir journalister muligheten til å formidle informasjon utenom deadline og sendetid. På nettet kan man oppdatere saker kontinuerlig mens de skjer; man har også muligheten til å rapportere direkte fra hendelsen, eller fra studio. Hun utdyper videre at deadline forhindret journalistene fra å komme med all informasjon: i papirutgaven skriver man ut det som var tilgjengelig ved deadline (Sjøvaag, 2020, s. 96). Når nyheter går så kjapt, kan det hende kilder blir redde for at de forhåndsdommes: at de burde fått sagt noe før publiseringen som ville opplyst saken bedre.

Når ikke den angrepne parten har fått uttale seg, er det en risiko for at publikum bare vil forholde seg til det som er kommet fram i hovedartikkelen. Er det dekning av en sak som skjer i etapper og en person som har krav på samtidig imøtegåelse ikke får det, vil heller ikke like mange se den angrepnes synspunkt i etterkant av publisering. Knutson forklarer at det er lite sannsynlig at leserne får med seg alt som kommer fram i artikkelen. Dette mener hun kommer av de mange mediehusene vi har å velge mellom (Knutson, 2017, s. 19). Selv om den angrepne får samtidig imøtegåelse på et senere tidspunkt, reiser nyheten uten imøtegåelse kjapt over de sosiale mediene. Kildene blir bekymret over eget rykte og hvordan andre ser dem. Blir de omtalt negativt i pressen, blir dette delt overalt på sosiale medier. Et sted alle kan se det, og alle kan si noe om dem. Kildeutvalget understreker at intervjuobjektene er blitt mer sårbare enn før. Dette skyldes i stor grad internett og sosiale medier: mediehusene har ikke lenger kontroll på det publiserte

materiale (Omdal et al., 2019, s. 31). Nettopp av denne grunnen kan det enkes at klagerne til PFU går oftere på punkt 4.14 enn 4.15 fordi det kan virke som et større slag i ansiktet for kilden å ikke få denne muligheten. Reaksjonene kan da også bli større ettersom nyhetsformidlingen går så kjapt, og de ikke får muligheten til å uttale seg.

Knutson skriver om ny teknologi som gjør det mulig for journalistene å se hvilke saker som faktisk fenger leserne. Saker som viser seg å ha bragt inn flest klikk vil da gjerne også bli dekket mer inngående (Knutson, 2017, s. 19). Hvis en skriver en sak og prøver å få saken til å generere nok klikk, kan det tenkes at en skriver en klikktittel slik at en kan få nok klikk til å forsvare saken.

Pressen står sterkt i Norge, noe som kanskje kommer av at man forventer de formidler korrekt og sann informasjon. Thoresen skriver blant annet at pressen må finne ut hva som er sant og hva som ikke er sant (Thoresen, 2014, s. 48). Noe vi ser går igjen i sakene hos PFU er at klager sier at dersom de hadde blitt kontaktet, ville avisen fått rettet opp feil og at de ville kommet med rettelser og mangler som kunne gjort saken bedre. I noen saker ser vi også at avisene motsier seg selv. Blant annet i sak 13 i tabell C hvor Finansavisen avviser å ha brutt god pressekikk, men likevel understreker at klager hadde noen gode poenger som leserne burde fått lese for å gi dem et mer utfyllende bilde på saken (Pressens Faglige Utvalg, 2020n). Ut fra våre undersøkelser sier også PFU at det noen ganger kan være aktuelt å innhente imøtegåelse, ikke fordi klager har rett på det, men fordi mediehusene da får mer informasjon som igjen kan gjøre saken bedre.

Å hente inn imøtegåelse selv om klager ikke har rett på det kan være med på å opprettholde tillitten til mediehusene. Knutson påpeker at et godt omdømme er med på å oppnå flere klikk og spredning av nyhetssaker. Dersom leserne velger spesifikt en avis over noen andre, gir leserne den avisen sin tillit til arbeidet som blir produsert (Knutson, 2017, s. 10). Dersom journalisten da publiserer en sak med mye feil og mangler, kan det tenkes at den tillitten leserne har, forsvinner.

Vi har sett i disse undersøkelsene at kildene ikke alltid har blitt forelagt alle beskyldningene som kommer mot dem i artikkelen. Når de ikke blir presentert med alle beskyldningene, vil de heller ikke vite hva de skal imøtegå og heller ikke hva saken faktisk handler om. Dersom premissene ikke er klare, vet en ikke helt hva en sier ja eller nei til. Kildeutvalget skriver at det

ikke finnes noen faste rammer på hvordan en skal forholde seg til rutinerte og urutinerte kilder. Det finnes heller ingen rammer på hva som inngår i å klargjøre premissene. Personer som Kildeutvalget har snakket med opplevde store variasjoner mellom hvordan journalistene klargjorde premissene. Kildeutvalget påpeker videre at å gjøre premissene klare ikke handler om at kildene skal få en detaljert beskrivelse av saken, men at de skal få nok informasjon til å velge om de skal stille opp eller ikke (Omdal et al., 2019, s. 32). Det kan tenkes at Kildeutvalget mener at kildene ikke har rett på all informasjonen. Det vi legger merke til i vår undersøkelse er at kildene mener de har krav på mer informasjon enn det de har fått. I de aller fleste tilfeller stemmer ikke dette. Dette er blant annet tilfellet i sak 1 i tabell A hvor avisen ga klager nok informasjon til at hun fikk imøtegått anklagene, men ikke så mye informasjon at det resulterte i drittsslenging (Pressens Faglige Utvalg, 2020e).

6.0 Konklusjon

I denne oppgaven har vi sett på norske mediehus sin håndtering av punkt 4.14 i Vær Varsomplakaten. Problemstillingen er: *«i hvor stor grad begrunner mediehusene sine brudd på VVP-punkt 4.14 med medienes endrede arbeidsvilkår som følge av digitaliseringen i samfunnet?»* For å besvare denne problemstillingen har vi tatt for oss 58 saksbehandlingsrapporter publisert på presse.no. Når man ser på sakene som er felt, mener omtrent halvparten av mediene at det ikke var nødvendig med samtidig imøtegåelse. Noen mente det ville holdt med tilsvar.

Noe vi så var at ingen mediehus skyldte på dårlig tid. Vi trodde det ville være motsatt da vi startet på oppgaven fordi våre erfaringer og all teori tilsier dette. Det vi imidlertid fant ut, var at de eneste som skyldte på dårlig tid var to klager i to ulike saker som var frikjent. Begge mente de hadde fått for dårlig tid til å svare på imøtegåelsene. Av den grunn er det ikke en egen kategori for tid. Vi kan likevel ikke utelukke at dette gjelder for andre punkter.

Vi ser at selv om det er 24 saker som er felt og fått kritikk på punkt 4.14, er det likevel flere saker som er blitt frikjent på dette punktet. Utfra det som kommer frem i våre undersøkelser, virker det ofte som at klager og mediehus ser forskjellig på hva som sterke anklager. Vi ser også at antallet frikjennelser gir oss en indikasjon på at journalistene og de ulike mediehusene vet hvordan de skal arbeide i avisenes nettunivers.

Mediene er ikke så skjodesløse som vi først antok. Det vi ser er at flere mener de kunne gjort ting annerledes, men få erkjenner at de faktisk har brutt noen punkter i VVP. Når vi ser på sakene som er frikjent, ser vi ofte at klager mener feil kunne vært unngått om de ble kontaktet. To av de største kategoriene våre går ut på nettopp det at klagerne ikke ble, eller mente at de ikke ble, kontaktet. Sammenhengen mellom kategoriene «ikke kontaktet» og «ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse» viste seg ganske tidlig i prosessen. Det vi her ser er at i de sakene hvor klager ikke er kontaktet, har ikke mediehusene sett på det som nødvendig å ta kontakt.

I tillegg til de to kategoriene nevnt over hadde vi fire kategorier til. Disse var «ikke forelagt all informasjon», «tilsvar», «tilstrekkelig imøtegått» og «annet». Vi la merke til at flere saker som havnet på «annet», var saker hvor bare en eller to saker passet inn. Og det ville bli for omfattende hvis alle disse tilfellene også skulle bli egne kategorier.

For å svare på problemstillingen – *«i hvor stor grad begrunner mediehusene sine brudd på VVP-punkt 4.14 med mediernes endrede arbeidsvilkår som følge av digitaliseringen i samfunnet?»* – tilsier ikke undersøkelsene vi har gjort at noen av argumentene som mediehusene gir overfor PFU, går ut på endrede arbeidsvilkår som følge av digitaliseringen i samfunnet. At dette likevel er et faktum og får konsekvenser for det journalistiske arbeidet, bør likevel ikke utelukkes. Teori viser at journalistenes hverdag er blitt drastisk endret på grunn av ny teknologi, men de bebreider ikke teknologien for presseetiske overtramp. Utfra teorien vi har funnet, kan det virke som at journalistene velger kvantitet foran kvalitet, og at dette kommer av et økt produksjonskrav. Utfra våre egne undersøkelser ser dette ut til å stemme, men utav andre grunner enn økt produksjonskrav og tidspress. I sitt hode har journalistene gjort seg opp en mening om hvilke kilder som er nødvendige å kontakte, noe vi ser gjerne bryter med punkt 4.14 og ødelegger for kvaliteten i saken. Det kan virke som journalistene gjerne prøver å redde seg inn ved å sikte til punkt 4.15. Noen av dem erkjenner feil, men sjeldent at de har brutt noe i VVP.

7.0 Litteraturliste

7.1 Bøker

Brurås, S. (2014). *Etikk for journalister* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet: en innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Sjøvaag, H. (2020). *Journalistikkens problem: demokrati, økonomi og teknologi*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thoresen, J. (2014). *Nettjournalistikk: å lage en viktig nettavis*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Østbye H., Helland K., Knapskog K., Larsen L. O. & Moe H. (2013). *Metodebok for mediefag* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

7.2 Dokumenter

Knutson, E. (2017). *Nettaviserens prioriteringer. En studie av VG Nett*. Oslo: Universitetet i Oslo. Hentet fra: https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/57910/Knutson_Master.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Omdal, S. E., Gerhardsen, A., Sannum, E., & Sætre, S. (2019). «Sa hun virkelig det?»: *Medienes forhold til kildene*. Oslo. Hentet fra https://presse.no/wp-content/uploads/2019/11/Kildeutvalgets-rapport_291019-002.pdf

7.3 Nettsider

Dahlback, M. L., Molnes, G., Karlsen, M. L. (2020, 8. januar). Nei, brannen på Stavanger lufthavn startet ikke i en elbil. *Faktisk.no*. Hentet fra: <https://www.faktisk.no/faktasjekker/vN8/nei-brannen-pa-stavanger-lufthavn-startet-ikke-i-en-elbil>

Høyland, H., Ellingsen, Ø., Hansen, Å. K., Nilsen, R. E., Oftedahl, C., Torgersen, H., Schibevaag, T. A. (2020, 7. januar). Deler av parkeringshuset har rast sammen. *NRK*. Hentet fra: <https://www.nrk.no/rogaland/biler-i-full-fyr-i-parkeringshuset-pa-stavanger-lufthavn->

[1.14850087](#)

Pressens Faglige Utvalg. (2015). *FELLEENDE PFU-UTTALELSER: «Brudd på god presse-skikk» eller «kritikk»*. Hentet fra: <https://presse.no/wp-content/uploads/2015/01/Brudd-statistikk-2014.pdf>

Pressens Faglige Utvalg. (2020a). *Vær Varsom-plakaten*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020b, 29. januar). *Lasse R. Øverliert mot Oppland Arbeiderblad*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/163-19/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020c, 27. mai). *Norges Fotballforbund (NFF) mot Josimar*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/250-19/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020d, 16. desember). *Søndre Land kommune mot Oppland Arbeiderblad*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/151-20/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020e, 16. desember). *Kari Breireim mot Kapital*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/155-20/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020f, 29. januar). *A: Brunstad Christian Church, B: Brunstad Kristelige Menighet mot Gjengangeren*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/157-19-ab/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020g, 29. april). *Ingrid Eik mot Nationen*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/217-19/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020h, 25. november). *A: Rune Enghult, B: Anne Grethe Tho mot Rjukan Arbeiderblad*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/sak-127ab-20-a-rune-engehult-b-anne-grethe-tho-mot-rjukan-arbeiderblad/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020i, 29. april). *Inger Nordlund og Helge Roe mot Telemarks-avisa*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/002-20/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020j, 28. oktober). *Thor Fjellvang mot Telemarksavisa*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/sak-116-20/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020k, 29. april). *Ann-Elen Waage Drivenes mot Marsteinen*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/018-20/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020l, 26. februar). *NN mot Demokraten*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/030-2019/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020m, 27. mai). *Heidi Michelsen mot Romerikes Blad*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/185-20/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020n, 27. mai). *Kurt Opseth, tidligere adm.dir i Metsa mot Finansavisen*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/035-20/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020o, 23. sep.). *Femur Bygg AS ved Odd Petter O. Leknes mot Helgelands Blad*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/111-20/>

Pressens Faglige Utvalg. (2020p, 25. november). *Tom Henrik Frisk Isaksen mot Dagbladet*. Hentet fra: <https://presse.no/pfu-sak/268a-19/>

Pressens Faglige Utvalg. (2021, 13. januar). *PFU-statistikk 2020*. Hentet fra: <https://presse.no/wp-content/uploads/2021/01/PFU-statistikk-2020-1.pdf>

Tabell A – Frikjent for punkt 4.14

Sakene i tabellen under har vært vurdert på flere punkt i Vær Varson-plakaten. Vi har dratt frem det som er relevant for 4.14, og har blitt **frikjent** av Pressens Faglige Utvalg på dette punktet. Fellet omtalt som «saksittel med link» inneholder tittel på PFU-publisering, hvor klager (førstnevnt) og utgiver (sistnevnt) er nevnt i formen «[klager] mot [utgiver]». Linken leder til PFU sin publisering. «Saksnummer» er det vi omtaler saken som når vi henviser til en enkeltsak i tabellen i oppgaven.

Saksnummer	Saksittel med link	Dato	Klaget for	Mediets begrunnelse	PFU-vurdering
1	<i>Kari Breireim mot Kapital (PFU-sak 155/20)</i> https://presse.no/pfu-sak/155-20/	2. apr. 2020 (publisering av sak) 16. des. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Kari Breireim skrev til PFU at hovedgrunnlaget for klagen var at Kapital hadde unnlatt å opplyse at det publiseres en artikkel om hennes situasjon. Videre har Kapital stilt henne syv spørsmål for å oppnå samtidig imøtegåelse, mens man samtidig holdt helt vesentlige momenter i artikkelens faktiske innhold skjult. Derfor mener Breireim at hun mistet sjansen til samtidig imøtegåelse.	Tidsskriftet Kapital mener de ikke har brutt god presseskikk. De mener Breireim forsto at det skulle publiseres en kritisk artikkel om hennes nye kritikk i mediene mot avdøde Tore Tønne. Tidsskriftet referer til telefonsamtale med Breireim og fikk tilsendt spørsmål på mail fordi hun reagerte sterkt på Kapitals vinkling. Tidsskriftet mener Breireim fikk slippe til nok, og måtte sette en strek for å unngå drittslenging.	PFU forklarer at utfra begrunnelsen deres, legger de til grunne at Breireim forsto at artikkelen ville innebære kritikk av hennes påstander. Hun var blitt gjort kjent med at flere hadde reagert, og hadde muligheten til å fortelle sin side av saken. At hennes påstander i artikkelen blir imøtegått, kan ikke sies å representere nye, sterke beskyldninger som hun igjen skulle fått imøtegå. Likevel kunne ikke utvalget se at Kapitals artikkel besto av feil eller utelatelser som skulle være så alvorlige for Breireim at de tilsa presseetiske brudd. Kapital ble frikjent i denne saken.
2	<i>Advokatfirmaet Hammervoll Pind mot</i>	27. mai 2020 og 28. mai 2020	Advokatfirmaet Hammervoll Pind, ved managingspartner Sindre Aaserød, klager inn	Kapital mener de ikke har brutt god presseskikk. Tidsskriftet mener alle	PFU mener sluttresultatet og framleggelsen av sakens situasjon er i sin helhet både

Vedlegg 1

	<i>Kapital (PFU-sak 131/20)</i> https://presse.no/pfu-sak/131-20/	(publisering av to saker) 16. des. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Kapital sin artikkel på blant annet tilstrekkelig dekning i sin imøtegåelse av kritikken. Det er først på niende side av totalt tisdesssak, at tilsvar fra Sindre Aaserød kommer frem. For øvrig melder Aaserød at tidsskriftet ikke forela alle påstander i artikkelen før publisering.	påstander i saken er gjennomgått med selskapet, og at Aaserød ikke har kunnet påvise at det er grunnløse påstander. Tidsskriftet tok også kontakt med selskapet flere ganger, både muntlig og skriftlig, for intervju uten at selskapet dro nytte av dette.	sakelig og dekkende for innholdet. Vedtørende retten til samtidig imøtegåelse, mener utvalget at klager fikk god anledning til å svare på kritikken mot ledelsen av firmaet i den omtalte perioden, og til å korrigere påstandene. Tidsskriftet Kapital ble derfor frikjent av PFU.
3	<i>NN mot Stavanger Aftenblad</i> https://presse.no/pfu-sak/144-20/	25. nov. 2020 (publisering av PFUs behandling)	En anonym hyttenabo klaget på naustet til en 81 år gammel sauebonde. Han mente Aftenbladet hadde fremstilt saken skjevt, og at han var blitt hengt ut som syndebukk.	Stavanger Aftenblad (SA) benektet å ha brutt at god presseskikk. Avisen understreket at artikkelene ikke omhandlet hyttenaboen, og at han kun ble nevnt i en bisetning, uten å bli identifisert. SA mener setningen er en nøytral saksopplysning.	PFU erkjente hvordan SA framstilte hyttenaboen gjennom anonymisering og ble nevnt én gang. Denne opplysningen om ham – at han hadde klaget på byggingen av naustet – ble ikke ansett som en presseetisk krenkelse overfor ham. Avisen ble frikjent av PFU.
4	<i>Lasse R. Øverlier mot Oppland Arbeiderblad</i> https://presse.no/pfu-sak/163-19/	Juli til august 2019 (publisering av 8 saker) 29. jan. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Øverlier mener å aldri ha blitt kontaktet av avisen. Han forklarer at avisen har hatt hans epostadresse i flere år. Han kan heller ikke se noen meldinger gjennom sosiale medier. Han fastholder at hans konti i sosiale medier er lukket, og derfor ikke ser meldinger som er kommet inn hvis det ikke er fra «venner».	Oppland Arbeiderblad (OA) prøvde å kontakte Øverlier gjennom mail, sosiale medier og telefon. OA prøvde også å kontakte ham gjennom venner og tidligere forretningsforbindelser. Avisen tolket det slik at Øverlier ikke ønsket å uttale seg om saken; og de ønsket ikke å bli stoppet av en kilde	PFU anerkjenner Øverliers avvisning om at han er blitt kontaktet. Likevel mener PFU at OA har vist dem dekkende dokumentasjon som sannsynliggjør deres forsøk på å kontakte ham. Dessuten mener utvalget at siste setning i VVP 4.14 kommer til anvendelse og er avgjørende i denne saken: «Debat, kritikk

			<p>som ikke svarte. De legger til at de kunne selv se at Øverliert hadde sett meldingen på Messenger, og han ville uansett ha fått et varsel om at OA ønsket å komme i kontakt med ham.</p>	<p>og nyhetsformidling må ikke hindres ved at parter ikke er villig til å uttale seg eller medvirke til debatt.» OA ble frikjent av PFU.</p>
<p>5</p>	<p><i>Eritreisk forening i Oslo og omegn v/styreleder mot NRK</i> https://presse.no/pfu-sak/190-19/</p>	<p>2. sep. 2019 (publisering av TV- og nettreportasje) 16. sep. 2019 (publisering av sak) 29. jan. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Eritreisk forening ved styreleder Samson Gebreamlak er klager. Gebreamlak mener NRK forsøker å svekke hans troverdighet. Slik han ser det, er det fordi hans kommentar ikke passet inn i vinklingen, og den blir derfor ikke tatt hensyn til. Gebreamlak fikk en telefon fra NRKs journalist da han var på jobb. Han svarer på spørsmål og fikk tilsendt en SMS samme kveld om at foreningen ikke kunne leie Eventhallen mer. Klager reagerte på at han ikke fikk mer informasjon om saken. Klager forstod ikke hva det dreide seg om, og hva dette hadde med fremtidig leie av Eventhallen å gjøre. Han så derfor ikke relevansen i å besvare meldingen. Klager</p>	<p>NRK fikk kontakt med foreningen, som kort avviste at hendelsen omhandlet en feiring av Sawwa/pliktfjeneste i Eritrea. Dette ble også gjengitt i både TV-innslag og artikkel. NRK forsøkte å få kontakt med de relevante aktørene etter disse publiseringene, men kom ikke gjennom til noen parter. NRK sier til utvalget at både klager og andre som omtales har fått mulighet til samtidig imøtegåelse, men har i svært liten grad benyttet seg av denne muligheten.</p> <p>PFU mener NRK fikk kontakt med klager, som kort avviste at dette var en feiring av Sawwa/pliktfjeneste, noe som også ble gjengitt i artikkelen og innslaget. NRK forsøkte imidlertid å oppnå ny kontakt, men lyktes ikke med det. Personen som stod som ansvarlig overfor utleier, fikk hele artikkelen tilsendt før publisering, uten at NRK fikk svar tilbake. Utvalget har flere ganger uttalt at den som gjør seg utligengeligg eller ikke vil svare, etter hvert vil miste innøtegælsesretten. I dette tilfellet mener utvalget at NRK har godtgjort sine forsøk på å få klager i tale, og kan ikke se at VVP 4.14 er brutt. De blir frikjent i saken.</p>

			fikk heller aldri tilsendt artikkelen på forhånd.		
6	<i>Jan Hanvold mot Dagen</i> https://presse.no/pfu-sak/191-19/	26. aug. 2019 (publisering av sak) 25. mar. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Hanvold reagerer på at Dagen ikke har kontaktet ham eller hans advokat for å verifisere opplysningene som kommer fram i artikkelen. Det er snakk om Hanvolds salg av eiendommen til TV-kanalen Visjon Norge, hvor det kom fram at han og kona satt igjen med 10 millioner kroner salget. Det var en sritatsak fra NRK.	Dagen skriver at Hanvold er en maktperson som må tale et kritisk søkelys fra mediene. Avisen mener han heller ikke har krav på samtidig imøtegåelse. De mener videre artikkelen ikke inneholder alvorlige beskyldninger av faktisk art rettet mot Hanvold som utløser imøtegåelsen. Likevel opplyser de at Hanvold har hatt muligheten for tilsvar. De ønsket sågar at Hanvold skulle delta i debatten om hans virksomhet. «Problemet er imidlertid at han stort sett velger taushet og ikke selv bidrar, slik tilfellet jo også er i denne saken.»	PFU mener saken var av offentlig interesse og at Hanvold måtte forvente omtale av salget og gevinst. Artikkelen er en nøktern fremstilling av et eiendomsalg slik utvalget forstår det, og mener artikkelen ikke inneholder beskyldninger mot Hanvold. Likevel kan de ikke si hvilken av partene som har rett etter tilsvarsrunden. De påpeker videre at Hanvold har muligheten for å kontakte redaksjonen direkte dersom han ønsket å få rettet feilaktige opplysninger. Dagen ble frikjent av utvalget.
7	<i>NN mot Glåmdalen</i> https://presse.no/pfu-sak/280-19/	Jun. – aug. og nov. 2019 (publisering av 16 artikler) 27. mai 2020 (publisering av PFUs behandling)	NN er veterinærer på en gård hvor Mattilsynet hadde fått vedtak om at en bonde måtte avvike husdyrholdet, og tidligere samboer av nevnte bonde som eide gården. Klagen ble gitt sitt samtykke av bonden og eksparats felles datter. Klagerne mener avisen ikke har gitt dem tilstrekkelig	Glåmdalen forstår at saken har vært belastende for de angrepne, men understreker at temaene har vært av samfunnsmessig betydning. De forklarer at avisen har tatt kontakt med både bonden og hans advokat gjennom hele saksprosessen. De opplever likevel at bonden har vært	PFU sier en del av pressens rolle er å omtale offentlig tilgjengelig informasjon som har en viss interesse for samfunnet. Utvalget ser i flere saker at avisen ikke har oppnådd å få en kommentar fra bonden. Advokatens ytringer kommer fram, og bondens syn fra saksdokumentene. I tillegg

			mulighet for imøtegåelse. De mener avisen har svartmalt og stigmatisert dyreholdet.	avvisende for å imøtegå uttalelser; sitater gitt av bonden er blitt hentet fra dokumentasjon i saken.	er støttespillere av bonden sitert i kampen mot Mattilsynet. Nyanser vil falle bort for å gjøre saken mer fordyvelig for alle lesere. PFU velger derfor å frikjenne Glåmdalen.
8	<i>Rune Hagestrand mot Aust Agder Blad</i> https://presse.no/pfu-sak/060-20/	Jan. – mar. 2020 (publisering av 3 artikler) 23. jun. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Hagestrand mener han fikk for liten tid til å svare avisen. Han var på ferie i India da journalisten kontaktet ham med syv spørsmål på meldingstjenesten Messenger. Han reagerer på at han «nærmest ble presset til å avbryte ferien før saken ble publisert» når den første saken tydelig var blitt jobbet med over lengre tid. Han reagerer også på at avisen unnlot å ta med svar som han sendte journalisten, og han mente ville belyse saken bedre; i tillegg finner han det merkelig å ikke kunne imøtegå oppfølgingssaken.	Aust-Agder Blad (AAB) mener Hagestrand ble gitt tilstrekkelig med tid, og sier til PFU at de kontaktet ham onsdag 29. januar 14:37, og ba om et svar innen torsdag 30. januar 20:00. Han svarte journalisten innen én time og fikk sitatsjekk den torsdagen før publisering. AAB mener likevel at Hagestrand ikke hadde krav på samtidig imøtegåelse, da den handlet om kjøpet av en ny scene og ikke scenen som Hagestrands firma leverte. De så det heller ikke som en presseetisk nødvendighet å kontakte Hagestrand i oppfølgerartikkelen.	PFU påpeker at Hagestrand, som næringslivsperson og fortid som politiker i kommunen – blant annet som ordfører – måtte akseptere et kritisk søkelys fra pressen. Urvalget så ingen grunn til at avisens gjenfortelling av den første saken ble utløste rett til samtidig imøtegåelse. De kunne ikke se at han hadde krav på samtidig imøtegåelse i oppfølgerartikkelen. AAB ble frikjent av PFU.
9	<i>Dyrebeskyttelsen i Norge mot Sandefjords Blad</i>	Apr. – aug. 2019 (publisering av 3 artikler)	Daglig leder i Dyrebeskyttelsen i Norge (DN) er klager i denne saken. Etter DN sitt syn gjorde ikke redaksjonen nok for å	Sandefjords Blad (SB) avviser at de har brutt god presseskikk. Videre mener redaksjonen at klager fikk god adgang til samtidig	PFU oppfatter at DN fikk muligheten til å imøtegå de sterkeste og mest konkrete beskyldningene i deknningen. Organisasjonen fikk ikke

	https://presse.no/pfu-sak/256-19/	29. apr. 2020 (publisering av PFUs behandling)	kontrollere fakta. Det ble heller ikke utvist god nok kildekritikk eller gitt tilstrekkelig adgang til samtidig imøtegåelse for å besvare «grove og usanne påstander» rettet mot organisasjonen. De forklarer at redaksjonen ville blitt gjort oppmerksomme på feil om de hadde kontaktet DN.	imøtegåelse, og at omtalen var i tråd med de faktiske forhold. Avisen mener organisasjonen fikk mulighet til å besvare de sterkeste anklagene.	forlagt antydningen om at sentralorganisasjonen hadde tatt side i en maktkamp i lokallaget, men PFU mener at klagers samtidige imøtegåelse gjorde det tydelig hva som var organisasjonsledelsens motiver i saken. De ser ikke noen grunn til å felle SB, og velger dermed å frikjenne avisen.
10	<i>Inger Nordlund og Helge Roe mot Telemarksavisa</i> https://presse.no/pfu-sak/002-20/	2. nov. 2019 (publisering av sak) 29. apr. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Nordlund og Roe klager inn Telemarksavisa påstander om at det ble kastet miljøgifter i jorda. De har vært eiere av gartneriet de siste 20 årene, og drivere de siste 30 årene, og mener de skulle vært kontaktet for å imøtegå en slik påstand. Etter publisering tok Nordlund og Roe kontakt med TAs redaktør, og fortalte om hva de reagerte på. Redaktøren tilbød da å sende samme journalist til dem for en oppfølgerartikkel. Klager avsto fordi de hadde mistet all tillit til TA. Klager mener dette arbeidet skulle vært gjort i forkant.	Telemarksavisa (TA) sier at denne påstanden kommer av at naboeene mente giftstoffer som i dag er ulovlige, skal ha blitt brukt i produksjonen i løpet av årenes løp. Forurensningsmyndighet, Bø kommune, ved Aslak Gilde sier også at det kan ha blitt brukt giftstoffer som DDT i sin tid. I artikkelen kommer det fram at forholdene handlet om gartneribransjen før i tiden. Nordlund og Roe kunne kontaktet journalisten når som helst og bidratt med bakgrunnsinformasjon de mente manglet. De fikk tilbud, men avsto.	PFU var enig med TA i at Nordlund og Roe ikke var part i den pågående konflikten mellom naboeene og utbygger. Gitt den konteksten påstanden om miljøgift faller i, og den løpende debatt som pågikk, mener PFU at påstanden ikke utløste deres imøtegælsesrett. Tilsvarett ville imidlertid tre i kraft, men avsto TA sitt tilbud om en oppfølgings sak. PFU avgjorde dermed at TA ble frikjent .

<p>11</p>	<p>NN mot Klassekampen https://presse.no/pfu-sak/248-19/</p>	<p>12. nov. 2019 (publisering av sak)</p> <p>29. apr. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>NN er en klager som har fått tillatelse av en transperson PFU angir som ZZ, som var blitt kritisert av Kari Jaquesson. Jaquesson svarte på kritikk i en kronikk, der det ble hevdet at Jaquesson er transfobisk og at hun har drevet en langvarig kampanje mot en navngitt transperson. Klager mener Klassekampen har tillatt Jaquesson å fremme en grov og krenkende påstand om at den omtalte personen er pedofil. Klager stiller spørsmål ved om Klassekampen ville tillatt en lignende påstand mot en som tilhører en annen minoritet enn transkjønnede. Klager mener det er absurd at den omtalte personen måtte forsvare seg mot en slik anklage i avisen.</p>	<p>Klassekampen avviser at god presseskikk er brutt. Avisen undertreker at Jaquessons innlegg er et tilsvar. Klassekampen mener Jaquesson måtte få mulighet til å forklare hva hun la i begrepet «grooming». Avisen kan ikke se at innlegget inneholder grov hets og pedofilanklager, slik klager mener. Innlegget er godt innenfor det som må tillates på debattsidene i en norsk avis, fremholder Klassekampen.</p>	<p>PFU mener det må være stor takhøyde på meningsplass, og at også kontroversielle deltagere i den offentlige debatten har en presseetisk rett til å forsvare seg, jf. VVP 4.15. Slik PFU ser det, måtte Jaquesson kunne forklare sitt standpunkt og hvorfor hun i utgangspunktet kom med de kontroversielle utsagnene, som var kritisert i kronikken. PFU viser også til at saken var del av en løpende debatt, der den omtalte transpersonen tok til orde mot Jaquesson. Klassekampen blir frikjent for klagen fra NN.</p>
<p>12</p>	<p>Heidi Michelsen mot Romerikes Blad https://presse.no/pfu-sak/185-20/</p>	<p>10. sep. 2019 (publisering av sak)</p> <p>27. mai 2020 (publisering)</p>	<p>Michelsen mener hun ikke har fått god nok mulighet for samtidig imøtegåelse. Hun var på ferie da avisen tok kontakt og hadde ikke dokumentasjon tilgjengelig. Hun legger til å bli beskyldt</p>	<p>Romerikes Blad (RB) kontaktet Michelsen den 5. august, og videre 7., 8. og 12. august. Saken ble publisert først 10. september, og mener Michelsen da hadde god tid for å gjennomføre samtidig</p>	<p>PFU mener Michelsen kom godt til orde. Utvalget kunne ikke seg grunnlag for at RB hadde har brutt klagers rett til samtidig imøtegåelse. PFU velger da å frikjenne RB.</p>

		av PFUs behandling)	for å ha lurt kunden sin, og mente hun burde få tid til å finne dokumentasjon og tilbakevise påstanden «uten å måtte tenke på dette mens [hun var] på en ukens ferie.»	innøttegøelse. Gitt sakens omfang og antallet dokumenter, framsto det for RB som en enkel ting å finne aktuell dokumentasjon. Etersom avisen var i kontakt med henne i omtrent én måned før publisering, var det mer enn nok tid å besvare anklagene rettet mot henne.	
13	<i>Dag Rune Flåten mot Finansavisen</i> https://presse.no/pfu-sak/036-20/	30. jan. 2020 (publisering av sak) 23. jun. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Flåten reagerer på at han ikke ble kontaktet og fikk uttale seg i artikkelen. Han forklarer at han aldri ble kontaktet av avisen, men ble fremdeles fremstilt i et negativt lys. Han føler produktet er knapp og ensidig, og at det ikke er Norwegian som skal forsvare seg; han opplever at Finansavisen ikke kommer hann i møte, og han opplever en «avmakt i forhold til Finansavisen og deres bøllete fremferd».	Finansavisen skriver til PFU at det var Norwegian som ble angrepet i saken, ikke Flåten, hvorpå Finansavisen innhentet tilsvar fra Norwegian. Det lå derfor ingen beskyldninger, ei heller sterke. Det Flåten sikter til var bakgrunnsopplysninger om den som går til angrep på Norwegian – opplysninger som Flåten ikke har bestridt. Finansavisen har i etterkant gitt klager tilbud om å fylle ut bakgrunnsbildet. Dette har han avslått.	PFU understreker at pressen ikke er forpliktet til å inkludere alle forhold i enhver omtale av en sak. Ofte vil det være nødvendig å prioritere hvilke opplysninger man mener er relevante utfra den vinklingen som er valgt. Da faktaopplysningene både alene, og samlet sett, innebærer en kritikk av hann og hans selskap. Likevel mener utvalget at dette ikke utløser klagers innøttegøelsesrett. Dette var en nøktern referering av tidligere omtalte forhold, og også klagers syn på kritikken er referert. Finansavisen blir frikjent .

14	Harald Langved mot Indre Akershus Blad https://presse.no/pfu-sak/104-20/	4. mai 2020 (publisering av sak) 23. sep. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Langved hadde publisert en kritisk kommentar under en nyhetssak. I kommentaren ble netthets, spesielt mot politikere, pekt på som et større samfunnsproblem. Langved reagerer sterkt på å bli omtalt som et nettroll. Han opplyser at han raskt endret og beklaget leserkommentaren i nettavisen, men glemte å endre på Facebook. Likevel mener han at journalisten skulle fått med seg endringene og tatt hensyn til dette i artikkelen. Klager reagerer på at kommentaren blir satt i sammenheng med netthets som samfunnsproblemen, og spør om kommentaren virkelig var så ille at den kan forsvare en slik artikkel.	Indre Akershus Blad avviser brudd på god presseskikk. Det påpekes at artikkelen tok utgangspunkt i klagers kommentar på Facebook, noe som ble påpekt i kommentaren. Denne kommentaren var hverken rettet eller beklaget, og klager fikk flere reaksjoner på den. Videre understreker Indre Akershus Blad at artikkelen er en kommentar, og at Langved i mange år har vært en kritisk røst på Indres Facebook-side. Da må han også tåle kritikk i det offentlige rom, skriver avisen.	PFU kan forstå at klager reagerte på den påklagede kommentarartikkelen. Det skal være stor takhøyde for sterke meninger i denne sjangeren. Videre kommer det klart frem av artikkelen at det er klagers kommentar på Facebook artikkelen gjelder, og denne var verken endret eller beklaget på publiseringstidspunktet. Utvalget kan ikke se at det var presseetisk påkrevet å opplyse at kommentaren var endret og beklaget et annet sted. Utfratilsvarsrunden forsto utvalget det slik at klager var noe profilert, både som tidligere politiker og som delager i avisens debattforum. Klager hadde en sterk mening som han åpent publiserte. Etter utvalgets mening må derfor klager tåle et slikt mot svar i en ellers offentlig debatt. PFU frikjenner Indre Akershus Blad.
15	Dag Herbjørnsrud mot Document.no	11. mar. 2020 (publisering av sak)	Herbjørnsrud mener han burde fått samtidig møtegåelse siden Document har formulert påstanden om	Document.no svarer at utgangspunktet for omtalen av Herbjørnsrud var noe klager skrev i Utrop, der han trekker	PFU innleder sin frikjennelse av Document med å si at det skal være stor takhøyde for meningsyttringer. Likevel

	https://presse.no/pfu-sak/090-20/	<p>23. sep. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>ham som en faktisk opplysning uten å kunne vise til hvor grunnlaget for påstanden er hentet fra. Han uttrykker frykt for å bli fysisk angrepet med å bli tillagt et stempel som shairatihenger. Han beskriver at brudd i punkt i Vær Varson-plakaten også kan føre til sammenstøt eller frykt i familien til berørte.</p>	<p>linjer mellom jenta i hijab som nektet å ta Kronprinsen i hånden i Bærum-moskeen og det at man frarådet håndhilsming på Lillevål sykehus av smittevernenssyn. Redaksjonen avviser at det er belastende å bli tillagt sharia-vennlige argumenter i denne konteksten.</p>	<p>mener de at kommentaren er i grenseland opp mot sterke beskyldninger av faktisk art; de anser også at påstanden likevel er skribentens tolkning av Herbjørnstruds synspunkter. Ettersom hans påstand blir fremsatt i en debatt om håndhilsming og smittevern, er ikke dette rammende. Henvisningen til Enhedslistens forbindelser til voldelige miljøer, ikke rammer Herbjørnstrud.</p>
<p>16</p>	<p><i>Advokat Steingrim Wolland pva. Afzsal Ghauri mot Verdens Gang.</i> https://presse.no/pfu-sak/125-20/</p>	<p>Feb. – mar. 2020 (publisering av 7 artikler) 16. des. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Ghauri klager via Wolland. Gjennom saken finner vi Ghauri aldri direkte omtaler brudd på samtidig imøtegåelse. Ufra Verdens Gang (VG) sine forsvar, har hverken Ghauri eller Wolland svart på spørsmål fra avisen. Ghauri omtaler at han følte det var en belastning å bli kontaktet av kjente og ukjente som fortalte ham at avisen «ute etter å få noe negativt å skrive om [ham]».</p>	<p>Verdens Gang (VG) benekter å ha brutt god presseskikk i denne saken. De forklarer at redaksjonen «har vært nøye med å ettergå alle påstander, og tilstrebe åpne kilder og skriftlig dokumentasjon.» VG gjennomførte et intervju med Ghauri og Wolland i desember 2019. De to trakk seg fra et nytt intervju og har senere ikke ønsket å besvare mange flere av VGs spørsmål. Ghauri har med ett unntak ikke svart på spørsmål i påfølgende artikler. Ghauri og Wolland ble tilbudt å lese</p>	<p>PFU konstaterer at VG har gitt Ghauri mulighet for samtidig imøtegåelse. Utvalget merker seg at VG ga Ghauri mulighet til å kommentere, uten at muligheten ble benyttet. Utvalget merker seg at VG i tillegg ga klager et utvidet tilbud; at han også kunne få lese hele den første artikkelen før publisering. Dette ble avslått. Slik utvalget ser det, valgte klager dermed bort en ekstra mulighet til å imøtegå og eventuelt korrigere det han måtte mene var feil i omtalen. Utvalget minner om at hvordan</p>

				gjennom hele den første artikkelen før publisering, men takket nei.	man velger å svare og bidra, også vil kunne påvirke fremstillingen. Sammen med en rekke andre punkt, velger PFU å frikjenne VG.
17	Kjetil Hansen mot Politiforum https://presse.no/pfu-sak/sak-154-20/	27. feb. – 28. feb. 2020 (publisering av artikkel)	Hansen er nestleder og tillitsvalgt ved en etat hos Innlandet politidistrikt. Han opplyser at han ble kontaktet av Politiforum før publisering, men at han kun ble spurt om å fortelle sin historie om personalsaken. Klager takket nei, både fordi han var ferdig med saken og fordi ledelsen skulle svare. Klager reagerer derfor sterkt på at Politiforum gjenga informasjon fra hans interne notat, samt interne SMS-er, uten at han ble orientert og fikk anledning til å kommentere dette.	Politiforum publiserte én artikkel (først på nett og deretter på papir), hvor de også ønsket sterkt en imøtegåelse fra Hansen i samme sak. Politiforum henviser til telefonsamtale, forsøk på e-post og spørsmål om en «off the record»-samtale. Ledelsen blir orientert om saken, og sender et samlet svar til Politiforum som likevel ikke besvarer fullstendig spørsmålene som er blitt stilt – noe de tolket dithen at enkeltpersonene som var kontaktet, ikke ønsket å benytte seg av retten til samtidig imøtegåelse. Derfor var det bare fellessvaret som skulle gjelde.	PFU noterte at artikkelen omtaler flere enkeltpersoner med navn, og det rettes sterk kritikk mot toppledelsen. Hansen utsettes ikke direkte for sterke beskyldninger, men ser et behov for å gi en forklaring; de anerkjenner også at Politiforum så dette. De understreker at det var uheldig at Hansen ikke fikk større innblikk i saken, men at det ikke var presseetisk påkrevet å oppfylle samtidig imøtegåelse. Dette er fordi det ikke ble rettet konkrete, sterke beskyldninger mot Hansen. De roser også Politiforum for å gi Hansen rett til å komme med et tilsvar i etterkant av publiseringen. PFU velger å gi Politiforum avgjørelsen frikjent .
18	Tom Henrik Frisk <i>Isaksen mot Dagbladet</i>	25. nov. – 12. des. 2019 (publisering av 2 saker)	Frisk Isaksen klager inn Dagbladet til PFU for hvordan de har behandlet ham og svarene han har gitt i denne	Dagbladet mener også å ha opptrådt profesjonelt i kontakten med Frisk Isaksen, og at han har fått god	PFU omtaler saken med at retningslinjene som utgjør pressens etiske regelverk skal legge til rette for at den som

	<p>https://presse.no/pfu-sak/268a-19/</p>	<p>25. nov. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>saken. Han mener Dagbladets agenda var å «bakvaske og ødelegge» ham, og tok derfor ikke hensyn til svarene han ga dem. Han sendte dem en epost med tilsvarende, men argumenterer «at dette ikke ble tatt i betraktning». Han avviser at han svarte Dagbladet med sinne over telefon, og møtte den med latter da de dukket opp på privatadressen hans.</p>	<p>mulighet for samtidig imøtegang. Slik Dagbladet ser det, har avisen gjengitt klager etter beste evne, men at det har vært vanskelig fordi Frisk Isaksen ikke ville stille til intervy og ikke besvarte spørsmål som ble oversendt. De forklarer videre at Dagbladet som en del av pressen, ikke var pliktig til å ringe et selskap før det kontaktes eller ringer på døren; de var likevel pliktig til å gi god tid til å imøtegå alle påstander.</p>	<p>blir satt i et kritisk søkelys, blir behandlet rettfærdig og gitt en mulighet for å komme til motmæle og dermed korrigere opplysninger. PFU konstaterer at det går frem av det publiserte at Dagbladet har gitt klager slik mulighet for å bidra i saken, og utvalget mener Dagbladet har opptrådt presseetisk akseptabelt i den sammenheng. Avisen har sendt Frisk Isaksen spørsmål i god tid før publisering. Dagbladet har derfor blitt frikjent i saken.</p>
<p>19</p>	<p><i>Adv. John Christian Elden pva Per Morren Hansen mot Kapital</i> https://presse.no/pfu-sak/089-20/</p>	<p>30. apr. 2020 (publisering av sak) 25. nov. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Elden, på veiene av Hansen, mener Kapital ikke anstrengte seg nok for å få tak i hans klient eller dennes advokat før publisering, og at dette medførte dårlig kildebredde og sviktende opplysningskontroll. Elden understreker at Hansen var mulig å nå på telefonnumre som Kapital ringte opp på, samt en epostadresse Kapital har kommunisert med Hansen på. Advokaten viser også til notatet fra Hansen, som ligger</p>	<p>Kapital avviser brudd på VVP 4.14 og viser til at redaksjonen tok kontakt med klagers advokat en uke før publisering. Denne avviste å kommentere saken. Redaksjonen viser også til de telefonnumrene som forgrives ble ringt og sendt meldinger til for å få kontakt med klager. Kapital tok kontakt med en advokat under Elden, men som ikke kunne hjelpe til i saken. Han henviste dem å ringe til Hansen selv: ingen</p>	<p>PFU konstaterer konflikten ikke ligger i uenighet om at redaksjonen tok kontakt med advokat før publisering. Striden står om hvor mye Kapital anstrengte seg i saken. Artikkelen inneholder sterke beskyldninger som Kapital ønsket å få klagers samtidige imøtegang på. Kapital prøvde flere ganger, og på ulike måter, å komme i kontakt med klager, men uten å nå frem. PFU viser til at debatt, kritikk og nyhetsformidling ikke må</p>

			i klagers kommentar til Kapitals første tilsvare.	forsøk gikk likevel gjennom. Kapital mener klager derfor bevisst gjorde seg utligengelig.	hindres ved at parter ikke er villig til å uttale seg. Uvalget mener derfor at vilkårene i dette punktet ikke er brutt, og Kapital blir frikjent .
20	<i>John Arne Riise og Ertend Bakke mot Nettavisen</i> https://presse.no/pfu-sak/077-20/	25. feb. 2020 (publisering av sak) 26. aug. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Riise og Bakke klager inn Nettavisen, som de mener har brutt god presseskikk. Bakke mener Nettavisens journalist la til grunne helt andre premisser for sin kontakt med hann enn hva som kom fram i samtalen og tydeliggjorde at det ikke skulle lages sak, og nettopp derfor ga han informasjonen som avisen etterspurte. Hvis journalisten ringte Bakke for et intervju med Riise, ville han avslått fordi Riise mener avisen har forfulgt hann etter at han vant en tidligere tvist mot Nettavisen. Bakke føler seg lur. Bakke sier Riise ikke ble kontaktet før publisering, og heller ikke gitt muligheten for tilsvare: begge klageme mener Nettavisens omtaler av Riiseparets kredittopplysninger er private og burde utløst rett til samtidig imøtegåelse.	Nettavisen forsvarer seg med at de først kontaktet Bakke fordi de vurderte å lage en sak. Det ble gjort klart at det ikke var et intervju, men faktaopplysningene ble brukt. Journalisten hadde også prøvd å ringe Riise, men hverken han eller konen ønsket å kommentere saken da de anså saken om løst. Bakke ba videre eksplisitt Nettavisen om ikke å kontakte Riise eller konen ytterligere; han ble orientert om at journalisten skulle lage en sak, noe om ble bekræftet i en SMS-utveksling – og Bakke ble ikke sitert.	PFU mener Nettavisen har opptrådt korrekt ifølge VVP. PFU mener Nettavisen ikke har publisert sterke beskyldninger som utløser rett til samtidig imøtegåelse, og at avisen ikke var forpliktet til å kontakte Riise eller Bakke. Et mindretall i utvalget mener likevel at avisen opptrådte kritikkverdig med at ikke premissene var tydeligere mellom Bakke og journalisten. Saken har likevel fått resultatet frikjent .

Lignende klage er rettet mot Tønsbergs Blad og Verdens Gang (sistnevnte ble likevel løst i minnelighet).

21	<p><i>John Arne Riise ved manager Erland Bakke mot Tønsbergs Blad</i></p> <p>https://presse.no/pfu-sak/078-20/</p>	25. feb. 2020 (publisering av sak) 26. aug. 2020 (publisering av PFUs behandling)	<p>Riise og Bakke klager Tønsbergs Blad (TB) inn for samme tema som Nettavisen publiserte. Bakke mener TB har omtalt kredittopplysninger som er svært private for ekteparet Riise og bryter GDPR. Uten å snakke med Riise mener de at TB har brutt VVP 4.14 og ikke gitt ham mulighet for samtidig innøteåelse. I en epostutveksling med avisen, forklarer de at Riise var villig til å stille opp for intervju, men ikke ønsket avisen i hjemmet sitt for å ta bilder for saken. Riise ønsket heller ikke å kommentere TB sine uriktige påstander om et selskap Riise tidligere hadde eid.</p>	<p>Tønsbergs Blad mener de ikke har brutt god presseskikk. De skriver i sin uttalelse til PFU at Riise kunne stille opp til intervju, men at manager stoppet det da økonomi-sakene ville bli et tema. De mener at når Riise i tillegg ikke ønsket å kommentere deres «uriktige påstander», tilsa dette at han hadde fått flere anledninger til å kommentere saken. Avisen gjorde en rekke forsøk på å få til et intervju med John Arne Riise. Svaret fra manager Erland Bakke var likevel at TB ikke kom til å få flere uttalelser fra Riise.</p>	<p>PFU henviser til SMS-utveksling mellom Bakke og TB, hvor utvalget merket at avisen her gjorde manager, og dermed Riise, oppmerksomme på at avisen ville publisere Nettavisens artikkel, og at klager fikk tilbud om å gi ytterligere kommentarer. Dette ble avvist. I lys av dette mener utvalget at det er gitt mulighet for samtidig innøteåelse, og er dermed blitt frikjent av PFU.</p> <p><i>Lignende klage er rettet mot Nettavisen og Verdens Gang (sistnevnte ble likevel løst i minnelighet).</i></p>
22	<p><i>Erik Bisgaard mot Aftenposten</i></p> <p>https://presse.no/pfu-sak/235-237-19/</p>	Mai – juni 2019 (publisering av flere saker) 27. mai 2020 (publisering av PFUs behandling)	<p>Bisgaard er terapeut som klager inn Fædrelandsvennen (FVN) sammen med sin samboer, som var kilden i avisartiklene sin miljøterapeut. Bisgaard mener han ikke ble gitt tilstrekkelig mulighet for samtidig innøteåelse. Bisgaard mener han kun ble</p>	<p>Fædrelandsvennen svarer på veiene av Aftenposten og Stavanger Aftenblad, som publiserte FVN sine artikler. De forklarer at på bakgrunn av at arbeidet med saken varte i ni måneder, var de nøye på å innhente samtidig innøteåelse. FVN mener de</p>	<p>For PFU fremstår det som om klager har fått rikelig med plass til å uttale seg og legge frem sitt syn. Utvalget mener klager har fått anledning til å kommentere de sentrale påstandene og forholdene i saken. I den grad det var behov for å utfylle bildet, kunne</p>

			informert om hovedtrekkene som skulle skrives i artikkelen, samt at tidligere klient var kritisk til behandlingen hun hadde fått og flyttingen til Spania. Bisgaard mener han ikke fikk noen indikasjoner om at hennes virkelighetsopfatninger skulle publiseres som fakta. Han understreker at han ikke var blitt godt nok informert av avisene; han ville rett og opp feil, og imøtegått påstander og beskyldninger på en annen måte. Bisgaard tilføyer at han ble kontaktet før publisering av oppfølgerartiklene, og at han her fikk imøtegåelse. Likevel var problemet at de som uttalte seg, baserte seg på det som sto i hovedartikkelen.	har vært svært nøye på å klargjøre premissene for hva slags sak det var snakk om. De kunne dokumentere at Bisgaard har fått anledning til samtidig imøtegåelse på alle opplysninger som angår ham. Gjennom flere eposter, kan FVN dokumentere hvor nøye de har vært i spørsmålsstillingen. De møtte Bisgaard på hans kontor i Spania hvor han ble intervjuet i over to timer. På grunn av makrelasjonene mellom kildene, la FVN vekt på å inhente samtidig imøtegåelse, dokumentere og undersøke opplysninger med flere kilder.	klager bedt om tilsvar, noe PFU legger til grunn at han ville fått. Fædrelandsvennen, Aftenposten og Stavanger Aftenblad ble alle frikjent i saken.
23	<i>Chris Rynning mot E24</i> https://presse.no/pfu-sak/201-19/	12. mai 2019 (publisering av sak) 25. mar. 2020 (publisering)	Rynning klager inn E24 for å mistenkeliggjøre ham i artikkelen. Mens E24 leste opp artikkelen for ham, benektet han påstandene og påpekte feil i artikkelen. Han	E24 har vært i lang kontakt med Rynning før publisering: etter å ha intervjuet ham 25. februar, etter sendte han mer informasjon. Dette ble en meningsutveksling på epost i	PFU merker seg at klager får komme godt til orde og uttrykke sitt syn på saken. Uvalget ser at klager mener E24 skulle inkludert flere opplysninger i omtalen av saken. Hvordan en

		av PFUs behandling)	opplevde likevel journalisten som avfeieende og ikke mottagelig for kritikken. Han følte artikkelen framstille ham som at han hadde hatt og misbrukt kontroll; selv om han påpekte det for E24, tok de ikke med endringene eller endret sine påstander. Dette mener Rymning er brudd på 4.14.	etterkant. Det ble stilt oppfølgings spørsmål, og han ble forespurt om å svare on-record. Han ble lest opp et manusutkast med alt som angikk Rymning. Rett etter dette sendte E24 en e-post med alle sitater og imøtegørelser til skriftlig gjennomlesing. E24 fikk tilsendt kommentarer til sitatene senere samme dag, inkludert et tosiders dokument med ytterligere synspunkter fra Rymning. Nyhetssjefen svarte at E24 ville gjøre noen endringer og presiseringer som reflekterte tilbakemeldingene. I dialogen rundt denne tilbakemeldingen, og etter noen justeringer i saken, ble 9. mai Rymning tilbudt et nytt og avsluttende tilsvare til E24s sak. De ble oversendt tilsvaret 10. mai, som ble publisert i sin helhet.	sak omtales, er det imidlertid redaktørens privilegium å avgjøre, så lenge resultatet ikke gir en feil fremstilling og går ut over andre presseetiske prinsipper. Slik utvalget ser det, har klager fått svare på det vesentlige, og E24 har presentert relevante fakta i en sak av stor allmenn interesse. Utvalget kan ikke se at det er grunnlag for å konkludere med at omtalen ikke er tilstrekkelig balansert eller at den skulle være usaklig. E24 ble frikjent .
24	<i>Jan Hanvold og Visjon Norge mot TV2</i>	25. nov. 2019 (publisering av TV-	Hanvold mener han burde fått se igjennom dokumentaren før publisering, og at hans rett til samtidig imøtegøelse ikke	TV2 mener Visjon Norge og Hanvold er gitt svært god mulighet til imøtegøelse og har gjennom sin egne utpekte	PFU påpeker at retten til samtidig imøtegøelse ikke innebærer et krav om å få se igjennom hele dokumentaren

	https://presse.no/pfu-sak/279-19/	episode og nettsak) 27. mai 2020 (publisering av PFUs behandling)	ble godt nok ivare tatt. Hanvold og Visjon Norge kunne ikke vite at de ved ville bli vist ved navn og ansikt og bli beskyldt for menneskehandel og slaveri.	representant (rektor ved bibelskolen – Arne Pedersen) som representerte Visjon Norge og selskapets ledelse, fått mulighet til imøtegåelse i tråd med god presseskikk. De problemstillinger eller opplysninger som inngår i programmet er forelagt dem, og premissene er åpenbart gjort klare. Det som er fremkommet er gjengitt dekkende og lojalt.	før publisering. VVP 4.14 sier at den som utsettes for sterke beskyldninger, skal få muligheten til å imøtegå de faktiske opplysningene i anklagene. Hanvold valgte å ikke uttale seg, men lot en annen person svare for ham. Personen kommer til orde i publiseringene og PFU mener dette imøtekommer kravene til samtidig imøtegåelse. TV2 blir derfor frikjent .
25	<i>Adv. Steingrim Wolland pva. Per Sjong Larsen mot Verdens Gang</i> https://presse.no/pfu-sak/119-20/	16. mai 2020 (publisering av sak) 16. des. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Sjong Larsen klager gjennom Wolland, og mener Verdens Gang (VG) har laget en énklidesak, hvor beskyldningene er usanne og usannsynlige. Sjong Larsen ser det slik at artikkelen i tillegg anklager ham for to straffbare forhold, og som han ikke har fått muligheten til å imøtegå.	Verdens Gang (VG) forstår artikkelen kommer med alvorlige anklager mot Sjong Larsen: derfor ønsket de å gi dem rikelig anledning til å sette seg inn i saken for å kunne imøtegå anklager og eventuelt korrigere feil eller misforståelser. Fire dager før publisering ble epost med uttalelser og de sentrale anklagene slik de kommer frem i avhøret av fornærmede sendt til Sjong Larsen. Alle fikk to døgners frist på å svare. Sjong Larsen ble også oppringt uten at VG fikk svar. Det ble opprettet kontakt per	PFU sier at selv om det kan virke belastende for Sjong Larsen at saken blir tatt opp, er dette en del av pressens samfunnsoppdrag. De som blir utsatt for kritiske påstander, skal ha mulighet til å imøtegå dem. Dette mener PFU at VG har gjort. Det blir klargjort tidlig og tydelig at påstandene som rettes mot Sjong Larsen avvises. PFU mener VG også har tatt nødvendige forbehold og gjort det tydelig for leseren at det handler om påstander, og hvem det kommer fra: en mann som er straffedømt en rekke ganger, som er på vei inn til ny

			<p>sms, og Sjong Larsen bekreftet at han hadde mottatt mailen. Sjong Larsen ville ikke la seg intervjue, og mailen han var blitt sendt, ble besvart av Wolland.</p> <p>Det kommer tidlig fram av saken at Sjong Larsen ikke har besvart VG sine spørsmål. Likevel har advokat Wolland replisert at påstandene ikke er samme.</p>	<p>soning, og som er misformøyd med jobben advokatfirmaet gjorde for ham. PFU velger å frikjenne VG.</p>
--	--	--	--	---

Tabell B – Kritikk for punkt 4.14

Sakene i tabellen under har vært vurdert på flere punkt i Vær Varsom-plakaten. Vi har dratt frem det som er relevant for 4.14, og er gitt **kritikk** av Pressens Faglige Utvalg på dette punktet. Feltet omtalt som «sakstittel med link» inneholder tittel på PFU-publisering, hvor klager (førstnevnt) og utgiver (sistnevnt) er nevnt i formen «[klager] mot [utgiver]». Linken leder til PFU sin publisering. «Saksnummer» er det vi omtaler saken som når vi henviser til en enkeltsak i tabellen i oppgaven.

<i>Saksnummer</i>	<i>Sakstittel med link</i>	<i>Dato</i>	<i>Klaget for</i>	<i>Mediets begrunnelse</i>	<i>PFU-vurdering</i>
1	<i>Liv Anniken Berg mot Finansavisen (PFU-sak 092/20)</i> https://presse.no/pfu-sak/092-20/	28. feb. 2020 (publisering av sak)	Liv Anniken Berg klaget inn Finansavisen essensielt for at de ikke gjorde en grundigere jobb før publisering. Hun ønsket muligheten til å framlegge sin mening til påstanden rettet mot henne: at hennes eksamboer, Odd Kalsnes, omtalte slutten av forholdet som «et turbulent	Finansavisen forsvarer sine valg med å si at det var tiltaltes motiv og forklaring som var sentral, og at det var mange påstander som ikke ble gjengitt i artikkelen. De forklarer at det ville virket kunstig å inkludere samtidig imøtegåelse i en løpende,	PFU forklarer at selv om det var snakk om en åpen rettsak som mediene kan referere fra, burde Finansavisen likevel husket på hva som er god presseskikk. De forklarer videre at motparten i tvisten gjerne også kommer til orde i løpet av deknningen av saken. Dette gjør at tilsvarretten opprettholdes. Her
		23. sep. 2020 (publisering av PFUs behandling)			

			<p>samlivsbrudd» og at han «følte seg truet av ekssamboeren». Hun ønsker at avisen var mer varsom med Kalsnes' påstander, og sjekket dem opp før publisering. Hun understreker også at hun bare var innkalt som et vitne i rettsaken.</p>	<p>åpen rettsak. De forklarer videre at ved slike tilfeller bør retten til tilsvar, VVP 4.15, være dekkende. Berg ble heller ikke omtalt med navn i saken.</p>	<p>var likevel Berg en tredjepart, og dermed burdet mediehuset vise større aktsomhet når angrep på tredjepart blir fremsatt. Etersom hele saken handler om potensielt lovstridig eiendomsutvikling og Berg ble indirekte identifisert i saken, burde hun hatt rett på samtidig imøtegåelse. Avisen fikk kritikk for saken sin.</p>
2	<p><i>Eirik Magnus Mjåseth mot Haugesunds Avis (PFU-sak 074/20)</i> https://presse.no/pfu-sak/074-20/</p>	<p>14. mar. 2020 (publisering av sak) 23. sep. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Eirik Magnus Mjåseth klager inn avisen fordi han føler han blir fremstilt som en skurk. Han forklarer at han ikke har blitt kontaktet av avisen før sakens publisering. Han finner dette merkelig, da journalisten snakket med ham for ett-to år siden før saken var i PFU, og derfor burde ha kontaktinformasjonen. Han finner hverken, mail, anrop eller SMS-er som prøver gjør ham oppmerksom på saken.</p>	<p>Haugesunds avis forklarer at kritikkverdige forhold omtales – konkurs og at mange følte seg lurte – mener avisen ikke gjør ham til en skurk, banditt eller svindler. Avisen uttrykker videre at de ikke mener det finnes noe som utløser rett til hverken samtidig imøtegåelse eller tilsvar. Likevel prøvde de å kontakte klager gjennom flere telefonsamtaler uten hell.</p>	<p>PFU forsvare Mjåseths anklage om retten til samtidig imøtegåelse. I artikkelen var det anklager om at selskapet ble systematisk tømt før konkursen, og at flere kreditorer mener de ble lurte. På bakgrunn av dette, hadde Mjåseth rett på samtidig imøtegåelse. Avisen burde gjort mer for å nå gjennom til Mjåseth, især siden de etter utvalgets skjønn heller ikke la fram alle kritiske beskyldninger. Avisen refererte til uttalelse fra bobestyrer i saken og lot Mjåseth kommentere saken da han ringte til avisen selv, men dette gjorde ikke opp for det etiske overtrampet. Avisen fikk kritikk for saken sin.</p>

3	<p>NN mot Summørposten (PFU-sak 007/20) https://presse.no/pfu-sak/007-20/</p>	<p>Nov.-des. 2019 (publisering av fem saker) 27. mai 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>NN var daglig leder i en kommunalt eid bedrift. Han beskylder mediehuset for å ikke følge opp retten til samtidig møtegåelse. Han ble identifisert og lederstilen hans ble kritisert. I starten av dekingen var han sykmeldt og gikk deretter av. Han kunne ikke uttale seg fullt ut om beskyldningene om trakasserende leders til på grunn av taushetsplikten. Han fikk heller uttale seg da Arbeidstilsynet påviste at bedriftsstyret ikke hadde håndtert påstander om trakasseringen. Han mener Summørposten burde gjennomført flere undersøkelser for å bringe fram begge sider av saken. Han så det ikke som god presseskikk å identifisere ham, han følte seg forhåndsdømt og at VVP 4.14 ikke ble fulgt.</p>	<p>Summørposten mener de har fulgt god presseskikk: den daglige lederen har hatt god adgang til samtidig møtegåelse, og avisen mener de har hatt godt nok kildegrunnlag i saken sin. Avisen ønsket å belyse begge sider av konflikten, og hadde ikke intensjoner om å gi uttrykk for hvilken part som hadde rett. De mener videre at identifikasjon var naturlig og bildebruken nøktern.</p>	<p>PFU oppfattet ikke kritikken i disse fem sakene som direkte rettet mot klager, heller bedriftsstyret, men at omtalen rommet beskyldninger mot den daglige lederen. Avisen hadde rett til å omtale de kritiske forholdene, selv om klagers kritikere var anonyme. Identifiseringen av ham var presseetisk korrekt, mener utvalget. Basert på innholdet i sakene fra avisen, kunne ikke PFU se noe brudd på VVP 3.2, men legger til at mer bredde burde funnet sted til å veie opp mot anklagernes anonymitet. Avisen har videre kontaktet den daglige lederen ved første anledning for å gjennomføre samtidig møtegåelse. Da han ikke svarte, mener PFU det var hensiktsmessig å henvise til tidligere saker. Han ble likevel ikke kontaktet i forbindelse med konklusjonen fra Arbeidstilsynet, hvor det rettes krappe beskyldninger mot ham. Selv uten navn, kan han spores opp av tidligere saker. Avisen burde etterstrebet mer samtidig</p>
---	---	--	--	--	--

					<p>imøtegåelse. PFU landet på å gi kritikk av saken.</p>
4	<p><i>Ingrid Eik mot Nationen (PFU-sak 217/19)</i> https://presse.no/pfu-sak/217-19/</p>	<p>31. mai 2019 og 4. jun. 2019 (publisering av to saker) 29. apr. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Ingrid Eik opplyser at Nationens journalist tok kontakt før publisering, men at hun ikke ble forelagt kritikken som ble rettet mot henne. Dersom det var kommet fram at kritikken var rettet direkte mot henne, ville hun uttalt seg. Hun avsto først av hensyn til taushetsplikten hun har i jobben for Matilsynet. Hun mente Nationen ikke kontrollerte fakta tilstrekkelig. Hun sier videre at det er feil at hun medvirket til feilrapportering, og opplyser at hun fikk beskjed at hun var den med mest erfaring og kompetanse før hun ble sendt ut på det omtalte tilsynet.</p>	<p>Nationen omtalte i mai/juni 2019 at Eik – som var satt til å gjøre tilsyn på kjøledyr – også gjorde tilsyn på pelsdyr. Det ble påstått at hun ikke hadde kompetanse på begge felt, og at Eik hadde bidratt til en feilrapportering etter et tilsyn hos en pelsdyrbonde. Avisen avviste brudd på god presseskikk. Slik Nationen så det, var det relevant å undersøke dette, og klager fikk også mulighet til å kommentere praksisen. Nationen erkjente innledertid at den burde ha for sikret seg om at påstanden om manglende kompetanse nådde klager før publisering. Nationen forklarer at den derfor ga klager mulighet for tilsvar, og publiserte en beklagelse</p>	<p>PFU mener Nationen måtte kunne stille spørsmål ved den omtalte praksisen, og konstaterte at redaksjonen var i kontakt med flere relevante kilder for kommentarer til saken. De anerkjente at de hadde kontakert Eik, men at hun ikke hadde uttalt seg på grunn av taushetsplikten. I artikkelen ble det innledertid pekt direkte på klager, og påstått at Eik ikke hadde rett kompetanse til å utføre tilsyn på produksjonsdyr. Dette var påstander som Eik ikke ble konfrontert med direkte, og burde fått anledning til å imøtegå samtidig. Hun var heller ikke, slik PFU så det, blitt kontaktet på påstanden om feilrapportering. Selv om avisen fulgte opp i etterkant med tilsvar og beklagelse, veier ikke dette fullt opp for det opprinnelige</p>

				<p>så snart det var mulig, både på nett og papir.</p>	<p>overtrampet. PFU ga Nationen kritikk for tvisten.</p>
<p>5</p>	<p><i>Polofas AS mot Helgelendingen (PFU-sak 172/19)</i> https://presse.no/pfu-sak/172-19/</p>	<p>31. jan. 2019 (publisering av to saker) 26. feb. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Polofas AS klager inn Helgelendingen på blant annet at avisen ikke har gitt tilstrekkelig samtidig imøtegåelse, og burde siteret fra svaret som selskapet hadde levert til kommunen vedrørende boforhold og brannsikkerhet i et bygg i Mosjøen sentrum, som de hadde oppfordret om før publisering. Dette gjorde ikke avisen.</p>	<p>Helgelendingen opplyser at klager ble kontaktet og at klager da viste til en byggeteknisk konsulent i saken. Konsulenten ble intervjuet, understreker avisen. Artiklene er for øvrig basert på kommunens tilsynsrapport, og redaksjonen begrunner at de burde ha lov til å rapportere om hva som stod der.</p>	<p>PFU reagerte på at Polofas ikke kom til orde. Artiklene handler om hvordan eiendommen ikke var godt nok brannsikret, og det ble stilt spørsmål ved om folk bodde i brannfarlige leiligheter. Det ble særlig pekt på seksjoner som selskapet eide. Utvalget mente dette utgjorde sterke beskyldninger som klager burde fått muligheten til å imøtegå. Det var kritikkverdig å heller ikke referere til selskapets svar til kommunen og formidlet dette videre i sin sak. Avisen har derfor fått kritikk av utvalget.</p>

Tabell C – Felt for punkt 4.14

Sakene i tabellen under har vært vurdert på flere punkt i Vær Varsom-plakaten. Vi har dratt frem det som er relevant for 4.14, og er blitt **felt** av Pressens Faglige Utvalg på dette punktet. Feltet omtalt som «sakstittel med link» inneholder tittel på PFU-publisering, hvor klager (førstnevnt) og utgiver (sistnevnt) er nevnt i formen «[klager] mot [utgiver]». Linken leder til PFU sin publisering. «Saksnummer» er det vi omtaler saken som når vi henviser til en enkeltsak i tabellen i oppgaven.

<i>Saksnummer</i>	<i>Sakstittel med link</i>	<i>Dato</i>	<i>Klager</i>	<i>Mediets begrunnelse</i>	<i>PFU-vurdering</i>
1	<i>Søndre Land kommune mot Oppland Arbeiderblad</i> https://presse.no/pfu-sak/151-20/	10.-11. jun. 2020 (publisering av nett- og avissak)	Søndre Land kommune klaget inn artiklene fordi de mener de ikke fikk mulighet til å svare på de sterke beskyldningene som blir rettet mot det aktuelle sykehjemmet som de eier. Kommunaldirektøren ble kontaktet, men ikke forelagt beskyldningene som Oppland Arbeiderblad skulle publisere.	Oppland Arbeiderblad (OA) erkjenner at kommunaldirektøren kunne fått flere opplysninger om artikkelen da redaksjonen tok kontakt. OA har tidligere erfart at kommunaldirektøren ikke vil kommentere slike saker. Aviser ser på saken slik at hun sa fra seg retten til samtidig imøtegåelse da hun avviste å kommentere saken basert på det hun hadde blitt forelagt på melding.	PFU mener kontakten OA hadde med kommunen var problematisk hvis en skal se det opp mot Vær Varsom-plakaten punkt 4.14. Den anklagde må vite hva hen blir beskylt for og da OA ikke la frem alle anklagene for kommunen, fikk ikke kommunen den reelle muligheten til å forsvare seg som de har krav på. Selv om den anklagde tidligere har avvist å kommentere saken faller ikke retten til samtidig imøtegåelse bort. OA er derfor blitt felt .
2	<i>Gunnar Flåten mot trav365.no</i> https://presse.no/pfu-sak/137-20/	6. jun. 2020 (publisering av sak)	Klager er Gunnar Flåten. Han er forbundslederen som blir nevnt i saken. Flåten klaget saken inn til PFU fordi han mener han blir utsatt for grovt krenkende påstander om egen	Trav365.no viser til at stridighetene i forbundet har vært omtalt flere ganger tidligere hvor klager har fått kommet til ordet. De viser også til at det ble lenket til en	PFU konstaterer at klager ikke har fått komme til ordet og at artikkelen inneholder sterk kritikk av ham. Kravene til punkt 4.14 i VVP er strenge og det er derfor ikke tilstrekkelig

		av PFUs behandling)	personlighet og lederstil. Han mener dette har utløst hans rett til samtidig imøtegåelse og tilsvar	slik publisering i den påklagde artikkelen. Redaktøren viser også til at det er referert til to uttalelser fra to travlag som støtter klageren og kritiserer angrepet av han. <i>(Altså kritikken er imøtegått men ikke av den kritikken er rettet mot).</i> Trav365.no mener påstandene ikke er sterkere enn at klager som «en omstridt leder» må tåle kritikken.	at andre har fått komme til ordet og ta klager i forsvaret. Retten til samtidig imøtegåelse utløses overfor angrepet part. Det er heller ikke tilstrekkelig å lenke til en tidligere publisering. Det er ikke nok å referere til hva angrepet part har uttalt om lignende forhold. Trav365.no er derfor blitt felt av PFU.
3	<i>HappyTom</i> <i>Christiansen mot Varingen</i> https://presse.no/pfu-sak/sak-147-20/	24. jan. 2020 (publisering av sak) 28. okt. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Klager er HappyTom Christiansen som er tidligere leder i Nittedal Frivillighetssentral. I artikkelen publisert i papiravisen mener han ordbruken og omtalen av frifinnelsen gir leseme et negativt syn på saken. Klager er uenig i fremstillingen av hendelsen i kommunestyresalen. Artikkelen publisert på nett inneholder etter Christiansens mening en rekke påstander han mener er feil og som han ikke	Varingen mener artikkelen i papiravisen gir en riktig beskrivelse av hendelsen i kommunestyresalen. Redaksjonen skriver at klager i flere tilfeller har nektet å snakke med Varingens journalist. Derfor valgte avisen å bruke sitater fra Romerikes Blad i omtalen av frifinnelsen. I artikkelen publisert på nett. Tar redaksjonen selvkritikk på at de ikke var påpasselige med å legge en referanse til avisens tidligere saker.	PFU forstår det slik at kontakten mellom klager og Varingen har vært krevende. Klager har bekräftet at han ikke ville snakke med journalisten som ba om en kommentar til frifinnelsen. Klagers syn kommer likevel til syne ved at Varingen har valgt å sitere Romerikes Blad.

			har fått muligheten til å imøtegå og rette opp.	For Varingen er det et sentralt poeng at klager har nektet å snakke med den aktuelle journalisten og heller har villet snakke med en annen journalist eller redaktøren.	Beskrivelsen av klagers handlinger i den innklagde artikkelen er likevel beskyldninger av faktisk art som klager burde fått mulighet til å imøtegå i samme publisering. Det kommer hverken frem i artikkelen eller i tilsvarende at avisen har gjort tilstrekkelig forsøk på å innhente samtidig imøtegåelse. Avisen er derfor blitt felt .
4	<i>Thor Fjellvang mot Telemarksavisa</i> https://presse.no/pfu-sak/sak-116-20/	18.-19. feb. 2020 (publisering av net- og avissak) 28. okt. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Klager er tidligere administrerende direktør i Grep, Thor Fjellvang, som klager gjennom sin advokat. Klager mener avisen har brutt punkt 4.14 i VVP og skriver at tidligere administrerende direktør i Grep beskyldes for å være en «drittsekk» og dårlig leder, uten at han fikk mulighet til å svare på beskyldningene før artikkelen ble publisert. Klager mener også artikkelen bryter ved punkt 4.15 siden avisen ikke tok kontakt med hans advokat selv og klager hadde henvist dem videre til sin advokat for en kommentar.	Telemarksavisa tok kontakt med daværende styreleder for en kommentar til anmeldelsen og mener intervjuet ikke utløser klagers rett til samtidig imøtegåelse, siden det var styret anmeldelsen var rettet mot. Det ble tatt kontakt med klager før publisering, og de valgte å ikke kontakte advokaten fordi det var klager de ønsket en kommentar fra.	PFU mener det er sterke beskyldninger avisen bringer videre og klager blir i artikkelen beskylt for konkrete handlinger som leder, som var ødeleggende for arbeidsmiljøet. Dette er beskyldninger klager skulle fått mulighet til å imøtegå før artikkelen ble publisert. Denne muligheten fikk ikke klager. Telemarksavisa er blitt felt .

5	<p><i>NN mot Aust Agder Blad</i></p> <p>https://presse.no/pfu-sak/047-20/</p>	<p>20. og 27. feb. 2020 (publisering av 2 saker)</p> <p>23. sep. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Klager er den omtalte mannen. Han mener det er mulig å kjenne han igjen gjennom bilder. Klager har heller aldri blitt kontaktet av redaksjonen og mener han burde fått muligheten til samtidig møtegåelse på grunn av de sterke anklagene i tilfellen.</p>	<p>Aust Agder Blad (AAB) understreker at mannen var anonymisert. Etter som mannen var anonym mener de at han heller ikke hadde krav på samtidig møtegåelse. Klagen gjelder oppfølgingsartikler og avisen opplyser om at mannen har kommet til ordet i tidligere publiseringer.</p>	<p>PFU finner det presseetisk akseptabelt at mannen ikke er kontaktet på den første av de to artiklene. Dette fordi det i den første artikkelen henvises til at han tidligere har nektet straffskyld.</p> <p>I den andre artikkelen fantes ingen forklaring fra klager og denne artikkelen handlet om de fornærmede kvinnene i saken og inneholdt sterke beskyldninger om lovbrudd. PFU skriver at det i enkelte saker hvor den angrepne part er anonymisert, vil det ikke være nødvendig å innhente samtidig møtegåelse. I dette tilfellet er det derimot så alvorlige beskyldninger at klager burde fått møtegått dem selv om han ikke identifiseres. AAB ble felt.</p>
6	<p><i>Gjeldfinans v/daglig leder Rune Austigard mot TV2</i></p> <p>https://presse.no/pfu-sak/099-20/</p>	<p>2. og 4. jan. 2020 (publisering av 2 saker)</p> <p>23. sep. 2020 (publisering)</p>	<p>Klager er daglig leder i Gjeldfinans, Rune Austigard som mener TV2 fremstilte ham som en svindler ved å utelate en avgjørende opplysning i programmet og artikkelen, at selskapet to</p>	<p>TV2 mener det ikke var relevant å fokusere på truslene om tvangssalg og arbeidet selskapet gjorde for å hindre dette, siden kritikken mot selskapet gjaldt mangel på en avtale og</p>	<p>PFU ser det har vært omfattende kontakt mellom klager og redaksjonen både før og etter publiseringene. Utvalget ser det slik at klager har blitt forelagt de konkrete beskyldningene som kommer</p>

		av PFUs (behandling)	ganger avverget tvangssalg av boligen. Han mener denne utelatsen er et brudd på VVP 3.2 og 4.14.	selskapets annonsering om «no cure, no pay». TV2 mener også at selskapet på dekkende vis får imøtegå kritikken som konkret reises i reportasjen, som er de uklare avtaleforholdene.	mot selskapet. VVP 4.14 må leses slik at det ikke er nok at den som blir beskyldt for noe får beskyldningene lagt fremfor seg, meningsinnholdet i den angrepes kommentarer skal også gjengis. Utvalget mener opplysningene den angrepne part fremla overfor TV 2 var en sentral del av kildegrunnlaget i saken, og at en viktig del av klagers forsvar således ikke ble opplyst. TV2 ble felt.
7	<i>Femur Bygg AS ved Odd Petter O. Leknes mot Helgelands Blad</i> https://presse.no/pfu- sak/111-20/	4. og 8. mai 2020 (publisering av 2 saker)	Klager er Femur Bygg AS som mener Helgelands Blads omtale er negativt vinklet. Ifølge klager tok ikke avisen kontakt verken før eller etter publisering for å få en kommentar. Dette gjør etter klagers mening at det mangler relevant informasjon som kunne gitt et annet uttrykk.	Slik Helgelands Blad ser det, omhandler de påklagede publiseringene kommunens anbudspraksis og manglende oppfølging av egne prosjekter. Helgelands Blad mener det var naturlig å omtale firmaet som vant anbudet (klager) med navn. Avisa kan imidlertid ikke se at klager kan karakteriseres som noen angrepet part. Etter avisas mening var det derimot kommunen som måtte kontaktes for kommentarer, noe som også ble gjort.	PFU mener Helgelands Blad har satt søkelyset på et viktig tema; anbudsprosesser og kommunens håndtering av disse. På grunn av tematikken er utvalget enig med avisa i at kommunen var en sentral part å kontakte. Slik utvalget ser det ble klager utsatt for sterke beskyldninger i den gra at det utløste klagers rett til samtidig imøtegåelse. Gjennom ordvalg og kontekst blir klager mistenkeliggjort, og knyttet til dårlig kompetanse, dårlig kvalitet, useriøsitet og brudd på arbeidsregler og strenge

					<p>korona-restriksjoner. Dette er forhold utvalget mener klager burde fått kommentere. Helgelands Blad ble felt.</p>
<p>8</p>	<p><i>NN mot Sandefjords Blad</i> https://presse.no/pfu-sak/076-20/</p>	<p>5. mar. 2020 (publisering av sak) 26. sep. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Klager er den oppsagte lederen i frilynts ektefelle, som klager med mannens samtykke. Klager mener Sandefjords Blad har laget en artikkel som rammer unødige hardt og som setter mannen hennes i et feilaktig negativt lys. Hun påpeker at formuleringen om «alvorlige forhold» ikke er begrunnet, og hun mener den skaper grunnlag for spekulasjoner. Avisen burde vært kildekritiske overfor styrelederen, og unngått formuleringen «bekrefter», mener klager. Ifølge klager ble hverken mannen hennes eller hans advokat forelagt beskyldningen om «alvorlige forhold»,</p>	<p>Sandefjords Blad (SB) mener i ettertid at artikkelen burde vært presentert på en annen måte, men avisen kan ikke se at publiseringen bryter med god presseskikk. Ifølge SB kommer det klart frem at det er styrelederen som sier det lå «alvorlige forhold» bak oppsigelsen, og avisen avviser at det var et presseetisk overtramp å bruke ordet «bekrefter». SB mener mannens advokat har fått god mulighet til å kommentere saken, og avisen påpeker at advokaten uttaler at det er en «vanlig oppsigelssesak».</p>	<p>PFU forstår at publiseringen oppleves rammende for den omtalte mannen, og utvalget merker seg at Sandefjords Blad selv uttrykker at forsidene ble tøffere enn det som er ønskelig redaksjonell linje i avisen. PFU mener innledertid at saken hadde offentlig interesse, og utvalget påpeker at publiseringer som oppleves rammende, ikke nødvendigvis bryter med god presseskikk. I dette tilfellet mener PFU at presentasjonen var innenfor det som må aksepteres. Videre mener PFU at mannen måtte akseptere å bli identifisert. Som leder for en organisasjon måtte mannen tåle at oppsigelsen ble omtalt, og saken lot seg vanskelig omtale uten å identifisere den oppsagte mannen. Utvalget reagerer derimot på påstanden fra organisasjonens styreleder om at det lå «alvorlige</p>

					forhold» bak oppsigelsen. Redaksjonen er forpliktet til å kontrollere slike påstander så langt det lar seg gjøre. Slik utvalget forstår det, ble påstanden hverken forelagt den omtalte mannen eller hans advokat – to sentrale kilder som hadde førstehåndskjennskap til oppsigelsen. Utvalget reagerer på at den omtalte mannen ikke ble forelagt påstanden om «alvorlige forhold» før publisering. SB ble felt.
9	<i>Ferde mot NRK</i> https://presse.no/pfu-sak/sak-032-20/	20. aug. 2019 – 19. jan. 2020 (publisering av 4 saker) 26. aug. 2020 (publisering av PFTUs behandling)	Klager er bompengeselskapet Ferde. Klager mener NRKs artikkel om utgiftene er feil fordi tallene ikke var justert for kroneverdi. Videre mener klager at artikkelen om skatteprosjektet i Kongo er feil. Det stemmer ikke at administrerende direktør styrte prosjektet – han hadde gått ut av alle formelle roller og bistokun i en overgangsfase, fremholder klager. Klager mener artikkelen var usaklig og at NRK ikke har vært kildekritiske nok, spesielt	NRK mener å ha dekning for alt som er publisert. Mediehuset viser til flere kilder og opplysninger som de mener ga grunnlag for å fastslå at administrerende direktør «styrte» skatteprosjektet. Når det gjelder utgiftene og kroneverdi, avviser NRK at fremstillingen var i strid med god presseskikk, men mediehuset opplyser at redaksjonen likevel valgte å justere artikkelen etter en gjennomgang av faktisk.no.	I en oppfølgerartikkel uttalte en demonstrant at Ferdes styre og administrerende direktør burde gå av etter avsløringer om korrupsjon. PFU understreker at det er en alvorlig beskyldning som utløser retten til samtidig imøtegåelse. Klager skulle fått imøtegå påstanden, noe klager ikke fikk. PFU mener det ikke veier opp for overtrampet at NRK rettet og beklaget da Ferde tok kontakt. NRK ble felt.

			<p>overfor anonyme kilder. Klager opplyser at hverken Ferde eller administrerende direktør fikk mulighet til å imøtegå korrupsjonsanklagen i oppfølgerartikkelen. Videre mener klager at NRKs journalist har opptrødt uærlig og forsøkt å bløffe til seg informasjon.</p>	<p>NRK avviser også at journalisten har forsøkt å bløffe til seg informasjon. NRK mener det dreide seg om en misforståelse. NRK innrømmer imidlertid et presseetisk overtramp i oppfølgerartikkelen: administrerende direktør burde fått muligheten til å imøtegå korrupsjonsanklagen. NRK opplyser at de endret artikkelen da Ferde tok kontakt.</p>	
10	<p><i>Ingeborg Steinholt mot Rana Blad</i> https://presse.no/pfu-sak/045-20/</p>	<p>3. feb. 2020 (publisering av sak)</p> <p>26. aug. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Klager er en av legene. Hun mener Rana Blads artikkel er feil. Det stemmer ikke at fagmiljøet var med på beslutningen om å stanse operasjonene, fremholder hun. Klager opplyser at Rana Blad aldri tok kontakt med noen av legene, og at hun først fikk kommentere saken da hun selv kontaktet redaksjonen. Klager mener Rana Blad ikke har kontrollert opplysningene godt nok, og at de har unnlatt å gi samtidig imøtegåelse.</p>	<p>Rana Blad kan ikke se at god presseskikk er brutt. Avisen mener å ha dekning for det publiserte og opplyser at artikkelen er basert på møttereferater der både sykehusledelsen og det omtalte fagmiljøet var til stede. Rana Blad avviser at klager hadde rett til samtidig imøtegåelse. Avisen kan ikke se at artikkelen inneholder sterke beskyldninger som utløste denne retten, men opplyser at de likevel lot</p>	<p>PFU viser til retten til samtidig imøtegåelse. For at retten skal utløses, må med andre ord beskyldningene både være sterke og ha et faktisk innhold. I den påklagede artikkelen skrev Rana Blad at klager stilte seg bak en beslutning om midlertidig stans i kreftkirurgiske operasjoner til tross for at hun hadde kritisert den samme beslutningen offentlig i et leserinnlegg. Beskyldningen var ramrende for klager, og utvalget mener hun skulle fått mulighet til å</p>

				klager slippe til med en kommentar.	imøtegå den samtidige, jf. VVP 4.14. Utvalget merker seg at klager kom til orde da hun selv kontaktet redaksjonen etter publisering, men det veier ikke opp for overtrampet. Videre merker PFU seg at Rana Blad uten forbehold konstaterte at fagmiljøet stilte seg bak å stanse operasjonene. Rana Blad viser i artikkelen til møterreferater som dokumentasjon for dette, men utvalget kan likevel ikke se at avisen har dokumentert påstanden tilstrekkelig. PFU mener avisen burde tatt større forbehold og innhentet klagers kommentar til påstanden. Rana Blad ble felt.
11	<i>International Management Group mot trav365.no</i> https://presse.no/pfu-sak/070-20/	26. mar. 2020 (publisering av sak)	Klager er International Management Group (IMG), som mener artikkelen skaper en ikke-eksisterende konflikt mellom to parter, og at artikkelen inneholder en rekke faktafeil. Det stemmer ikke at imleide ansatte er sendt på NAV mens IMG fakturerer for fullt. Klager skriver at	Trav365.no avviser brudd på god presseskikk. Redaksjonen mener det er belegg for å beskrive forhandlingene som «knallhard tautrekkning», og viser til Rikstoto-direktørens uttalelser: «Det produseres noe mindre, og da skal vi betale mindre». Trav365.no mener det også er belegg for	PFU mener International Management Group (IMG) måtte akseptere søkelys på forhandlingene med Rikstoto. Artikkelen inneholder imidlertid flere påstander og beskrivelser selskapet burde fått muligheten til å kommentere før publisering. Utvalget merker seg spesielt beskyldningen om at IMG har

			selskapet ikke fikk mulighet til å uttale seg før publisering.	å skrive at IMG fakturerer Rikstoto for fullt, mens frilansere som leverte til IMG fikk færre oppdrag og «valgte NAV». Redaksjonen tar likevel selvkritikk på at det ikke ble tatt kontakt med klager før publiseringen.	sendt innleide ansatte på NAV mens selskapet fakturerer Rikstoto for fullt.
12	Norges Fotballforbund (NFF) mot Josimar https://presse.no/pfu-sak/250-19/	3. jun. og 14. jun. 2019 (publisering av 2 saker) 27. mai 2020 (publisering av PFUs behandling)	Klager er generalsekretæren i Norges Fotballforbund (NFF), som klager på vegne av NFF og forbundets daværende kommersielle direktør og kommunikasjonsdirektør. Klager mener Josimar har publisert en sterk beskyldning om den kommersielle direktøren, uten at han fikk mulighet til å imøtegå den samtidig. Innholdet i samtalen bestrides, og klager reagerer på at Obos-direktørens versjon presenteres som faktum.	Josimar avviser brudd på god presseskikk. Josimar mener klager har gjort seg utligjengelig, og hindret debatt, kritikk og nyhetsformidling. Slik Josimar ser det, forsto direktøren hva Josimar mente med «kritikken», men valgte å svare med en generell kommentar. Det vises også til tidligere historikk med NFF som kilde. Det opplyses videre at redaksjonen hadde flere kilder som bekreftet Obos-direktørens versjon.	PFU understreker at en stor aktør som NFF må akseptere en pågående og kritisk presse, og pressen må kunne forvente at NFF bidrar i debatt og nyhetsformidling. Omtalen av NFFs kommersielle direktør utløste imøtegåelsesrett. Josimar kontaktet direktøren og ba om en kommentar, men utvalget reagerer på at han ikke ble presentert for det konkrete innholdet i beskyldningen som skulle publiseres. PFU mener at NFFs kommersielle direktør dermed ikke fikk en reell mulighet til samtidig imøtegåelse. Utvalget understreker at det er redaksjonens ansvar å forsikre

				<p>seg om at den angrepne forstår hvilken kritikk som fremmes, og hva redaksjonen ønsker kommentar til. Josimar blir derfor felt.</p>
<p>13</p>	<p><i>Kurt Opseth, tidligere adm. dir. i Metsa mot Finansavisen</i></p> <p>https://presse.no/pfu-sak/035-20/</p>	<p>26. jan. og 27. jan. 2020 (publisering av nett- og avissak)</p> <p>27. mai 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Klager er den tidligere sjefen i Mesta. Han mener artikkelen inneholder sterke negative karakteristikk av hans ledelse av selskapet, som både er uriktige og tendensiøse, og at han burde fått muligheten til å kommentere disse før publiseringen.</p>	<p>Finansavisen avviser brudd på god presseskikk og mener klager ikke utsettes for sterke beskyldninger, og at det derfor ikke var nødvendig å kontakte ham før publisering. Avisen peker også på at det ikke på noe punkt i artikkelen blir hevdet at det er klager selv som har gjort regnefeilen.</p> <p>Samtidig erkjenner man det er åpenbart at tidligere leder har poenger som kunne og burde vært formidlet til leserne, og at det hadde gitt et utfyllende bilde både av saken og selskapets økonomiske situasjon.</p>
			<p>PFU mener at etter et lederskifte i statlig eide store selskaper er det relevant å få ny leders vurdering av situasjonen for selskapet. I dette tilfellet innebar det en kritikk av tidligere leder. En toppleder må finne seg i å få søkelyset rettet mot seg, inkludert å bli omtalt med navn og bilde, selv om det er forståelig at det kan være belastende å bli oppfattet som syndebukk. I dette tilfellet blir imidlertid kritikken konkret og etterprøvable når ny leder hevder at selskapet under tidligere leder «regnet seg bort» når nye avtaler skulle inngås. Finansavisen forsterker denne påstanden med en tittel på forsiden av papiravisen som konstaterer «Regnefeil til 230 mill.».</p>	

14	<i>Ingrid Eik mot NRK</i> https://presse.no/pfu-sak/218-19/	19. mai 2020 (publisering av nettsak) 21. mai 2020 (TV-program) 29. apr. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Klager er nemndmedlemmet som var på tilsynet og formidlet vedtaket. Slik klager ser det, har NRK overdrevet hennes rolle og gjort henne til syndebruk uten at hun har hatt reell mulighet til å forsvare seg. Hun mener fremstillingen er forhåndsdommende, lite saklig og gir et feilaktig inntrykk av at hun har diktet opp en falsk rapport. Hun reagerer også på flere påstander, og stiller spørsmål ved NRKs kildekritikk og opplysningskontroll. Klager påpeker at hun ikke gjorde de faglige vurderingene, og at det var bestemt på forhånd at en annen skulle skrive rapporten. Hun opplyser at intern	NRK uttrykker forståelse for at omtalen har vært en belastning for klager, men mener samtidig at NRK ikke har brutt god presseskikk. NRK avviser at klager er tillagt en større rolle enn hun hadde. Slik NRK ser det, er det gitt en beskrivelse av fakta som bygger på konkret dokumentasjon og opplysninger fra åpne kilder. NRK mener omtalen er dekkende ut fra det som var tilgjengelig på publiseringstidspunktet. Det påpekes at både klager og andre fikk tilbud om å kommentere faktaopplysninger og påstander.	På denne bakgrunn mener PFU at Finansavisen skulle tatt kontakt med klager før publisering. Utvalget vil, på generelt grunnlag, minne om at mediene gjennom en samtidig inntegåelse også sikrer publiseringen god kildebredde. Finansavisen blir felt . PFU forstår at klager opplever fremstillingen urettferdig og skjev ettersom NRK har valgt å se saken fra bondens ståsted. I Debatten: Slik utvalget ser det, skaper de upresise påstandene i kombinasjon med programlederens spørsmålsstilling et sterkt inntrykk av at klager har et hovedansvar for feilen som skjedde. Når også de andre partene i sendingen – bonden og Mattilsynet – tildeler klager skyld, mener utvalget at totaliteten av angrep mot klager blir unødig rammende,

		granskning også har vist at hun ikke har gjort noen feil.		<p>sett i lys av at hun ikke var til stede.</p> <p>For utvalget er det derfor åpenbart at det sentrale presseetiske problemet her er at klagers stemme manglet i publiseringen. Klager kunne oppklart misforståelser og uklårheter, og tilført saken nyanserende perspektiver.</p> <p>Utvalget merker seg at NRK også ønsket klagers medvirkning, men at hun avslo og henviste til Mattilsynet. PFU stiller likevel spørsmål ved NRKs håndtering av klagers rett på samtidig innøtegeelse</p> <p>Da redaksjonen så hvilken kritikk som kom mot klager, mener PFU det må være et redaksjonelt ansvar å ta ned angrep som ble rettet mot personen som ikke var til stede. Dette handler også om å utvise omtanke i presentasjonen, jf. VVP 4.1. Etter utvalgets mening skulle</p>
--	--	---	--	---

					NRK gjort det tydelig at klager ikke var til stede og kunne forsvare seg. NRK ble felt.
15	<p><i>Ann-Elen Waage</i> <i>Drivenes mot</i> <i>Marsteinen</i></p> <p>https://presse.no/pfu-sak/018-20/</p>	12. des. 2019 (publisering av sak)	<p>Klager er tidligere eier av barnehagen. Hun skriver at innholdet i rapporten gjelder hennes driftstid, og at det er hun og familien som berøres av artikkelen, ikke ny eier. Det reageres på at de blir navngitt i forbindelse med svært detaljert og belastende omtale, uten å få mulighet til å forklare seg. Klager mener de ikke er offentlige personer, og at de ikke kan forventes å være rustet til å tåle belastningen det er å bli fremsittt som lovbytere.</p>	<p>Marsteinen viser til pressens samfunnsansvar og at avisa måtte kunne omtale tilsynet. Det anføres at det er umulig å anonymisere klager, fordi leserne vet hvem det gjelder. Avisa er åpen for at artikkelen hadde blitt bedre ved at klager fikk kommentere det tilsynet avdekket. Marsteinen er likevel usikker på om det som kommer frem i rapporten er beskyldninger eller fakta. Det vises til at dette var en endelig rapport, og barnehagen hadde fått anledning til å kommentere innholdet. Den nye eieren gikk i artikkelen god for fakta-innholdet i rapporten, men ville klage på konklusjonen. Ettersom tilsynet og pengekravet var rettet mot barnehagen som rettssubjekt, mente avisa at nåværende eier hadde imøtegåelsesretten</p>	<p>PFU er enig i at avisen har rett til å omtale denne saken. Selv om utvalget forstår at selve konklusjonen, pengekravet mot barnehagen, også kan oppleves belastende for klager, mener utvalget det var naturlig at ny barnehageeier fikk svare på dette.</p> <p>Når det gjelder omtalen av de konkrete forhold som var årsaken til konklusjonen, mener utvalgte at klager er rammet direkte. Slik utvalget ser det, er dette sterke beskyldninger av faktisk art, direkte rettet mot klager. Selv om de aktuelle forhold har allmenn interesse, og klager må akseptere at det omtales, så er det et sentralt presseetisk prinsipp at den eller de beskyldningene gjelder, skal få mulighet til å forklare og forsvare seg. Retten til samtidig imøtegåelse gjelder for øvrig også i saker der</p>

					<p>mediet mener å dekning for de faktiske forhold. Slik utvalget ser det, er det i all hovedsak klager, tidligere eier av barnhagen, som rammes av artikkelen, ikke nåværende eier. Marsteinen ble felt.</p>
<p>16</p>	<p><i>NN mot Demokratien</i> https://presse.no/pfu-sak/030-2019/</p>	<p>25. jan. 2019 (publisering av sak)</p> <p>26. feb. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Klager er den omtalte barnevernsleder. Personen opplyser at volds anmeldelsen var henlagt på det tidspunktet Demokratien publiserte artikkelen. Klager opplyser også at avisen aldri tok kontakt før publisering. Demokratien burde kontrollert saken bedre og gitt samtidig imøtegåelse, fremholder klager.</p>	<p>Demokratien innrømmer å ha brutt god presseskikk. Avisen beklager at redaksjonen ikke undersøkte saken godt nok før publisering og opplyser at artikkelen nå er avpublisert. Klager burde fått samtidig imøtegåelse, innrømmer avisen. Demokratien avviser imidlertid de øvrige anførselene til klager og opplyser at saken var bredt omtalt i pressen fra før.</p>	<p>PFU merker seg at klager ble utsatt for kraftige beskyldninger. Personen ble anklaget for å ha angrepet en kollega fysisk og for å ha skapt et så dårlig arbeidsmiljø at et titalls personer sluttet. PFU mener dette er anklager som åpenbart utløser retten til samtidig imøtegåelse. Demokratien blir felt.</p>
<p>17</p>	<p><i>Helse Møre og Romsdal mot Møre</i> https://presse.no/pfu-sak/221-19/</p>	<p>26. okt. 2019 (publisering av avissak)</p> <p>27. og 28. okt. 2019 (publisering av nettsaker)</p> <p>26. feb. 2020 (publisering)</p>	<p>Klager er Helse Møre og Romsdal som har ansvar for sykehusene i området. De reagerer på at de ikke ble kontaktet før publisering. Klager mener det rettes kraftig kritikk mot sykehuset, og at retten til samtidig imøtegåelse er utløst. Klager påpeker at en rekke kilder får uttale seg i artiklene, men ikke Helse</p>	<p>Avisa mener artiklene er en del av en pågående sak, og at imøtegåelsesretten derfor ikke er utløst. I stedet viser avisen til tilsvarretten. Slik avisa ser det, var opplevelsen til kvinnen og hennes pårørende et tilsvar i debatten om sentralisering og effektivisering i Helse Møre og Romsdal. Det vises til</p>	<p>PFU viser til punktet om samtidig imøtegåelse. I dette tilfellet publiserte Møre en pasienthistorie, der sykehusstilbudet i området, og spesielt sykehuset i Ålesund, ble sterkt kritisert. Etter utvalgets mening skulle Helse Møre og Romsdal som de ansvarlige, vært kontakttet og fått svare på beskyldningene</p>

		av PFUs behandling)	Møre og Romsdal. Klager mener det mangler viktig informasjon for publikum.	tidligere omtale av sykelussaken i avisa Møre. Det er heller ikke enkeltpersoner som henges ut i artiklene, men det er systemet som kritiseres.	samtidig. Selv om det pågår en debatt i avisa, vil publiseringer som inneholder sterke påstander om faktiske forhold, uansett utløse VVP 4.14. Dette gjelder selv om det er et eksempel på konsekvensene i en pågående sak. Utvalget minner om at en innøtegøelse ikke kun handler om retten til å forsvare seg, men også om at publikum skal bli godt nok opplyst. Samtidig innøtegøelse og kravet til godt kildearbeid, hører ofte sammen. Møre ble felt.
18	A: Brunstad Christian Church, B: Brunstad Kristelige Menighet mot Gjengangeren https://presse.no/pfu-sak/157-19-ab/	8. og 12. jun. 2019 (publisering av 2 saker) 29. jan. 2020 (publisering av PFUs behandling)	I denne saken er det to klager. De blir omtalt som klager A og klager B. Klager A er trossamfunnet Brunstad Christian Church (BCC) som mener Gjengangeren har fremstilt saken som om BCC er involvert, noe klager oppgir ikke er tilfelle. Tilsynet handler om dugnadselskaper eid av lokalmenigheten Brunstad Kristelige Menighet (BKM) Horten, skriver klager. Slik klager ser det, gir	Gjengangeren erkjenner at tittelen kan være misvisende, men viser til at det av brøtteksten er tydelig hvem som har uttalt seg. Slik Gjengangeren ser det, handler klage A overordnet sett «om BKM-medlemmer kan uttale seg om hvordan de oppfatter situasjonen i BCC, som de er en del av». Gjengangeren mener også det er kunstig å skille lokalmenighet fra moderorganisasjon, men	Slik utvalget ser det, gir tittelen i den påklagede publiseringen et inntrykk av at BCC har uttalt seg i saken, noe utvalget konstaterer ikke er tilfelle. PFU mener derfor at Gjengangeren ikke hadde dekning for tittelen. I mange tilfeller vil kontroll av opplysninger også innebære at man innhenter samtidig innøtegøelse, jf. VVP 4.14. Denne retten utløses i de tilfeller man blir utsatt for

			<p>Gjengangeren gjennom tittel et misvisende inntrykk av at BCC har uttalt seg, mens det i realiteten er et anonymt menighetsmedlem som er sitert. Klager påpeker at redaksjonen aldri tok kontakt med BCC. Etter klagers mening har Gjengangeren publisert usanne og feilaktige påstander, samt påstander klager ikke har fått imøtgå.</p> <p>Klager B er Brunstad Kristelige Menighet (BKM) Horten som også mener Gjengangeren har publisert flere usannheter, blant annet at det skal ha vært avholdt et krisemøte og sendt ut fakturaer på gavebeløp. Slik klager B ser det, skulle Gjengangeren tatt kontakt før publisering for å kontrollere opplysningene, og ikke basert omtalen på én anonym kilde.</p>	<p>bekrefter at ingen av klagerne ble kontaktet for samtidig imøtegåelse. Det mener avisa den skal ha kritikk for. Samtidig mener Gjengangeren at mangelen balanseres noe av et kritisk leserinnlegg fra BKM Horten som ble tatt inn kort tid etter publisering. For øvrig påpeker avisa at omtalen ikke er basert på én kilde.</p>	<p>sterke beskyldninger av faktisk art. Slik utvalget vurderer det, fremmes det én påstand som utløser VVP 4.14 overfor klager B; at det skal være sendt ut fakturaer på gavebeløp. PFU noterer seg at klager B har fått et tilsvarende svar på trykk. Det publiserte svaret veier imidlertid ikke opp for at klager B ikke ble gitt anledning til samtidig imøtegåelse, jf. VVP 4.14. Gjengangeren blir derfor felt.</p>
19	<p>HS2 Norge Østfold <i>AS mot Moss Dagblad</i></p>	<p>25. jun. 2019 (publisering av sak)</p>	<p>Klager er selskapet HS2 Norge Østfold AS. Klager opplyser at de har kjøpt merkevaren HS2 Norge AS, men at selskapet</p>	<p>Avisen mener redaksjonen burde tatt kontakt med klager før publisering – det ville gjort artikkelen bedre – men</p>	<p>PFU merker seg imidlertid at klagers virksomhet jobber under omtrent samme navn som selskapet til de</p>

<p>https://presse.no/pfu-sak/153-19/</p>	<p>29. jan. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>for øvrig ikke har noe med de straffedømte personene å gjøre. Klager reagerer på at avisen ikke kontaktet dem før publisering og mener de hadde rett til samtidig imøtegåelse på de alvorlige anklagene. Ifølge klager mangler avisen dekning for flere påstander.</p>	<p>understreker samtidig at klager (HS2 Norge Østfold AS) ikke er nevnt i artikkelen. Anklagene er rettet mot de straffedømte mennene og deres selskap HS2 Norge AS, påpeker avisen. Daglig leder og eier av HS2 Norge Østfold AS var i mange år sekretær i selskapet til den straffedømte mannen, altså i HS2 Norge AS, opplyser avisen videre.</p>	<p>straffedømte personene; og at klager opplyser å ha kjøpt merkevaren «HS2 Norge». Når artikkelen da handler om hvordan HS2 Norge og de straffedømte mennene fortsetter som før, mener utvalget at klager blir en del av saken selv om det nye selskapet «HS2 Norge Østfold AS» ikke er nevnt.</p> <p>Slik PFU ser det, burde klager vært kontaktet. Klager burde blitt forelagt påstanden om at HS2 Norge AS «holder det gående (...) ved å skifte navn, slå seg konkurs, og deretter beholde branding-navnet». PFU viser til VVP 4.14, som sier at den som utsettes for sterke beskyldninger av faktisk art, skal få mulighet til samtidig imøtegåelse. Moss Dagblad blir felt av PFU.</p>
--	---	---	--	--

Tabell D – Frikjent for punkt 4.14 og 4.15

Sakene i tabellen under har vært vurdert på flere punkt i Vær Varsom-plakaten. Vi har dratt frem det som er relevant for 4.14 og 4.15, og er blitt **frikjent** av Pressens Faglige Utvalg på dette punktet. Fellet omtalt som «sakstittel med link» inneholder tittel på PFU-publisering, hvor klager (førstnevnt) og utgiver (sistnevnt) er nevnt i formen «[klager] mot [utgiver]». Linken leder til PFU sin publisering. «Saksnummer» er det vi omtaler saken som når vi henviser til en enkeltsak i tabellen i oppgaven.

Saksnummer	Sakstittel med link	Dato	Klager	Mediets begrunnelse	PFU-begrunnelse
1	<i>Ole Kristian Sørli</i> <i>mot Halden</i> <i>Arbeiderblad</i> https://presse.no/pfu-sak/208-19/	12. og 15. apr. 2019 (publisering av 2 artikler) 26. feb. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Sørli klaget inn Halden Arbeiderblad til PFU for at de burde informert ham om de sterke beskyldningene som ble rettet mot ham før disse kom ut i nettavis og på Facebook-siden til avisen. Han mener at beskyldningene kunne blitt oppklart og imøtegått om han var blitt kontaktet. Han ble tilbudt å la seg intervjue om saken i etterkant for å komme med et tilsvarende svar i saken, men ville ikke benytte seg av tilbudet.	Halden Arbeiderblad (HA) sier Sørli ble kontaktet flere ganger både på telefon og SMS den dagen HA journalist jobbet med saken, og han visste at avisen bygget saken på brevet fra Fylkeskonservatoren, hvor tema var den ulovlige oppførte takkonstruksjonen. Sørli bekrefter også at han vet at vi hadde dette brevet/e-posten i en tekstmelding dagen etter publiseringen. Også etter at saken ble publisert, ble Sørli bedt om å kommentere saken ytterligere. Han benyttet seg ikke av den.	PFU mener HA kunne gjort det tydeligere for Sørli hva som ville bli publisert, og formidlet hans syn om at det handlet om en misforståelse. Likevel mener utvalget at omtalen ikke bryter med god presseskikk. De vektlegger at det her ikke handler om kriminelle/strafferettslige forhold, men om et tiltak som ikke er omsøkt, og som kan omgjøres. Det blir dessuten opplyst at partene har god dialog og er enige om en løsning. Dessuten mener utvalget at det her også er av betydning at klager er tilbudt mulighet for tilføyelser i det publiserte og tilsvarende. Vedrørende kommentaren på Facebook, mener utvalget den må anses som del av en løpende diskusjon, og at tilsvarende

			også må gjelde her. HA blir frikjent i saken.
2	<p><i>Peder Jensen mot Vårt Land</i></p> <p>https://presse.no/pfu-sak/068-20/</p>	<p>3. feb. 2020 (publisering av sak)</p> <p>23. jun. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Jensen klager inn Vårt Land (VL) sin lederartikkel om ham, som kom i kjølvannet av NRK-serien om 22. juli. Han mener avisens leder inneholder grov trakassering, på grensen til injurerende, og føler Vårt Land mer eller mindre sier rett ut at hans ord var skyld i drap på 77 mennesker og dusinvis av drapsforsøk som han ikke var involvert i. Han skriver at han er blitt dømt av mediene, ikke av en domstol: norske massemedier har skapt et parallelt rettssystem.</p>
3	<p><i>Halvor Fosli ved adv. Ø. Østberg mot Rogalands Avis</i></p>	<p>20. feb. 2020 (publisering av sak)</p>	<p>Forfatter Halvor Fosli klager avisen inn fordi han mener en kronikk de har publisert får det til å se ut som at han deler syn med</p>
		<p>Rogalands Avis (RA) sier retten til samtidig imøtegåelse gjelder ved faktiske opplysninger og konkrete beskyldninger, ikke kun</p>	<p>PFU mener tvisten ikke handler om personangrep, men om en kritisk lesning av hans ideer. Det skal være rom for å kritisere politiske og ideologiske tanker i frikjent.</p>

	<p>https://presse.no/pfu-sak/081-20/</p>	<p>26. aug. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>nazister og inspirerer til terror. Han mener dette er både faktuelle feil og usaklig. Kronikøren føles stigmatiserende, og at dette utløser rett til samtidig imøtegåelse. Han mener avisen burde undersøkt om gjengivelsen av innholdet i boken hans var riktig. Videre mener han avisen burde korrigert og beklaget, og at tilsvaret han fikk dagen etter, ikke var tilstrekkelig.</p>	<p>sterke meninger, karakteristisk eller verdilvurderinger. RA mener kronikøren har uttrykt sitt subjektive syn, men erkjenner at skribentens retorikk og referanser kan diskuteres. Likevel mener de publiseringen er godt innenfor det som må aksepteres. Det påpekes dessuten at klagers tilsvar ble publisert raskt, og at det er lenket mellom publiseringene på nettet, slik at publikum forstår at det handler om en pågående debatt.</p>	<p>det politiske ordskiftet og oppretholdelsen av demokratiet. Utvalget mener det er tydelig at den påklagede publiseringen gir uttrykk for sterke synspunkter. Dette utløser tilsvarrett, ikke rett til samtidig imøtegåelse. Utvalget konstatere at klager tok i bruk sin tilsvarsrett, og at RA la inn tydelige lenker mellom den påklagede kronikken og tilsvaret. Etter utvalgets mening bidrar lenkingen til å understreke at det handler om en løpende debatt, der ulike syn står mot hverandre. RA blir dermed frikjent.</p>
<p>4</p>	<p><i>Tine Cecilia Holm og Caroline Svendsen med samtykke fra AAP-aksjonens leder Elisabeth Thoresen mot Aftenposten</i></p> <p>https://presse.no/pfu-sak/050-20/</p>	<p>6. feb. 2020 (publisering av sak)</p> <p>23. sep. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Holm og Svendsen er to journalister som klager inn en artikkel skrevet av Aftenposten. De mener avisen bidrar til å stigmatisere en hel gruppe som ikke fikk mulighet til å ta til motmæle når alle fastleger er blitt anonymisert. Dette er spesielt ille med tanke på omtalen av uføre, da dette er en sårbar gruppe som er svært stigmatisert fra før.</p>	<p>Aftenposten avviser brudd på god presseskikk. Slik avisen ser det, bidrar artikkelen med et viktig perspektiv i debatten om fastlegeordningen. Videre mener Aftenposten at anonymitet var avgjørende for at fastlegene, på grunn av taushetsplikt, kunne fortelle. Det vises ellers til de mange innlegg avisen har sluppet til i etterkant av publiseringen. Aftenposten mener AAP-aksjonen ikke ble angrepet i</p>	<p>PFU mener artikkelen er ett av mange perspektiv i en ellers løpende debatt om forholdet mellom fastlege og pasient. Artikkelen kan oppleves sårende og urettferdig, men utvalget mener en slik artikkel må aksepteres. Utvalget legger stor vekt på at Aftenposten har åpnet spaltene for kritikk og debatt i etterkant, og kan ikke se at klager er direkte angrepet i artikkelen, og klager har følgelig ikke</p>

			<p>Klagerne peker også på enkelte feil, som de mener ikke er beklaget godt nok. Til sist reageres det på at Aftenposten avviste et tilsvare fra AAP-aksjonens leder.</p>	<p>artikkelen, og at de derfor ikke har tilsvarerett.</p>	<p>tilsvarerett. Aftenposten blir derfor frikjent.</p>
<p>5</p>	<p><i>Dag Herbjørnsrud og Fartein Hørgar mot Klassekampen</i> https://presse.no/pfu-sak/143-20/</p>	<p>16. og 30. jun. 2020 (publisering av 2 saker) 25. nov. 2020 (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Herbjørnsrud og Hørgar klager inn en kronikk og lederartikkel til PFU som skal forklare hvor tanken om at 1700-tallsforfatteren Ludvig Holberg var slavehandler. Herbjørnsrud blir anklaget for å være roten. Dette avviser han. Hørgar skal også ha omtalt Holberg som dette, noe som også har ført til misforståelsen. Han avviser dette. De mener avisen burde kontrollert påstandene bedre, og at de skulle kontaktet dem for samtidig imøtegåelse. De følte seg presset til å skrive et tilsvare, som de innevnder ikke burde være praksis: at den angrepne må skrive et debattinnlegg for å korrigere uriktige</p>	<p>Klassekampen (KK) mener publiseringene utløste klagerne rett på tilsvare, men at det ikke handlet om et angrep som utløste deres rett til samtidig imøtegåelse. Avisen avviser også at klagerne skal ha blitt presset til å skrive et motinnlegg, og mener den første dialogen med klagerne var god, og at de fikk god spalteplass. Uenigheten her måtte derfor møtes med motinnlegg, ikke rettelser, for å ivareta god debatttradisjon. Når det gjelder lederartikkelen, påpekes det at det handler om en kommentarartikkel, der avisen forsøkte å klargjøre sine valg og hvorfor det ikke var aktuelt å publisere noen rettelser.</p>	<p>I dette tilfellet merker utvalget seg at skribenten viser til hva den ene klageren (Hørgar) skal ha sagt i mange år, uten nærmere kildereferanse. Samtidig ser utvalget at det tas forbehold når det vises til at misforståelsene om Ludvig Holberg «ser ut til» å stamme fra en bok av den andre klageren (Herbjørnsrud). Slik utvalget ser det, gjør skribenten det tydelig at det handler om hennes tolkning av saken. Meningskonteksten bidrar dessuten til å understreke at det som kommer frem er subjektive vurderinger. Etter utvalgets mening er det viktig at faglige diskusjoner foregår i åpent landskap, og at de som blir faglig utfordret får anledning til å komme med tilsvare. PFU konstaterer at klagerne fikk god plass til et motinnlegg, og at de</p>

			<p>opplysninger. Dessuten mener de at ansvarlig redaktør kom med flere feilaktige påstander og anklager i lederartikkelen.</p>		<p>også er tilbudt tilsvar til den påklagede lederartikkelen. KK er derfor frikjent.</p>
--	--	--	--	--	---

Tabell E – Frikjent for punkt 4.15

Sakene i tabellen under har vært vurdert på flere punkt i Vær Varson-plakaten. Vi har dratt frem det som er relevant for 4.15, og er blitt **frikjent** av Pressens Faglige Utvalg på dette punktet. Fellet omtalt som «sakstittel med link» inneholder tittel på PFU-publisering, hvor klager (førstnevnt) og utgiver (sistnevnt) er nevnt i formen «[klager] mot [utgiver]». Linken leder til PFU sin publisering. «Saksnummer» er det vi omtaler saken som når vi henviser til en enkeltsak i tabellen i oppgaven.

Saksnummer	Sakstittel med link	Dato	Klager	Mediets begrunnelse	PFU-begrunnelse
1	Skinnarbu Nasjonalparkhotell (Drift SNPH AS; Newco Skinnarbu AS, Skinnarbu Holding AS) ved adv. Jonas Tjersland mot Telemarksavisa	11. – 13. feb. 2019 (publisering av 3 saker)	Klager er Skinnarbu Nasjonalparkhotell og dets eiere som klager via advokat. Klager mener kommentaren inneholder grove, usanne beskyldninger om dem. Klager reagerer på at redaktøren har trodd på sin journalist uten å forhøre seg med andre parter. Det vises til 3.2 og 4.14 i Vær varson-plakaten (VVP). Spesielt reageres det på påstanden om maffametoder, og på bildebruken. Det pekes til 4.1 og 4.4 i VVP. Klager mener TA bedriver en hevnaksjon, og opplever publiseringsene som maktmisbruk. Det stilles spørsmål til redaktørens	Telemarksavisa (TA) mener dette ikke er brudd på god presseskikk. Kommentaren er en subjektiv mening om en sak, der faktaene danner grunnlaget for det personlige perspektivet, skriver redaktøren. Det hevdes at det ikke er påvist noen faktafeil i artikkelene. Selve grunnlaget for kommentaren er at klager har satt ut ikke-dokumenterte rykter om at TAs journalist har gjort noe alvorlig og straffbart. Det er, slik TA ser det, egnet til å svekke hans autoritet som journalist. Videre mener TA det er rimelig å anta at hensikten var å hindre at reporterer fikk publisert	PFU registrerer at redaktører og journalister av og til havner i konflikt med sine kilder. At kildene kontakter redaktøren og kommer med påstander mot utøvende journalist, er heller ikke uvanlig, spesielt der det bedrives kritisk omtale i en sak. Når det gjelder nyhetsartikkelen, mener utvalget at denne ikke bryter med god presseskikk. Artikkelen presenterer fakta på en saklig måte, og klager får komme godt til orde. TA valgte å omtale konflikten i form av en kommentarartikkel, en tydelig meningsytring fra avisens redaktør. Det er ingen tvil om avisens ståsted. TAs redaktør tror på sin journalist, og ser saken fra denne siden. Selv om

			<p>uavhengighet, integritet og troverdighet.</p>	<p>saker som klager opplever som kritiske. Å omtale dette som mafiametoder, mener TA er korrekt.</p>	<p>det står påstand mot påstand på enkelte områder, er selve grunnlaget for omtalen korrekt: Klager har kommet med påstander om at journalisten hadde gjort noe alvorlig og straffbart. Dette ble også formidlet til andre utenfor mediehuset. Redaktøren tilkjennegir sitt syn på saken, noe som åpenbart er legitimt i en meningsartikkel.</p> <p>Utvalget mener et slikt harselas helt klart utløser tilsvarsretten, jf. VVP 4.15. Utvalget merker seg at TA ville ta hensyn til klager ved å unngå en direkte identifisering med navn og bilde. Utvalget er imidlertid enig med klager i at klager gjenkjennes av TAs publikum, uten at dette anses som et presseetisk brudd.</p> <p>Utvalget ser at kommentaren rammer hardt, men utvalgets flertall mener at den likevel ligger innenfor det ytringsrommet som en redaktør har. TA blir frikjent.</p>
--	--	--	--	--	--

Tabell F – Kritikk for punkt 4.15

Sakene i tabellen under har vært vurdert på flere punkt i Vær Varsom-plakaten. Vi har dratt frem det som er relevant for 4.15, og er gitt **kritikk** av Pressens Faglige Utvalg på dette punktet. Fellet omtalt som «sakstittel med link» inneholder tittel på PFU-publisering, hvor klager (førstnevnt) og utgiver (sistnevnt) er nevnt i formen «[klager] mot [utgiver]». Linken leder til PFU sin publisering. «Saksnummer» er det vi omtaler saken som når vi henviser til en enkeltsak i tabellen i oppgaven.

Saksnummer	Sakstittel med link	Dato	Klager	Mediets begrunnelse	PFU-begrunnelse
1	A: Rune Enghult, B: Anne Grethe Tho mot Rjukan Arbeiderblad https://presse.no/pfu-sak/sak-127ab-20-a-rune-enghult-b-anne-grethe-tho-mot-riukan-arbeiderblad/	23. mai 2020 (publisering av sak) 25. nov. 2020 (publisering av PFUs behandling)	Det er to klager i denne saken. Klager A og Klager B. Klager A er Rådmannen i Timm som ikke bor i Timm. Rjukan Arbeiderblad skal ha publisert artikkelen på sine nettsider uten at hen fikk kommentere eller imøtegå intervjubjektet sine påstander som kommer frem i artikkelen. Avisen tok ikke kontakt med klager før litt over to døgn senere for å få kommentarer. Kommentarene ble ikke publisert før 26.05, altså tre døgn etter første artikkel ble publisert.	Rjukan Arbeiderblad skriver at redaktøren ikke oppdaget de påklagde påstandene før mandag morgen, som var to døgn etter at nettarikkelen ble publisert. Da tok han kontakt med begge klagerne og beklaget at det ikke var hentet tilsvar fra dem tidligere. Avisen er likevel uenig i punktene det klages på og er ikke enig i at det kommer frem sterke beskyldninger i artikkelen.	PFU skjønner at klagerne reagerer på omtalen, selv om de ikke er identifisert med navn i artikkelen, men indirekte gjennom stillingene de var i. Slik utvalget ser det var ikke noen av påstandene sterke nok til at de utløste samtidig imøtegåelse hos noen av klagerne. Påstandene var imidlertid av en slik karakter at utvalget mener de utløste tilsvarsretten. Selv om redaktøren tok affære og innhentet tilsvar fra klagerne og dette ble publisert i avisens papirutgave, mener utvalget at klagernes kommentarer også burde vært lagt inn i en oppdatert versjon av den innklagde nettarikkelen, noe som ikke var gjort da denne klagen ble gjennomgått. Avisen burde sørge for at klagernes kommentarer kommer inn i
			Klager B er rektor ved Rjukan vgs som også er		

			<p>nevt i artikkelen. Hun mener artikkel bryter med punkt 4.14 og 4.15 fordi også hun ikke fikk mulighet til å kommentere saken før to døgn senere.</p>		<p>artikkelen slik at leserne kan lese dem sammen med påstandene. Rjukan Arbeiderblad ble felt.</p>
--	--	--	---	--	--

Tabell G – Felt for punkt 4.15

Sakene i tabellen under har vært vurdert på flere punkt i Vær Varsom-plakaten. Vi har dratt frem det som er relevant for 4.15, og er blitt **felt** av Pressens Faglige Utvalg på dette punktet. Feltet omtalt som «sakstittel med link» inneholder tittel på PFU-publisering, hvor klager (førstnevnt) og utgiver (sistnevnt) er nevnt i formen «[klager] mot [utgiver]». Linken leder til PFU sin publisering. «Saksnummer» er det vi omtaler saken som når vi henviser til en enkeltsak i tabellen i oppgaven.

<i>Saksnummer</i>	<i>Sakstittel med link</i>	<i>Dato</i>	<i>Klager</i>	<i>Meiets begrunnelse</i>	<i>PFU-begrunnelse</i>
<i>1</i>	<i>Harald N. Røsvik mot Arkitektur N https://presse.no/pfu-sak/242-19/</i>	<i>5. sep. – 25. okt. 2019 (publisering av 2 utgaver) 25. mar. 2020 (publisering av PFUs behandling)</i>	<i>Klager er en professor som har engasjert seg i prosessen med huset. Han tilbød en tekst om prosjektet, men ble refusert, og trakk da saken. Slik klager ser det, behandlet redaktøren imidlertid henvendelsen hans i stedet som et tips, noe det ikke var. Videre opplever han seg tvunget til å samarbeide med skribenten som ble satt på saken, og han reagerer på at det ble taust etter at han sendte over materiale til vedkommende. Slik klager ser det, har Arkitektur N bedrevet stoffyveri og ikke opptråd i tråd med normal praksis knyttet til klar gjøring av premisser og kildekontakt. Klager mener</i>	<i>Arkitektur N avviser brudd på god presseskikk. Slik tidsskriftet ser det, kunne klager ikke diktere om redaksjonen skulle omtale prosjektet eller ei. Det påpekes at verken klagers tekst eller bilder ble brukt i det publiserte, og at klager heller aldri ble gitt lovnader om noe forpliktende samarbeid om saken. Arkitektur N opplyser at essayet er ordinær kritikk av et byggeprosjekt, og at kritikken er basert på skribentens befaring, omfattende faglig kompetanse og grundig research. Etter Arkitektur Ns mening er det ingenting unormalt ved kildebruken, og alle direkte sitater er hentet fra offentlige</i>	<i>Når det gjelder selve publiseringen, konstaterer utvalget at det handler om en subjektiv tekst; skribenten har vurdert resultatet av rekonstruksjonen av skrivehuset. Slik utvalget ser det, måtte Arkitektur N stå fritt til å omtale prosjektet på denne måten i form av meningskritikk, uten klagers involvering. Som PFU har uttalt flere ganger må det være stor takhøyde innen meningssjangeren, og utvalget kan ikke se at teksten inneholder sterke beskyldninger som utløser klagers rett på samtidig imøtegåelse, jf. VVP 4.14. For utvalget fremstår heller ikke kildebruken som presseetisk uakseptabel.</i>

			<p>seg også utsatt for usakligheter og kritisert for forhold han ikke har vært ansvarlig for, og at tidsskriftet i et engelsk sammendrag går lenger enn det er dekning for i essayet. Dessuten reagerer han på at han måtte vente i to måneder på å få ta til motmæle, samt at redaktøren publiserte et svar samtidig.</p>	<p>publikasjoner. Slik Arkitektur N ser det, er klager heller ikke holdt ansvarlig for noe han ikke har vært involvert i. For øvrig opplyses det at klager fikk sitt tilsvare uforkortet på trykk, og at redaktørens svar kom på samtidig fordi tidsskriftets publiseringstakt (annenhver måned) gjør at leserne ikke kan forventes å huske saken i neste utgave.</p>	<p>Utvalget mener klager hadde rett på tilsvare i etterkant av publiseringen, jf. VVP 4.15, og konstaterer at klager også fikk dette i påfølgende utgave. PFU reagerer imidlertid på at redaktøren publiserte sitt svar til klager samtidig. Ettersom det bare er redaksjonen selv som kan imøtegå et innlegg umiddelbart, tilsier god presseskikk at meningsinnlegg skal få stå uimotsagt idet de publiseres. Slik utvalget ser det, er redaktørens replikk polemisk fordi han samtidig imøtegår klagers poeng og dermed undergraver meningsinnholdet i klagers tilsvare. Utvalget kan ikke se at den periodiske utgivelsen var til hinder for å svare klager i neste utgave. Arkitektur N ble felt.</p>
2	<p><i>Kolonial.no mot Finansavisen</i></p>	<p>25. okt. 2019 (publisering av sak) 26. feb. (publisering av PFUs behandling)</p>	<p>Klager er Kolonial.no som mener Finansavisen har publisert en polemisk replikk under deres innlegg og dermed brutt punkt 4.15 i Vær Varsom-plakaten (VVP). Slik klager ser det, fjente replikken som ble lagt til ingen annen hensikt enn</p>	<p>Finansavisen mener klagen til PFU inngår som ledd i et spill fra klagerens side, og viser til at klager ba redaksjonen om en samtale eller beklagelse før klage ble sendt inn. Finansavisen opplyser at den ikke ønsket å beklage. Avisen så heller ingen grunn til å</p>	<p>Privilegiet som mediene besitter idet de får styre debatten, innebærer imidlertid også noen begrensninger, særlig knyttet til egne bidrag i debatten. Ettersom det bare er redaksjonen selv som kan imøtegå et innlegg umiddelbart, tilsier god presseskikk at meningsinnlegg</p>

		<p>å polemisere mot innholdet i innlegget og svekke avsenders troverdighet. Klager mener bruddet er spesielt grovt fordi deler av kritikken rettet seg mot Finansavisens og redaktørens uttrykte meninger.</p>	<p>møte klager fordi den mente saken var godt nok opplyst. Slik Finansavisen ser det, er klagen til PFU «straffem».</p>	<p>skal få stå uimotsagt idet de publiseres. Som det går frem av VVP 4.15 skal tilsvare og debattinnlegg derfor ikke utstyres med redaksjonell, polemisk replikk.</p> <p>Utvalget konstaterer at Finansavisen i dette påklagede tilfellet har utstyrt klagers tilsvare med redaksjonell replikk. Det sentrale presseetiske spørsmålet er dermed hvorvidt denne også er <i>polemisk</i>. Som utvalget har påpekt er en replikk polemisk idet den forsøker å uthule poeng i det innsendte tilsvaret, eller på annen måte undergraver meningsinnholdet i dette.</p> <p>Etter utvalgets mening er det nettopp det Finansavisen har gjort her. Avisen har misbrukt sin makt som publisist og trykket en polemisk replikk, i strid med siste setning i VVP 4.15: «Tilsvare og debattinnlegg skal ikke utstyres med redaksjonell, polemisk replikk.» Finansavisen ble felt.</p>
--	--	--	---	--

Vedlegg 2

Saker felt på punkt 4.14						
Kategorier	Ikke forelagt all informasjon	Ikke kontaktet	Ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse	Tilsvare	Tilstrekkelig imøtegått	Annet
Klager	3	13	0	0	0	3
Mediehus	0	0	10	1	1	7

Illustrasjon 1a

Saker med kritikk på punkt 4.14						
Kategorier	Ikke forelagt all informasjon	Ikke kontaktet	Ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse	Tilsvare	Tilstrekkelig imøtegått	Annet
Klager	1	3	0	0	0	1
Mediehus	0	0	3	1	1	0

Illustrasjon 2a

Saker frikjent på punkt 4.14						
Kategorier	Ikke forelagt all informasjon	Ikke kontaktet	Ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse	Tilsvare	Tilstrekkelig imøtegått	Annet
Klager	7	7	0	0	0	11
Mediehus	0	0	3	1	17	4

Illustrasjon 3a

Saker frikjent på punkt 4.14 og 4.15						
Kategorier	Ikke forelagt all informasjon	Ikke kontaktet	Ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse	Tilsvare	Tilstrekkelig imøtegått	Annet
Klager	0	3	0	2	0	0
Mediehus	0	0	2	2	1	0

Illustrasjon 4b

Saker med kritikk på punkt 4.15						

Kategorier	Ikke forelagt all informasjon	Ikke kontaktet	Ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse	Tilsvare	Tilstrekkelig imøtegått	Annet
Klager	0	0	0	1	0	0
Mediehus	0	0	0	1	0	0

Illustrasjon 5a

Saker frikjent på punkt 4.15						
Kategorier	Ikke forelagt all informasjon	Ikke kontaktet	Ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse	Tilsvare	Tilstrekkelig imøtegått	Annet
Klager	0	0	0	0	0	1
Mediehus	0	0	0	0	0	1

Illustrasjon 6a

Saker felt på punkt 4.15						
Kategorier	Ikke forelagt all informasjon	Ikke kontaktet	Ikke nødvendig med samtidig imøtegåelse	Tilsvare	Tilstrekkelig imøtegått	Annet
Klager	0	0	0	1	0	1
Mediehus	0	0	0	2	0	0

Illustrasjon 7a